

YMPÄRISTÖNSUOJELUN SANASTO

Ordlista om miljöskydd

Kommentointiluonnos

6.3.2026

Sisällysluettelo

Käsitejärjestelmäkaavioluettelo.....	3
Esipuhe.....	4
Sanaston rakenne ja merkinnät.....	5
Käsitteet, määritelmät ja termit.....	5
Sanaston rakenne.....	5
Termitietueen rakenne.....	5
Käsitejärjestelmäkaavioiden tulkinta.....	7
1 Ympäristö.....	9
1.1 Ympäristövaikutusten arviointi.....	27
2 Ennakovalvonta.....	31
2.1 Toimijat.....	31
2.2 Asiantkäsittely.....	37
2.3 Lupa-, ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyt.....	47
2.4 Toimintaan liittyvät tiedot.....	56
3 Jälkivalvonta.....	63
3.1 Seuranta ja tarkkailu.....	63
3.2 Valvonnan toteuttaminen.....	67
3.3 Valvontatoimenpiteet.....	70
3.4 Toiminnan muuttaminen tai ympäristöluvan muuttaminen tai tarkistaminen.....	76
3.5 Parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan liittyviä käsitteitä.....	78
3.6 Yleisiä velvollisuuksia.....	80
3.7 Sekalaista.....	84
Englanninkielinen hakemisto / English index.....	86
Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register.....	89
Suomenkielinen hakemisto.....	92

Käsitejärjestelmäkaavioluettelo

Käsitejärjestelmäkaavio 1. Ympäristö.....	11
Käsitejärjestelmäkaavio 2. Ympäristökuormitus.....	14
Käsitejärjestelmäkaavio 3. Jätteet.....	16
Käsitejärjestelmäkaavio 4. Vesi ja vesistö.....	22
Käsitejärjestelmäkaavio 5. Päästöt.....	26
Käsitejärjestelmäkaavio 6. Ympäristövaikutusten arviointimenettely.....	30
Käsitejärjestelmäkaavio 7. Toimijat.....	36
Käsitejärjestelmäkaavio 8. Asiankäsittely.....	46
Käsitejärjestelmäkaavio 9. Luvat.....	50
Käsitejärjestelmäkaavio 10. Menettelyt.....	55
Käsitejärjestelmäkaavio 11. Toiminta.....	58
Käsitejärjestelmäkaavio 12. Hankkeet ja laitokset.....	62
Käsitejärjestelmäkaavio 13. Tarkkailu.....	66
Käsitejärjestelmäkaavio 14. Valvonnan toteuttaminen.....	69
Käsitejärjestelmäkaavio 15. Valvontatoimenpiteet.....	75
Käsitejärjestelmäkaavio 16. Toiminnan muuttaminen tai ympäristöluvan muuttaminen tai tarkistaminen..	77
Käsitejärjestelmäkaavio 17. Parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan liittyviä käsitteitä.....	79
Käsitejärjestelmäkaavio 18. Yleisiä velvollisuuksia.....	83

Esipuhe

Ympäristöministeriön käynnistämässä ympäristönsuojelun sanastotyössä määritellään ympäristönsuojelun sähköiseen asiointiin liittyviä keskeisiä käsitteitä niin, että ne sopivat yhteiseen käyttöön ja tukevat myös eri tietojärjestelmien yhteentoimivuutta. Sanastotyön ensimmäinen vaihe toteutettiin vuosina 2023–24 ympäristöministeriön ja Sanastokeskuksen yhteistyönä ja toinen vaihe käynnistyi loppuvuodesta 2024.

Sanastotyön toisessa vaiheessa [Ympäristönsuojelun sanastoa](#) on laajennettu erityisesti valvontaan liittyvillä käsitteillä. Sanastoon on lisätty myös ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan lainsäädännön käsitteitä sekä muita käsitteitä, jotka täydentävät sanaston ensimmäisen version käsittekokonaisuuksia. Yhteensä sanastoon on lisätty 221 uutta käsitettä.

Sanastotyössä on huomioitu käsitteiden yhteydet työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2022 julkaisemaan Luvat ja valvonta -palvelun sanastoon. Lähdeaineistona on otettu huomioon myös ympäristönsuojelun säädökset ja viranomaisten ohjeet sekä vuonna 1998 julkaistu Ympäristösanasto.

Ympäristönsuojelun sanasto sisältää ympäristöviranomaisten asiointipalveluissa ja päätöksenteossa usein käytettävien käsitteiden määritelmät sekä suositukset suomenkielisistä termeistä. Sanastossa myös annetaan vastineet ruotsiksi ja englanniksi.

Sanasto on tarkoitettu työvälineeksi ympäristönsuojelun ja sen digitalisaation parissa työskenteleville, mutta siitä voi olla hyötyä kaikille alan termejä ja määritelmiä tarvitseville. Sanasto julkaistaan Yhteentoimivuusalan [Sanastot-työkalussa](#), ja sitä laajennetaan jatkossa tarpeen mukaan. Sanastoa hyödynnetään myös ympäristönsuojelun tietomallinnustyössä.

Ympäristönsuojelun sanastotyötä on tehty useassa sanastotyöryhmässä, joihin ovat sanastotyön toisessa vaiheessa osallistuneet:

Anju Asunta, ympäristöministeriö
Mikko Attila, Suomen ympäristökeskus
Salla Finnilä-Vinberg, ympäristöministeriö
Anssi Hänninen, ympäristöministeriö
Leena Karppinen, Kuopion kaupunki
Ville Keskisarja, Lupa- ja valvontavirasto
Juha Lahtela, ympäristöministeriö
Päivi Laurila, Lupa- ja valvontavirasto
Kirsi Lehtinen, Lupa- ja valvontavirasto
Jutta Lillberg-Puskala, Lupa- ja valvontavirasto
Arto Majoinen, Lupa- ja valvontavirasto
Lassi Mäki, Lupa- ja valvontavirasto
Kati Määttä, Kuopion kaupunki
Maija Neva, ympäristöministeriö
Katja Ohtonen, ympäristöministeriö
Laura Paloviita, ympäristöministeriö
Maarit Peura, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Saila Porthen, Lupa- ja valvontavirasto
Olli Poutanen, Cloudpermit
Renja Rasimus, ympäristöministeriö
Sami Rinne, ympäristöministeriö
Erika Saarenpää, Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus
Mika Toikka, Lupa- ja valvontavirasto
Paula Vehmaanperä, ympäristöministeriö
Niklas Virkkala, Lupa- ja valvontavirasto
Päivi Kouki, Sanastokeskus ry, terminologi
Mari Suhonen, Sanastokeskus ry, terminologi
Anu Ylisalmi, Sanastokeskus ry, terminologi.

Lisäksi on keskusteltu yksittäisistä käsitteistä muutamien muiden asiantuntijoiden kanssa.

Sanastotyö tehdään osana Ympäristönsuojelun tietorakenteet ja yhteentoimivuus -hanketta (YTY-hanke), joka saa rahoituksensa Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineestä RRF (NextGenerationEU).

Sanaston rakenne ja merkinnät

Käsitteet, määritelmät ja termit

Sanaston lähtökohtana on ollut luotettavien suomenkielisten määritelmien, käsitejärjestelmien, termisuositusten ja termien ruotsin- ja englanninkielisten vastineiden tuottaminen. Siksi sanasto on laadittu systemaattisesti, terminologisten periaatteiden ja menetelmien mukaisesti, jotka on määritelty ISO/TC 37:n (International Organization for Standardization/Technical Committee 37 Language and terminology) laatimissa kansainvälisissä standardeissa.

Terminologiselle sanastotyölle on ominaista käsitekeskeisyys. Siinä missä sanakirjat tarkastelevat sanoja ja niiden merkityksiä, terminologisten sanastojen lähtökohtana ovat käsitteet ja niiden väliset suhteet.

Käsitteet ovat ihmisen mielessään muodostamia ajatusmalleja, jotka vastaavat tiettyä todellisuuden kohteita, niin sanottuja tarkoituksia. **Tarkoituksilla** on erilaisia ominaisuuksia. Näistä ominaisuuksista muodostettuja ajatusmalleja kutsutaan käsitepiirteiksi. Käsitteen sisältö muodostuu joukosta erilaisia käsitepiirteitä, joista olennaiset ja erottavat kuvataan **määritelmän** avulla. Terminologiset määritelmät on kirjoitettu sellaiseen muotoon, että niiden avulla voidaan tunnistaa kunkin käsitteen paikka käsitejärjestelmässä. **Termit** puolestaan ovat käsitteiden nimityksiä, joiden avulla voidaan lyhyesti viitata käsitteen koko sisältöön.

Sanaston rakenne

Sanasto on ryhmitelty **aiheenmukaisesti** jäsenneltäviin lukuihin, joissa toisiinsa liittyvät käsitteet on pyritty sijoittamaan lähekkäin.

Aakkoselliset hakemistot löytyvät sanaston lopusta. Niissä käytetty numerointi viittaa käsitteen numeroon sanastossa. Hakemistoon on poimittu suositettavien ja hylättävien termien lisäksi muita hakusanoja, jotka liittyvät läheisesti tiettyyn käsitteeseen. Muut hakusanat viittaavat siihen käsitteeseen ja sen numeroon, jonka yhteydessä kyseistä termiä käsitellään.

Termitietueen rakenne

Käsitteet on esitetty numeroituina termitietueina ja pääsääntöisesti myös käsitejärjestelmiä kuvaavina kaavioina. Termitietueet ja käsitejärjestelmäkaaviot on tarkoitettu toisiaan tukeviksi esitysmuodoiksi.

Termitietueessa käsitteelle annetaan ensin **termit**. Ensimmäisenä esitetään sanaston pääkielen (eli käsiteanalyysin perustana käytetyn kielen) termit. Termien jälkeen seuraa pääsääntöisesti **määritelmä**. Määritelmä alkaa pienellä kirjaimella ja sen lopussa ei ole pistettä. Mahdolliset määritelmää täydentävät lisätiedot eli **huomautukset** on erotettu määritelmästä sisennyksellä. Huomautukset ovat normaaleja virkkeitä. Niissä voidaan esimerkiksi antaa havainnollisia esimerkkejä, lisätietoa käsitteestä tai tietoa termien käytöstä.

Kooste kaikista käsitteiden yhteydessä sanasto-osuudessa käytetyistä merkintätavoista:

Termitietueen merkintä	Merkinnän selitys
1	käsitteen numero; sanaston käsitteet on numeroitu juoksevasti
lihavointi	suomenkieliset termit; suositettava termi ensimmäisenä ja sen jälkeen sallittavat synonyymit
<i>kursivoitu linkki</i>	(määritelmässä tai huomautuksessa) kursivoitu termi viittaa sanastossa määriteltyyn käsitteeseen; termi toimii sähköisessä versiossa linkkinä
kursivoimaton linkki	(määritelmässä tai huomautuksessa) teksti toimii linkkinä sanaston ulkopuoliseen kohteeseen, kuten säädökseen tai toisen sanaston käsitteeseen
(1)	(suluissa oleva numero termin perässä) homonyymi; sanastossa on useita kirjoitusasultaan samanlaisia suositettavia tai sallittavia termejä, joilla on eri merkitys, esim. ympäristövahinko (1) ja ympäristövahinko (2)
mieluummin kuin: hellre än: rather than:	ei-suositettava termi; termin käyttöä ei suositeta esimerkiksi kielellisistä syistä (kuten vierasperäisyyden vuoksi)
ei: inte: not:	hylättävä termi; tarkoittaa eri asiaa kuin suositettava termi eikä sitä pitäisi käyttää tässä merkityksessä tai termi on kielenvastainen tai vanhentunut
(vanhentunut) (föråldrad) (obsolete)	(teksti kaarisuluissa termin perässä) termi on vanhentunut
sv	ruotsinkieliset vastineet
en	englanninkieliset vastineet
/FI/	suomenruotsia
/US/	Yhdysvaltain englantia
<i>n</i>	ruotsin termi on ett-sukuinen
<i>pl</i>	termiä käytetään monikkumuotoisena
<i>adj.</i>	termin sanaluokka on adjektiivi
<i>verbi</i> <i>verb</i>	termin sanaluokka on verbi
<	termi viittaa määriteltyä käsitettä laajempaan käsitteeseen
>	termi viittaa määriteltyä käsitettä suppeampaan käsitteeseen
~	termi viittaa hieman määritellystä käsitteestä poikkeavaan käsitteeseen, mutta siitä ei kuitenkaan voi sanoa, että se olisi laajempi tai suppeampi kuin määritelty käsite
<ympäristöhallinto>	(teksti kulmasuluissa käsitteen numeron alla) ala, jolle määritelmä on rajattu tai jonka näkökulmasta määritelmä on kirjoitettu
<yleinen ilmoitusmenettely>	(teksti kulmasuluissa termin perässä) täsmennys termin käyttöalasta tai tapauksista, joissa termiä voidaan käyttää
Käsitejärjestelmäkaavio:	viittaus yhteen tai useampaan käsitejärjestelmäkaavioon, jossa käsite esiintyy; kaavion nimi toimii sähköisessä versiossa linkkinä

Käsitejärjestelmäkaavioiden tulkinta

Käsitejärjestelmäkaaviot havainnollistavat käsitteiden välisiä suhteita ja auttavat hahmottamaan kokonaisuuksia. Sanastossa esiintyy terminologisia käsitesuhteita, joita on kuvattu UML:n (Unified Modeling Language) mukaisilla merkintätavoilla (ks. ISO 24156-1 Graphic notations for concept modelling in terminology work and its relationship with UML – Part 1: Guidelines for using UML notation in terminology work). Kaikki alla listatut käsitesuhteet eivät välttämättä esiinny tässä sanastossa. Seuraavan sivun kaaviossa on annettu esimerkkejä käsitesuhteiden kuvaamisesta.

Käsitteen merkitseminen käsitejärjestelmäkaavioon

- sanasto-osuudesta käsitteen tiedoista on poimittu kaavioon ensimmäinen suositettava termi, mahdollinen homonyymien numero kaarisuluissa ja määritelmä
- lihavoimaton termi on kaaviossa helpottamassa kaavion tulkintaa, mutta sitä ei ole määriteltä sanastossa

Hierarkkinen suhde (kolmioon päättyvä viiva $\rightarrow$)

- vallitsee laajemman yläkäsitteen (*ympäristökuormitus*) ja sitä suppeamman alakäsitteen (*hajakuormitus*, *pistekuormitus* ja *ominaiskuormitus*) välillä
- alakäsite sisältää kaikki yläkäsitteen piirteet sekä vähintään yhden lisäpiirteen, mutta sitä vastaa suppeampi joukko tarkoituksia kuin yläkäsitettä
- alakäsite voidaan ajatella yläkäsitteen erikoistapaukseksi
- kolmion kärki osoittaa yläkäsitteeseen

Koostumussuhde (vinoneliöön päättyvä viiva $\diamond$)

- alakäsitteet ovat osia yläkäsitteenä olevasta kokonaisuudesta
- yläkäsitteen piirteet eivät sisälly alakäsitteeseen kuten hierarkkisessa käsitejärjestelmässä
- esimerkiksi *päätös* koostuu yhdestä tai useammasta *ratkaisusta*
- vinoneliö kiinnittyy yläkäsitteeseen
- koostumussuhteen osien määrää voidaan tarvittaessa kuvata seuraavilla merkinnöillä:
 - 1..* ilmaisee sitä, että yläkäsite koostuu yhdestä tai useammasta alakäsitettä vastaavasta osasta
 - 2..* ilmaisee sitä, että yläkäsite koostuu kahdesta tai useammasta alakäsitettä vastaavasta osasta

Assosiatiivinen suhde (viiva ilman symbolia)

- käsitesuhde, jota ei voida luokitella hierarkkiseksi eikä koostumussuhteeksi (esim. ajalliset, paikalliset, toiminnalliset, välineelliset sekä alkuperään ja syntyyn liittyvät suhteet)
- assosiatiivisen suhteen tyyppi käy yleensä ilmi määritelmän kielellisestä muodosta
- esimerkiksi *ympäristöjärjestelmän auditoinnin* ja *ympäristöauditoijan* välillä on assosiatiivinen suhde: ympäristöauditoija on toimija, joka on pätevä tekemään ympäristöjärjestelmän auditointeja

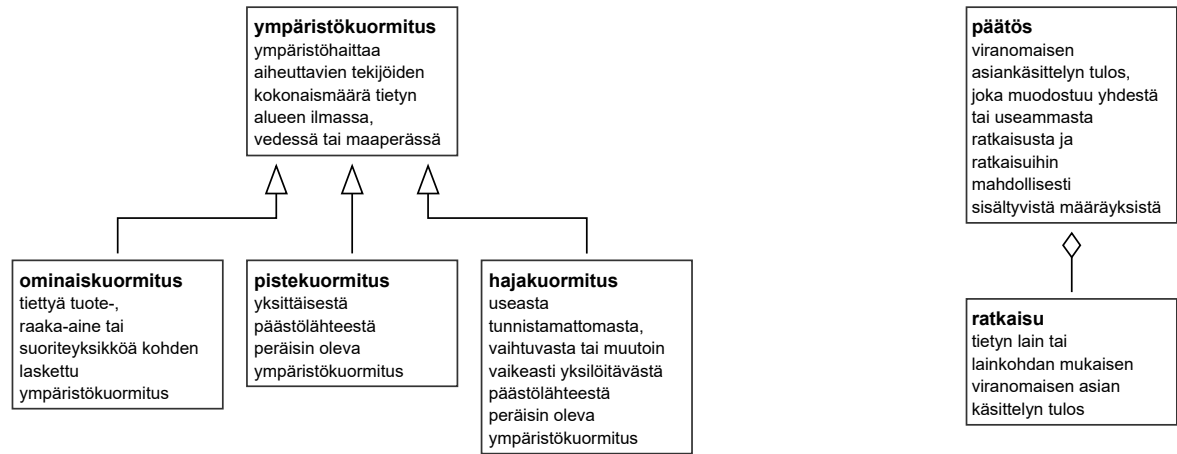
Moniulotteinen käsitejärjestelmä (viiva, jonka yhteyteen on tekstillä merkitty jaotteluperuste)

- sekä hierarkkiset että koostumussuhteiset käsitejärjestelmät voivat olla moniulotteisia
- yläkäsitteestä päästään erilaisiin alakäsitevalikoimiin eli ulottuvuuksiin käyttämällä eri jaotteluperusteita
- hierarkkisessa käsitejärjestelmässä yhteen ulottuvuuteen kuuluvat eli yhden jaotteluperusteen mukaiset (käsitejärjestelmäkaaviossa saman jaotteluperusteen alle merkityt) alakäsitteet eivät voi yhdistyä uudeksi käsitteeksi (esimerkiksi *ennakkovalvonta* ei voi olla *jälkivalvontaa*), mutta eri ulottuvuuksiin kuuluvia eli eri jaotteluperusteiden alla olevia alakäsitteitä voidaan yhdistää uusiksi käsitteiksi (esimerkiksi *ennakkovalvonta* voi olla *omavalvontaa*)
- koostumussuhteisessa käsitejärjestelmässä ulottuvuuksien avulla voidaan esittää erilaisia tapoja hahmottaa yläkäsitteen rakennetta
- jaotteluperusteen nimitys on usein merkitty viivan yhteyteen (esimerkiksi *valvonta* on jaettu alakäsitteisiin sekä valvonnan ajankohdan, valvonnan suorittajan että valvonnan tavoitteen mukaan)

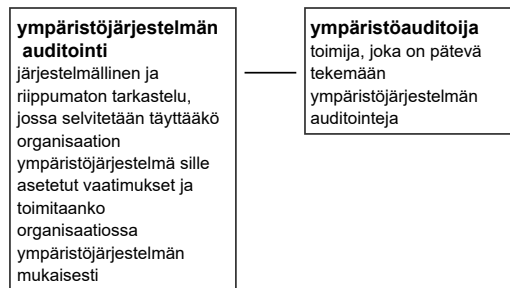
Täydentävä tieto (katkoviiva - - -)

- katkoviivoilla merkitään käsitesuhteet, jotka eivät käy ilmi määritelmien sanamuodoista (esimerkiksi käsitteiden *päätöksen* ja *päätösasiakirjan* välinen assosiatiivinen suhde on merkitty katkoviivalla, koska koulutukseen hakemisen määritelmässä ei viitata suoraan haku- ja valintajärjestelmään eikä päinvastoin)
- katkoviivoilla kuvatut käsitesuhteet täydentävät määritelmiä ja tukevat käsitteiden ymmärtämistä (*valosaastetta* voidaan pitää yhdentyyppisenä *päästönä*, vaikkei hierarkkinen käsitesuhde näy käsitteiden määritelmistä)
- katkoviivalla voidaan merkitä niin hierarkkinen suhde, koostumussuhde kuin assosiatiivinen suhdekin

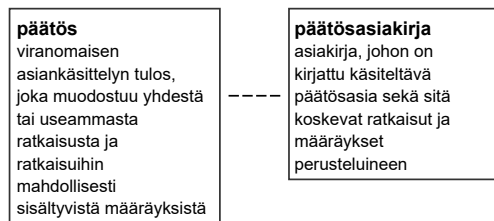
HIERARKKINENSUHDE

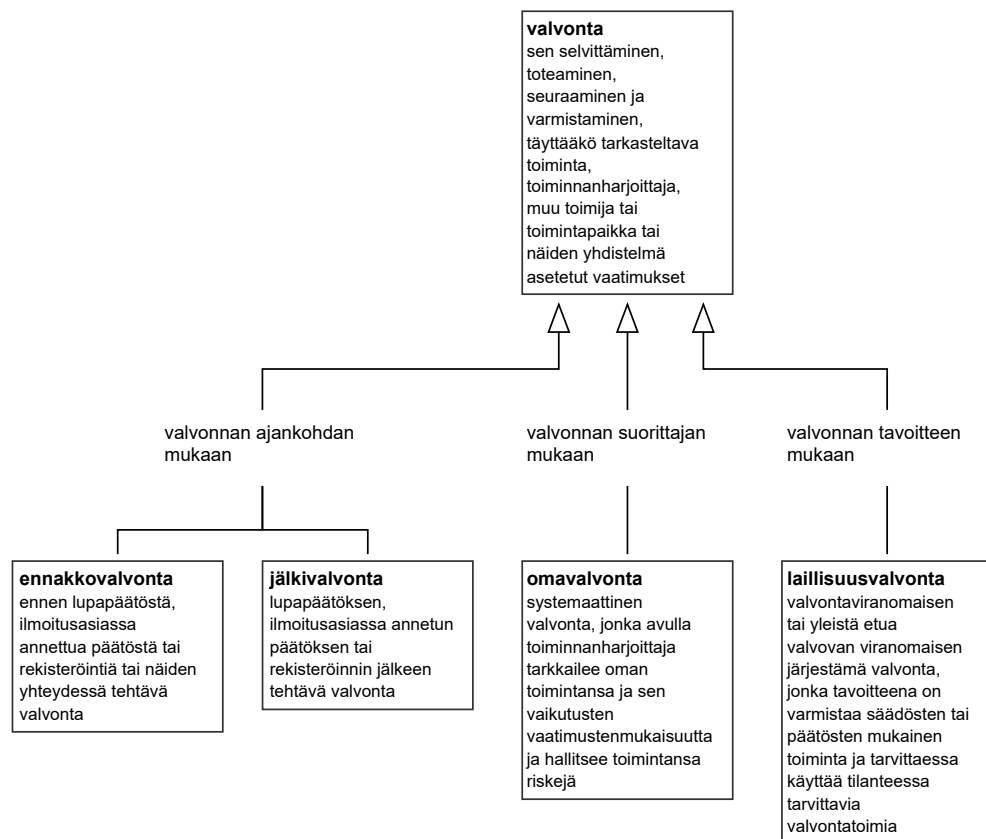
ASSOSIATIIVINEN SUHDE

MÄÄRITELMÄÄ TÄYDENTÄVÄ KÄSITESUHDE

MONIULOTTEISUUS

1 Ympäristö

1

ympäristölle haitallinen aine

sv miljöskadligt ämne *n*

en environmentally harmful substance

määritelmä

aine, joka ominaisuuksiensa tai pitoisuutensa vuoksi voi aiheuttaa ympäristön pilaantumista

huomautus

Aineiden haitallisuus ympäristölle voi olla suoraa tai epäsuoraa. Esimerkiksi kasvihuonekaasut eivät välttämättä ole sellaisinaan eliöiden terveydelle haitallisia, mutta ne aiheuttavat haitallisia seurauksia ilmakehään joutuessaan.

Ympäristölle haitallinen aine ympäristöhaittaa joko suoraan tai pitkän ajan kuluessa.

Ympäristölle haitalliset aineet voidaan jaotella haittavaikutustensa voimakkuuden perusteella haitallisiin, vaarallisiin ja myrkyllisiin aineisiin.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ympäristö](#)

2

ympäristölle vaarallinen aine

sv miljöfarligt ämne *n*

en environmentally hazardous substance

määritelmä

[ympäristölle haitallinen aine](#), joka voi aiheuttaa erityistä vaaraa terveydelle tai ympäristölle

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ympäristö](#)

3

ympäristöriski

sv miljörisk

en environmental risk

määritelmä

riski, joka toteutuessaan aiheuttaa haitallisia terveys- tai ympäristövaikutuksia

huomautus

Ympäristöriskejä pyritään ennaltaehkäisemään ja hallitsemaan riskiarvioilla ja [ennaltavaraautumissuunnitelmilla](#).

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Ympäristö](#) ja [Valvonnan toteuttaminen](#)

4

ympäristövahinko (1)

sv miljökada (1)

en environmental damage (1)

määritelmä

yleensä ennalta arvaamattomasta johtuva tapahtuma, josta voi seurata ympäristön pilaantuminen

huomautus

Ympäristövahinko (1) voi aiheutua [poikkeuksellisesta tilanteesta](#) kuten onnettomuudesta tai rikkoutumisesta. Se voi aiheutua myös esimerkiksi huolimattomuudesta, piittaamattomuudesta tai luonnonilmiöistä.

Ympäristövahinko (1) voi olla äkillinen tai pitkäkestoinen tapahtuma. Usein ympäristövahingossa (1) on kyse päästöstä.

Ympäristövahingon (1) vaikutukset voivat kohdistua muun muassa ilmaan, [pinta-](#) ja [pohjavesiin](#), maaperään sekä luontoon.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ympäristö](#)

5

ympäristövahinko (2)

sv miljökada (2)

en environmental damage (2)

määritelmä

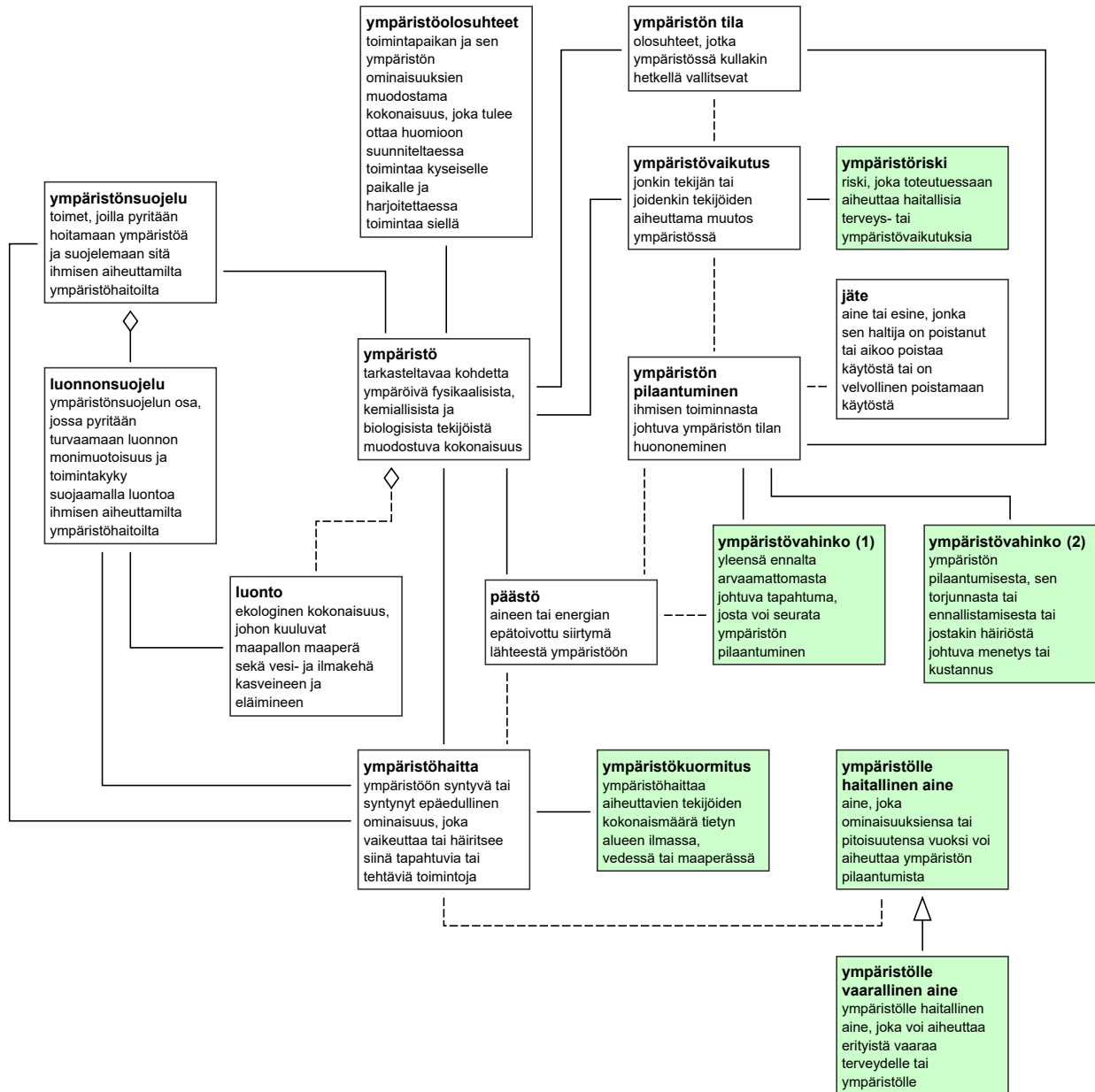
ympäristön pilaantumisesta, sen torjunnasta tai ennallistamisesta tai jostakin häiriöstä johtuva menetys tai kustannus

huomautus

Ympäristövahinkoa (2) aiheuttava häiriö voi olla esimerkiksi haitallinen melu, haju, värinä, säteily, valo, lämpö tai haju.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ympäristö](#)

valkoisissa laatikoissa on aiemmin julkaistut käsitteet, joihin ei tehdä muutoksia

11

6

ympäristökuormitus

sv miljöbelastning

en environmental load

määritelmä

ympäristöhaittaa aiheuttavien tekijöiden kokonaismäärä tietyn alueen ilmassa, vedessä tai maaperässä

huomautus

Ympäristökuormitusta laskettaessa voidaan arvioida erilaisten haitallisten tekijöiden määriä kuten päästöjen ja jätteiden välityksellä ympäristöön leviävien aineiden, yhdisteiden ja materiaalien määrää tai esimerkiksi jonkin ympäristöä kuormittavan ihmisen toiminnan määrää.

Ympäristökuormituksia voivat aiheuttaa myös luonnolliset ilmiöt ja tapahtumat kuten tulivuorenpurkaukset tai ravinteiden vapautuminen järven pohjasta. Tällöin voidaan puhua luonnon taustakuormituksesta tai sisäisestä kuormituksesta.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Ympäristö](#) ja [Ympäristökuormitus](#)

7

ominaiskuormitus

sv specifik belastning; miljöbelastning per enhet

en specific load; environmental load per unit

määritelmä

tiettyä tuote-, raaka-aine tai suoriteyksikköä kohden laskettu [ympäristökuormitus](#)

huomautus

Ominaiskuormitus lasketaan jakamalla ympäristökuormitus tuotteiden, raaka-aineiden tai suoritteiden määrällä.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ympäristökuormitus](#)

8

hajakuormitus

sv diffus belastning; sprid belastning

en ~ nonpoint source pollution; ~ nonpoint pollution; ~ diffuse pollution; ~ diffuse source input;
~ nonpoint source input

määritelmä

useasta tunnistamattomasta, vaihtuvasta tai muutoin vaikeasti yksilöitävästä päästölähteestä peräisin oleva [ympäristökuormitus](#)

huomautus

Hajakuormituksia aiheuttavat muun muassa maa- ja metsätalous, liikenne sekä kaukokulkeutumina levinneet päästöt.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ympäristökuormitus](#)

9

pistekuormitus

sv punktblastning

en ~ point source pollution

määritelmä

yksittäisestä päästölähteestä peräisin oleva [ympäristökuormitus](#)

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ympäristökuormitus](#)

10

ravinnekuormitus

sv näringsbelastning; närsaltsbelastning

en nutrient salt pollution; nutrient pollution

määritelmä

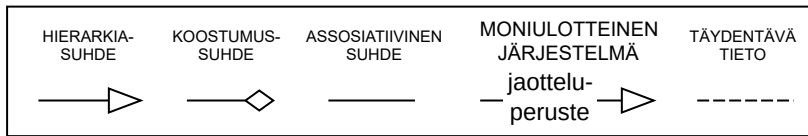
[vesistöön](#) tai merialueelle eri päästölähteistä tulevien ravinteiden kokonaismäärä

huomautus

Ravinnekuormitus aiheuttaa [rehevöitymistä](#).

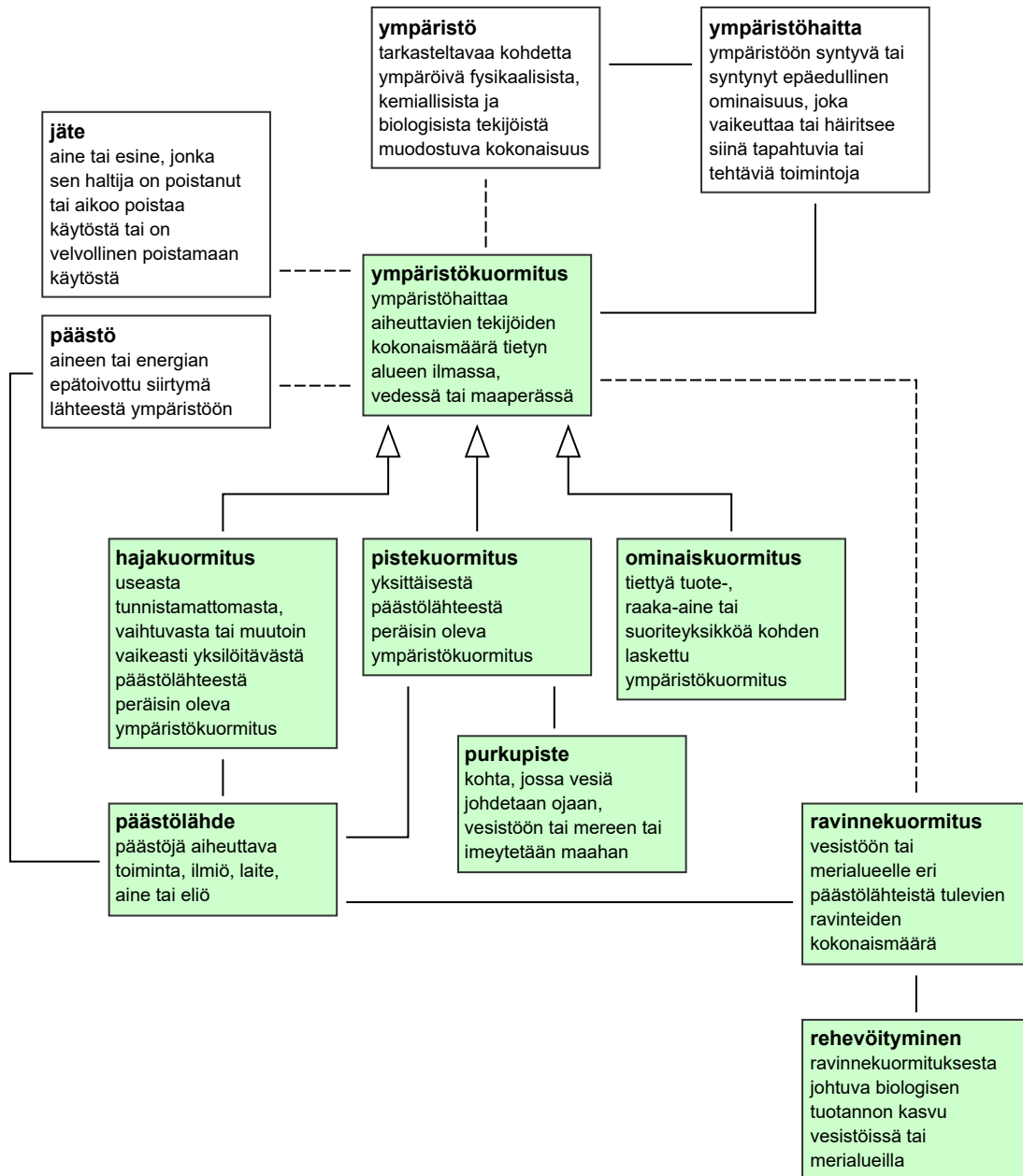
Ravinnekuormitus on osa vesistön ja merialueen [ympäristökuormitusta](#).

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Ympäristökuormitus](#) ja [Vesi ja vesistö](#)

vihreissä laatikoissa on uudet käsitelunnot, joihin toivotaan palautetta

valkoisissa laatikoissa on aiemmin julkaistut käsitteet, joihin ei tehdä muutoksia

Käsitejärjestelmäkaavio 2. Ympäristökuormitus.

11

jätehuolto

sv avfallshantering

en waste management

määritelmä

organisoitu toiminta, jonka tarkoituksena on jätteen keräys, kuljetus, käsittely, hyödyntäminen ja loppukäsittely, näiden toimintojen [tarkkailu](#) ja [seuranta](#) sekä jätteen loppukäsittelypaikan jälkihoito ja toiminta jätteen välittäjänä

huomautus

Jätehuollosta säädetään mm. jätelaissa ([646/2011](#)).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Jätteet](#)

12

jätteiden lajittelu

sv avfallssortering; sopsortering; sortering

en sorting of wastes; sorting; separation of wastes; separation

määritelmä

jätteiden erotteleminen eri lajeihin ominaisuuksiensa perusteella

Käsitejärjestelmäkaavio: [Jätteet](#)

13

vaarallinen jäte

sv farligt avfall *n*

en hazardous waste

määritelmä

jätetyyppi, joka jonkin ominaisuutensa tai pitoisuutensa vuoksi voi aiheuttaa vaaraa terveydelle tai ympäristölle

Käsitejärjestelmäkaavio: [Jätteet](#)

14

vaaraton jäte; tavanomainen jäte

sv icke-farligt avfall *n*

en non-hazardous waste

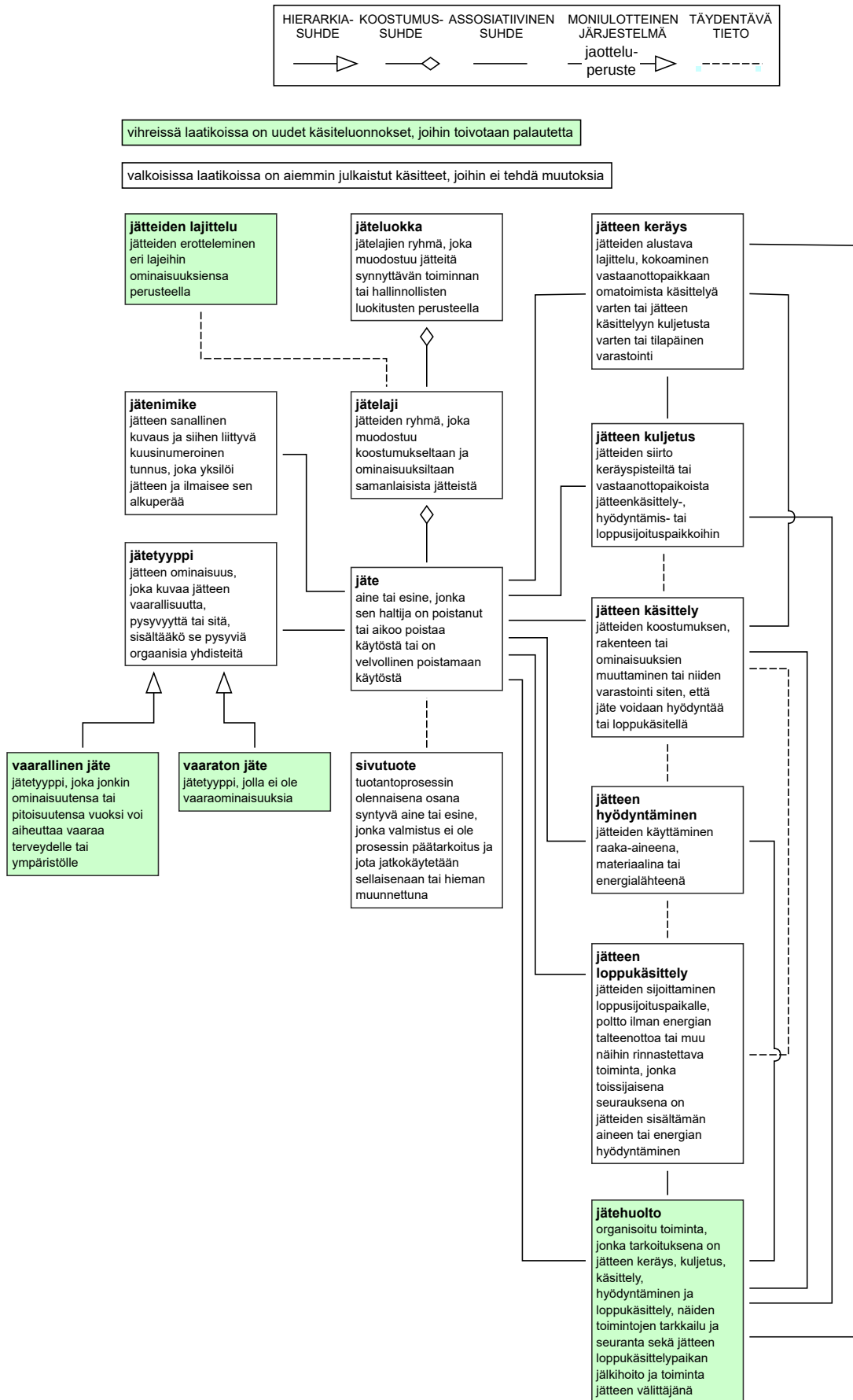
määritelmä

jätetyyppi, jolla ei ole vaaraominaisuuksia

huomautus

Vaarattomasta jätteestä säädetään mm. jätelaissa ([646/2011](#)) ja kaatopaikoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa ([331/2013](#)).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Jätteet](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 3. Jätteet.

15

pienvesi

sv småvatten *n*

en small water body

määritelmä

luonnollinen pintavesimuodostuma, jonka pinta-ala, uoma tai *valuma-alue* on huomattavan pieni

huomautus

Pienvesiä ovat lammet, purot, norot ja lähteet sekä rannikolla esiintyvät fladat ja kluuvit.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

16

pintavesi

sv ytvatten *n*

en surface water

määritelmä

vesi, joka virtaa tai on varastoitunut maan pinnalla

huomautus

Pintavesiä ovat esimerkiksi järvet, lammet, joet ja rannikkovedet.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

17

pohjavesi

sv grundvatten *n*

en groundwater

määritelmä

maan pinnan alla kyllästyneessä vyöhykkeessä ja suorassa yhteydessä kallio- tai maaperään oleva vesi

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

18

orsivesi

sv hängande grundvatten *n*

en perched groundwater

määritelmä

varsinaisen pohjavedenpinnan yläpuolella olevan, vettä huonosti johtavan maakerroksen pidättämä vapaa pohjavesikerros

huomautus

Koska orsivesi ei ole suodattunutta kuten muu *pohjavesi*, se voi sisältää epäpuhtauksia.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

19

pohjavesialue

sv grundvattenområde *n*

en groundwater area

määritelmä

rajattu maa-alue, jolla muodostuu ja esiintyy *pohjavettä*

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

20

luokiteltu pohjavesialue

sv klassificerat grundvattenområde *n*

en classified groundwater area

määritelmä

pohjavesialue, jonka viranomainen on yksilöinyt ja luokitellut sen vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella

huomautus

Luokitellulla pohjavesialueella on yksilöivä tunnus ja usein myös nimi.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

21

vesistö

sv vattendrag *n*; sjöar och vattendrag *n pl*; vattensystem *n*

en ~ water bodies *pl*; ~ waterbodies *pl*; ~ surface waters *pl*

määritelmä

luonnollinen tai keinotekoinen sisävesialue

huomautus

Vesistönä pidettäviä luonnollisia vesialueita ovat esimerkiksi järvet, lammet, joet ja purot. Keinotekoisia vesistöjä ovat esimerkiksi tekojärvet ja kanavat.

Vesistönä ei pidetä noroa, **ojaa**, lähdetä tai rannikko- tai merialueita.

Vesistö on tässä sanastossa määritelty vesilain (587/2011) mukaisesti.

Vesistö-termillä voidaan tarkoittaa myös niiden sisävesien muodostamaa kokonaisuutta, joilla on yhteinen laskujoki mereen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

22

vedenhankintavesistö

sv vattendrag *n* som används för vattenanskaffning

en water body for water abstraction; water body for water extraction

määritelmä

vesistö, josta tuotantolaitos tai yhdyskunta ottaa raakavettä

huomautus

Raakavedeksi kutsutaan vettä, joka vaatii usein puhdistamista ennen kuin se soveltuu suunniteltuun käyttötarkoitukseensa.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

23

valuma-alue

sv avrinningsområde *n*; tillrinningsområde *n*

en drainage area; drainage basin; catchment area; catchment basin; catchment; watershed /US/

määritelmä

maa-alue, jolta **pinta-** ja **pohjavedet** kerääntyvät tarkasteltavalle alueelle

huomautus

Valuma-alueen maankäyttö vaikuttaa alueelta **vesistöön** kohdistuvaan **ympäristökuormitukseen**.

Vesistön valuma-alueella tarkoitetaan maa-aluetta, jolta pinta- ja pohjavedet laskevat tiettyyn vesistöön.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

24

vesistöalue

sv vattendragsområde *n*

en water system area

määritelmä

alue, josta kaikki pintavalunta virtaa puron, järven, joen tai suistoalueen kautta mereen

huomautus

Yhdellä vesistöalueella voi sijaita useampi kuin yksi [vesistö valuma-alueineen](#).

Jokaiselle vesistöalueelle on annettu oma vesistöaluetunnus.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

25

vesistön säännöstely

sv vattenreglering

en water regulation; > water level regulation; > water flow regulation

määritelmä

veden virtaaman ja korkeuden säätely sekä veden juoksuttaminen [vesistöstä](#) tai sen osasta toiseen [patojen](#), vesivoimalaitosten tai muiden rakenteiden avulla

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

26

vesistön tila

sv status av vattendrag; vattendrags status; vattendragets tillstånd

en status of water body

määritelmä

[vesistöissä](#) vallitsevat ekologiset ja kemialliset olosuhteet

huomautus

Vesistön tila kuvaa sitä, kuinka paljon ihmistoiminta on muuttanut vesistön olosuhteita suhteessa luonnontilaan.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

27

pintavesien tilaluokitus

sv klassificering av ytvattenstatus

en surface water classification

määritelmä

vesipuitedirektiivissä (2000/60/EY) määriteltyihin kriteereihin perustuva luokitus, joka kuvaa [pintavesien](#) ekologista tai kemiallista tilaa

huomautus

Pintavesien tila arvioidaan samoin perustein kaikkialla Euroopan unionissa.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

28

pohjavesiluokka

sv grundvattenklass

en groundwater class

määritelmä

[pohjavesialueelle](#) annettava luokka, joka määräytyy pohjavesialueen vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

29

rehevöityminen

sv eutrofiering; övergödning

en eutrophication

määritelmä

[ravinnekuormituksesta](#) johtuva biologisen tuotannon kasvu [vesistöissä](#) tai merialueilla

huomautus

Aluksi rehevöityminen johtaa lajien lukumääräsuhteiden muutoksiin. Tyypillisiä ilmiöitä on [kasvillisuuden](#) ja mikrobien runsastuminen sekä sinilevien massaesiintymät. Rehevöityminen voi johtaa vesissä hapen puutteeseen ja happikatoon.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Ympäristökuormitus](#) ja [Vesi ja vesistö](#)

30

ruoppaus

sv muddring

en dredging

määritelmä

vesialueen syventäminen kaivamalla tai imemällä pohjalle kertynyttä liejua ja [sedimenttiä](#)

huomautus

Ruoppausta voidaan käyttää matalien ja umpeen kasvavien rantojen ja järvien hoitotoimena.

Ruoppaus voi aiheuttaa myös haittoja, kuten veden sameutta, ravinteiden ja haitallisten aineiden vapautumista sedimentistä ja kalojen kutualueiden tuhoutumista.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

31

sedimentti

sv sediment *n*

en sediment

määritelmä

veden mukana kulkeutuva kiinteä aines, joka kerrostuu [vesistön](#) pohjalle

huomautus

Sedimentti voi olla esimerkiksi hienojakoista hiekkaa, savea tai mutaa. Veden virtauksen vähentyessä sen mukana kulkeutuva sedimentti laskeutuu pohjaan.

Sedimentti sisältää runsaasti ravinteita.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

32

vedenottamo

sv vattenintagsanläggning; vattenintag

en intake structure; intake works; withdrawal structure

määritelmä

[pinta-](#) tai [pohjaveden](#) ottamiseen tarkoitettu rakenne tai laite

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

33

vedenkäsittely; veden käsittely

sv vattenbehandling

en water treatment

määritelmä

[pinta-](#) tai [pohjaveden](#) puhdistaminen käyttöön soveltuvaksi

huomautus

Pinta- ja pohjavesi voidaan käsitellä käytettäväksi esimerkiksi juomavetenä tai teollisuuden prosessivetenä.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Vesi ja vesistö](#)

34

jäteveden käsittely; jätevedenkäsittely

sv avledande *n* av avloppsvatten; behandling av avloppsvatten
en waste water treatment; wastewater treatment

määritelmä

jäteveden koostumuksen, rakenteen tai ominaisuuksien muuttaminen erilaisilla puhdistusprosesseilla

huomautus

Puhdistusprosessit voivat olla mekaanisia, kemiallisia tai biologisia.

Jäteveden käsittelyyn voi liittyä myös sen varastointi, esikäsittely, johtaminen viemäriverkostossa tai kuljettaminen jätevedenpuhdistamolle.

35

vesistön alitus

sv underskridning av vattendrag
en constructing under a water system

määritelmä

toimenpide, jossa asennetaan vesi-, viemäri- tai voimajohto, tietoliikennekaapeli tai muu vaikutuksiltaan näihin rinnastuvan johto valtaväylän tai puron alitse

huomautus

Vesilaissa (587/2011) valtaväylällä tarkoitetaan väylää, joka on joen syvimmillä kohdalla veden vapaata juoksua, kulkemista, puutavaran uittoa ja kalan kulkua varten. Valtaväylällä voidaan tarkoittaa myös **vesistössä** olevaa sellaista salmea tai kapeikkoa, jossa harjoitetaan säännöllisesti liikennettä tai jossa kala yleensä kulkee.

36

oja

sv dike
en ditch

määritelmä

ihmisen tekemä, veden johtamiseen tarkoitettu uoma

37

pato

sv damm
en dam

määritelmä

rakenne, jonka tarkoituksena on estää veden tai muun aineen leviäminen tai säädellä aineen pinnan korkeutta

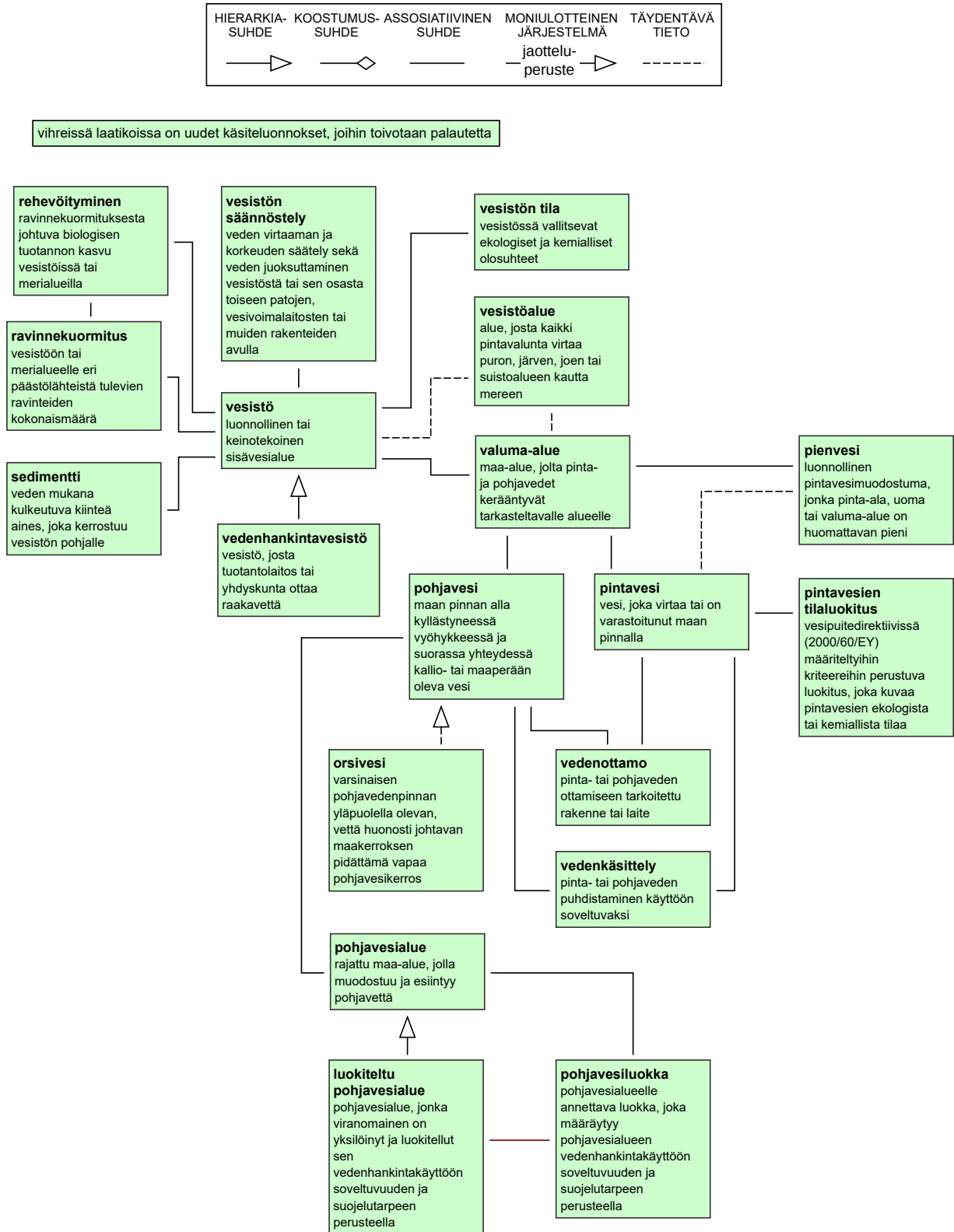
38

hapenkulutus

sv syreförbrukning
en oxygen demand

määritelmä

vedessä olevien happea kuluttavien aineiden määrä

Käsitejärjestelmäkaavio 4. Vesi ja vesistö.

39

hulevesi

sv dagvatten *n*

en stormwater

määritelmä

sade- tai sulamisvesi, joka rakennetussa ympäristössä johdetaan *ojilla* tai viemäreillä pois maan pinnalta, rakennuksen katolta tai muilta vastaavilta pinnoilta

huomautus

Pinnoilla valuessaan hulevesi kerää mukaansa likaa ja *vesistöjä* ja merialueita kuormittavia haitta-aineita, joita voidaan tarvittaessa poistaa hulevedestä erilaisin käsittelymenetelmin.

40

jätevesi

sv avloppsvatten *n*

en waste water; wastewater

määritelmä

käytöstä poistettu tai likaantunut vesi, joka voi aiheuttaa ympäristön pilaantumista

huomautus

Jätevesi voi olla kemiallisesti, mikrobiologisesti tai fysikaalisesti huonolaatuista.

Myös teollisuuden jäähdytysvesi on jätevettä ja voi *vesistön* tai merialueen lämpötilaa nostaessaan aiheuttaa ympäristön pilaantumista.

41

pilaantunut alue; pilaantunut maa-alue

sv förorenat område *n*

en contaminated area

määritelmä

maa-alue, jolla on siinä määrin haitallisia aineita, että niistä aiheutuu ympäristöhaittaa tai merkittävä riski ympäristölle tai terveydelle

huomautus

Pilaantuneella alueella haitalliset aineet voivat olla maaperässä, *pohjavedessä* tai alueeseen kuuluvalla vesialueella, esimerkiksi *sedimentissä*.

Alueen pilaantuneisuuteen vaikuttavat esimerkiksi haitallisten aineiden ominaisuudet, pitoisuudet ja kokonaismäärät. Alueen pilaantuneisuuden merkittävyyteen vaikuttavat alueen sijainti sekä sen nykyinen tai tuleva maankäyttö.

42

tulvariskialue

sv område *n* med översvämningsrisk

en flood area identified in a preliminary flood risk assessment

määritelmä

alue, jolla tulviminen on todennäköistä ja jolla tulva voi aiheuttaa huomattavaa haittaa

43

kalatalousalue

sv fiskeriområde *n*

en fisheries region

määritelmä

julkisoikeudellinen yhdistys, jonka jäseniä ovat alueen kalastusoikeuden haltijat sekä valtakunnalliset kalastusalan järjestöt

huomautus

Kalastusalueet muuttuivat kalatalousalueiksi 1.1.2016 voimaan tulleen kalastuslain (379/2015) nojalla.

44

häiriintyvä kohde; häiriölle altis kohde

sv objekt *n* som kan störas

en object susceptible to disturbance

määritelmä

kohde, jolle tapahtumasta tai toiminnasta saattaa aiheutua haittaa

huomautus

Haittaa voi aiheutua esimerkiksi *melu-*, *haju-* tai *pölypäästöistä*, *valosaasteesta*, tärinästä, roskaantumisesta, haitallisista aineista, maaston kulumisesta tai liikennejärjestelyistä ilmassa, vesillä tai maalla.

Osa häiriintyvistä kohteista on erityisen herkkiä kohteita. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi sairaalat ja muut hoitolaitokset, päiväkodit, koulut ja hoivakodit. Joissain tapauksissa myös virkistysalueet ja luontokohteet ovat erityisen herkkiä kohteita.

45

purkupiste

sv utsläppspunkt

en point of discharge; discharge point; outlet

määritelmä

kohta, jossa vesiä johdetaan *ojaan*, *vesistöön* tai mereen tai imeytetään maahan

huomautus

Purkupisteessä voidaan johtaa esimerkiksi puhdistettua *jätevettä* mereen.

Purkupiste voi olla myös päästöpointti ja aiheuttaa *pistekuormitusta*. Tällaisia purkupisteitä voivat olla esimerkiksi jätevesiputken pää ja kohta, jossa jätevesi siirretään viemäriin.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ympäristökuormitus](#)

46

taustapitoisuus

sv bakgrundskoncentration

en background concentration

määritelmä

aineiden tyypillinen pitoisuus ilmassa, vedessä tai maaperässä tietyllä alueella

huomautus

Maaperän osalta taustapitoisuus on aineen pitoisuus sellaisessa maassa, joka ei ole varsinaisesti pilaantunut. Ilman taustapitoisuudella puolestaan tarkoitetaan ilmansaasteiden pitoisuustasoa, joka vallitsee alueella ilman merkittäviä paikallisia päästölähteitä, kuten liikennettä tai teollisuutta.

Taustapitoisuutta voidaan käyttää vertailuarvona arvioitaessa ilman, veden tai maaperän pilaantuneisuutta.

Kun pitoisuudet ovat taustapitoisuuden tasolla, ei yksittäisen päästölähteen vaikutusta enää erota mittaustuloksissa.

47

melupäästö; meluemissio

sv bulleremission; bullerutsläpp

en noise emission

määritelmä

haitallisena, häiritseväenä tai epätoivottuna äänenä ilmenevä päästö

huomautus

Melupäästöjä aiheuttavat esimerkiksi liikenne, teollisuus, yleisötilaisuus sekä koneet ja laitteet.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Päästöt](#)

48

hajupäästö

sv luktemission

en odour emission

määritelmä

haitallisena, häiritseväenä tai epätoivottuna hajuna ilmenevä päästö

huomautus

Hajupäästöjä aiheuttavat esimerkiksi eläinsuojat, jätteen käsittely ja teollisuus.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Päästöt](#)

49

pölypäästö

sv dammutsläpp *n*

en dust emission

määritelmä

haitallisena, häiritseväenä tai epätoivottuna leijumana ilmenevä päästö

huomautus

Pölypäästöjä aiheuttavat esimerkiksi liikenne, teollisuus ja rakentaminen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Päästöt](#)

50

valosaaste

sv ljusförorening

en light pollution

määritelmä

keinotekoisesta valonlähteestä peräisin oleva valo, joka koetaan häiritseväenä tai epätoivottuna

huomautus

Valosaaste on eräänlainen päästö.

Valosaastetta aiheuttaa esimerkiksi teollisuus, liikenneväylät ja asutus.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Päästöt](#)

51

tärinähaitta

sv vibrationshinder

en vibration damage

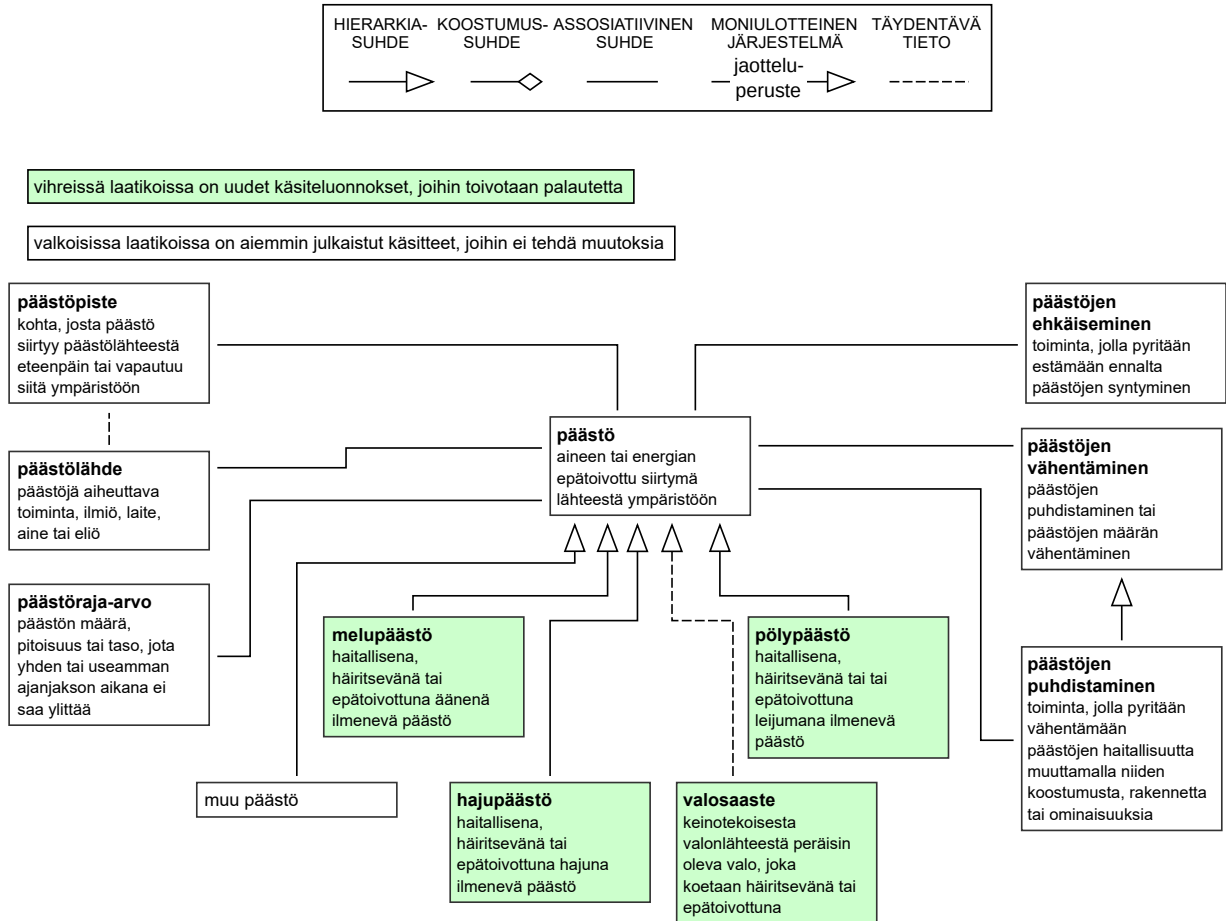
määritelmä

kiinteässä kappaleessa tai maaperässä esiintyvän mekaanisen värähtelyn aiheuttama haitallinen vaikutus

huomautus

Tärinä voi aiheuttaa esimerkiksi epäviihtyisyyttä tai häiriötä.

Tärinää aiheuttaa esimerkiksi maanrakentaminen, kaivostoiminta ja raideliikenne.

Käsitejärjestelmäkaavio 5. Päästöt.

52

luonnonvarat *pl*

sv naturresurser *pl*; naturtillgångar *pl*

en natural resources *pl*

määritelmä

luonnon aineet, tuotteet tai ilmiöt, joita ihminen voi hyödyntää raaka-aineiksi, energialähteiksi tai muilla tavoin

huomautus

Luonnonvarat jaetaan tyypillisesti uusiutuviin (esimerkiksi puu tai vesi) ja uusiutumattomiin (esimerkiksi maakaasu tai raakaöljy) luonnonvaroihin.

53

kasvillisuus

sv vegetation; växtlighet

en vegetation

määritelmä

kasvien muodostama kokonaisuus tietyllä alueella

54

havaintopaikka; > havaintopiste

sv observationsplats
en point of observation

määritelmä

pistemäinen, viivamainen tai aluomainen kohde, jossa tehdään havainnointia, mittaamista tai kartoittamista

huomautus

Havaintopaikalla voidaan esimerkiksi mitata melua tai *ilman*- tai *vedenlaatua* tai tehdä lajikartoituksia.

55

ilmanlaatu

sv luftkvalitet
en air quality

määritelmä

se, missä määrin ilmassa on epäpuhtauksia

huomautus

Ilmanlaadulla voi olla sekä ympäristövaikutuksia että terveysvaikutuksia.

56

vedenlaatu; veden laatu

sv vattenkvalitet
en water quality

määritelmä

se, millaiset veden fysikaaliset, kemialliset ja biologiset ominaisuudet ovat

huomautus

Vedenlaatu on tärkeä *vesistön tilan* indikaattori.

57

suojelukohde; suojeltu kohde

sv skyddsobjekt *n*
en ~ protected object; > protected site; > protected area; > designated site

määritelmä

kohde, joka on suojeltu kaavamääräyksellä, lainsäädännön perusteella tai muulla *päätöksellä*

huomautus

Suojelukohde voi olla esimerkiksi uhanalaisen lajin esiintymisalue, luontotyyppi, rakennus tai muinaismuisto tai alue, jolla on maisemallisia tai geologisia arvoja.

Puhekielessä suojelukohde-sanalla voidaan viitata myös kohteeseen, jonka luonto- tai muita arvoja halutaan säilyttää, vaikka kohteen suojelusta ei ole tehty viranomaispäätöstä.

1.1 Ympäristövaikutusten arviointi

58

hanke, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä

sv projekt *n* som omfattas av miljökonsekvensbedömning
en project to which the environmental impact assessment procedure is applied

määritelmä

hanke, jolla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia

huomautus

Hankkeesta, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä säädetään laissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017).

Hanke, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä voi käsittää esimerkiksi laitoksen, toiminnan tai rakennustyön toteuttamisen, mineraalivarojen hyödyntämisen tai maisemaan tai luonnonympäristöön muulla tavoin kajoamisen. Edellä mainittujen kaltaisilla hankkeilla ei kuitenkaan kaikissa tapauksissa arvioida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Käsitejärjestelmäkaavio: *Ympäristövaikutusten arviointimenettely*

59

<ympäristövaikutusten arviointimenettely>

hankkeesta vastaava

sv projektansvarig

en developer

määritelmä

toiminnanharjoittaja tai muu taho, joka on vastuussa sellaisen *hankkeen, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä* valmistelusta tai toteuttamisesta

Käsitejärjestelmäkaavio: *Ympäristövaikutusten arviointimenettely*

60

yhteysviranomainen

sv kontaktmyndighet

en competent authority

määritelmä

viranomainen, joka huolehtii siitä, että *hankkeesta, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä* järjestetään *ympäristövaikutusten arviointimenettely*

huomautus

Yhteysviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto tai ydinenergiահankkeissa työ- ja elinkeinoministeriö.

Käsitejärjestelmäkaavio: *Ympäristövaikutusten arviointimenettely*

61

perusteltu päätelmä

sv motiverad slutsats

en reasoned conclusion

määritelmä

yhteysviranomaisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tekemä perusteltu johtopäätös *hankkeen* merkittävistä ympäristövaikutuksista

huomautus

Yhteysviranomainen tekee perustellun päätelmän *ympäristövaikutusten arviointiselostuksen*, siitä annettujen *mielipiteiden* ja lausuntojen, kansainvälisen *kuulemisen* tulosten sekä oman tarkastelunsa pohjalta.

Käsitejärjestelmäkaavio: *Ympäristövaikutusten arviointimenettely*

62

osallistuminen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn; osallistuminen

sv deltagande *n* i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning; deltagande *n*

en participation in the environmental impact assessment; participation

määritelmä

hankkeesta vastaavan, yhteysviranomaisen ja muiden tahojen välinen vuorovaikutus *ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä*

huomautus

Muut tahot voivat olla viranomaisia tai sellaisia yhteisöjä, joiden toimialaa *ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkoitettun hankkeen* vaikutukset saattavat koskea, tai yksityishenkilöitä tai muita tahoja, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa.

Vuorovaikutus voi olla *kuulemisen* lisäksi esimerkiksi tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia.

Käsitejärjestelmäkaavio: *Ympäristövaikutusten arviointimenettely*

63

ympäristövaikutusten arviointimenettely; YVA

sv förfarandet *n* vid miljökonsekvensbedömning
en environmental impact assessment procedure

määritelmä

[menettely](#), jossa tunnistetaan, arvioidaan ja kuvataan [hankkeen, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä](#) todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja jossa kuullaan niitä, joihin hanke saattaa vaikuttaa

huomautus

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä kuullaan viranomaisia, sellaisia yhteisöjä, joiden toimialaa hankkeen, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaikutukset saattavat koskea, ja niitä yksityishenkilöitä tai muita tahoja, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tulokset tulee ottaa huomioon [lupapäätöksissä](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ympäristövaikutusten arviointimenettely](#)

64

ympäristövaikutusten arviointiohjelma

sv program *n* för miljökonsekvensbedömning
en environmental impact assessment programme

määritelmä

[hankkeesta vastaavan](#) laatima suunnitelma [ympäristövaikutusten arviointimenettelyn](#) järjestämisestä sekä siinä tarvittavista [selvityksistä](#)

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ympäristövaikutusten arviointimenettely](#)

65

ympäristövaikutusten arviointiselostus

sv miljökonsekvensbeskrivning
en environmental impact assessment report

määritelmä

[hankkeesta vastaavan](#) laatima asiakirja, jossa esitetään tiedot [hankkeesta](#) ja sen vaihtoehtoista sekä arvio eri vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ympäristövaikutusten arviointimenettely](#)

66

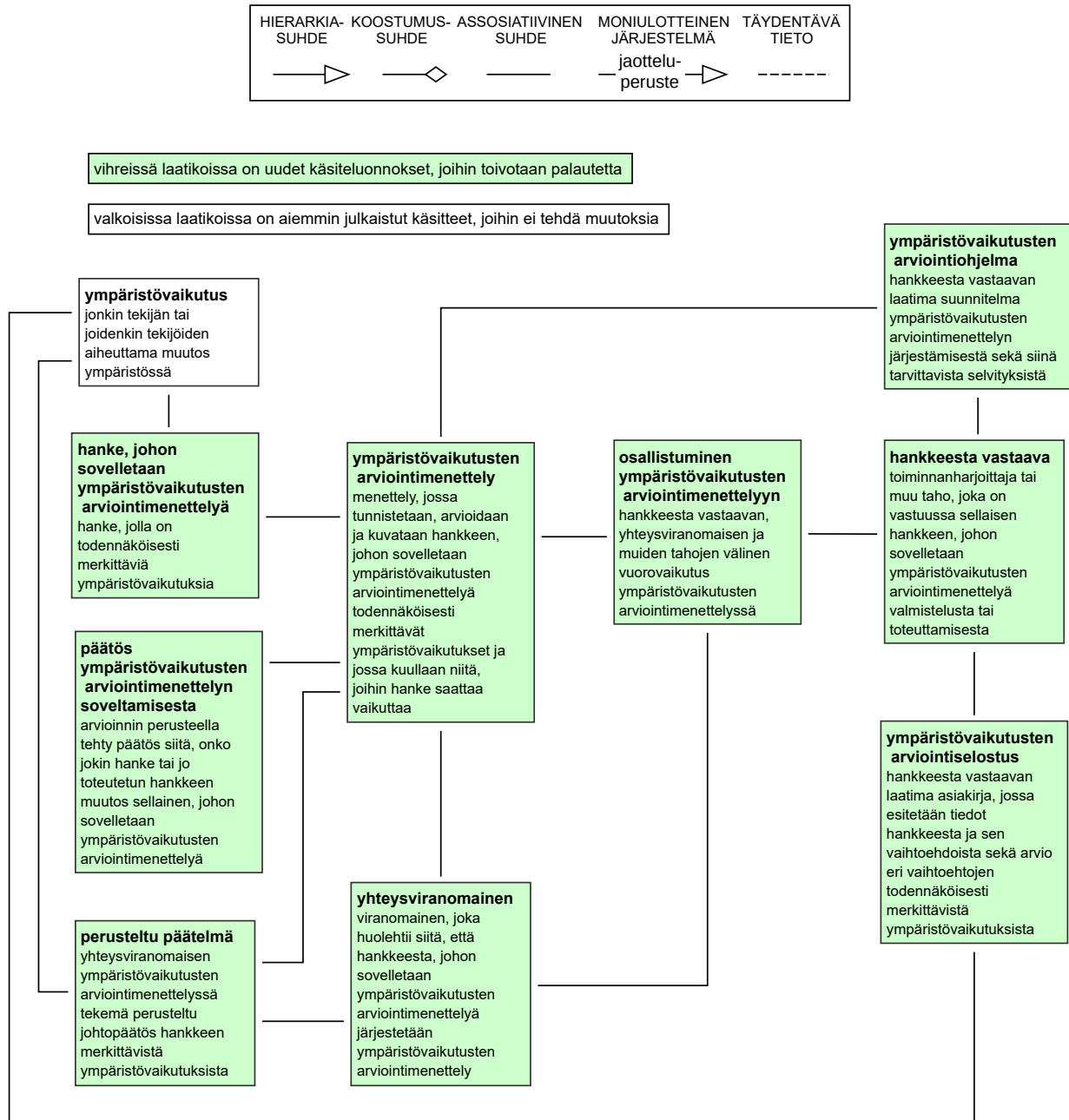
päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta

sv beslut *n* om tillämpning av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning
en decision on the application of environmental impact assessment procedure

määritelmä

arviointiin perusteella tehty [päätös](#) siitä, onko jokin [hanke](#) tai jo toteutetun hankkeen muutos sellainen, johon sovelletaan [ympäristövaikutusten arviointimenettelyä](#)

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ympäristövaikutusten arviointimenettely](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 6. Ympäristövaikutusten arviointimenettely.

2 Ennakovalvonta

2.1 Toimijat

67

oikeushenkilö

sv juridisk person

en legal entity; legal person

määritelmä

taho, joka voi saada oikeuksia ja jolla voi olla velvollisuuksia, mutta joka ei ole ihminen

huomautus

Oikeushenkilö on usein organisaatio.

Vrt. [luonnollinen henkilö](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

68

luonnollinen henkilö

sv fysisk person

inte: naturlig person

en natural person

määritelmä

taho, joka voi saada oikeuksia ja jolla voi olla velvollisuuksia, ja joka on ihminen

huomautus

Vrt. [oikeushenkilö](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

69

haitankärsijä

sv den som orsakas olägenhet; enskild som orsakas olägenhet

en party suffering harm; party sustaining damage

määritelmä

taho, jolle voi aiheutua toisen toiminnasta kielteisiä seurauksia

huomautus

Haitankärsijä voi olla tilanteesta riippuen mm. [asianosainen](#), luonto tai ympäristö.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

70

kiinteistön haltija

sv fastighetsinnehavare; innehavare av en fastighet; markinnehavare

en real estate holder; property holder; real property holder

määritelmä

toimija, jolla on oikeus kiinteistönomistajan tavoin pitää kiinteistöä, määrääalaa tai muuta rekisteriyksikköä hallussaan ja käyttää sitä

huomautus

Kiinteistön haltija voi olla esimerkiksi [asianosainen](#) tai [haitankärsijä](#).

Kiinteistön haltijalla on myös velvollisuuksia.

Kiinteistön haltijalla on hallintaoikeus, joka voi olla esimerkiksi maanvuokraoikeus, testamenttiin perustuva käyttöoikeus, lesken hallintaoikeus tai eläkeoikeus. Hallintaoikeuden laajuudesta tehdään usein sopimus.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

71

asianosainen

sv part; sakägare

en party concerned

määritelmä

toimija, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee

huomautus

Viranomaisen lähettää asianosaiselle kohdennetusti [tiedoksiantoja](#) hänen oikeuttaan, etuaan tai velvollisuuttaan koskevasta asiasta. Lisäksi asianosaisella on oikeus tulla kuulluksi tällaisessa asiassa sekä hakea siihen muutosta.

Myös muut kuin asianosaiset voivat pyytämällä saada viranomaiselta julkisia tietoja ja ilmaista näkemyksensä käsiteltävästä asiasta.

Muusta kuin asianosaisesta voidaan käyttää esimerkiksi tietomallinnuksessa termiä asiaan osallinen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

72

laillinen edustaja; asiamies

sv ombud *n*; laglig företrädare

en agent; representative

määritelmä

henkilö, jolla on oikeus toimia tietyssä asiassa toisen toimijan puolesta

huomautus

Laillisen edustajan oikeus toimia toisen puolesta perustuu joko ammatti- tai virka-asemaan, valtuutukseen tai muuhun sopimukseen.

Laillinen edustaja voi asioida esimerkiksi toiminnanharjoittajan puolesta.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

73

valvontaviranomainen

sv tillsynsmyndighet

en supervisory authority

määritelmä

viranomainen, jolla on lainsäädännön perusteella oikeus ja velvollisuus valvoa tiettyjen säädösten noudattamista

huomautus

Valvontaviranomaisella on toimivalta velvoittaa ja ohjata noudattamaan säädöksiä.

Ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)) mukaisissa asioissa yleisenä valvontaviranomaisena toimivat Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Muita ympäristönsuojelulain mukaisia valvontaviranomaisia ovat esimerkiksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Suomen ympäristökeskus.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Toimijat](#), [Valvonnan toteuttaminen](#) ja [Valvontatoimenpiteet](#)

74

lupaviranomainen

sv tillståndsmyndighet

en permit authority

määritelmä

viranomainen, joka vastaa lainsäädännön perusteella lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävää toimintaa koskevan asian käsittelystä

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

75

ympäristöviranomainen

sv miljömyndighet

en environmental authority

määritelmä

viranomainen, joka vastaa lainsäädännön perusteella ympäristöön liittyvistä asioista

huomautus

Ympäristöviranomaisia ovat muun muassa ympäristöministeriö, Lupa- ja valvontavirasto, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, elinvoimakeskukset, joidenkin tehtävien osalta Suomen ympäristökeskus sekä useat muut ympäristöasioiden hoitoon liittyvät viranomaiset.

Termiä ympäristöviranomainen käytetään yleiskielessä.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

76

ympäristölupaviranomainen

sv miljötillståndsmyndighet

en environmental permit authority

määritelmä

lupaviranomaisena toimiva *ympäristöviranomainen*, joka vastaa ympäristönsuojelulain (527/2014), maa-aineslain (555/1981), vesilain (587/2011), jätelain (646/2011) ja luonnonsuojelulain (9/2023) mukaisista lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävää toimintaa koskevien asioiden tai muiden kyseiselle viranomaiselle kuuluvien hakemusasioiden käsittelystä

huomautus

Ympäristölupaviranomaisia ovat Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

77

yhteensovittava viranomainen

sv samordnande myndighet

en coordinating authority

määritelmä

viranomainen, joka koordinoi viranomaisyhteistyötä *lupamenettelyjä yhteensovittaessa*

huomautus

Eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain (823/2025) mukaisissa asioissa Lupa- ja valvontavirasto on yhteensovittava viranomainen, jos yhteensovittavana on Lupa- ja valvontaviraston käsittelemä ympäristönsuojelulain (527/2014) tai vesilain (587/2011) mukainen *lupahakemus* ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston käsittelemä kaivoslain (621/2011) mukainen malminetsintä-, kaivos- tai kullanhuuhdontalupahakemus tai vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) mukainen lupahakemus vaarallisen kemikaalin laajamittaiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin tai räjähteiden valmistukseen ja varastointiin.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

78

lupamenettelyjen yhteensovittaminen

sv samordning av tillståndsförfaranden

en coordination of permitting procedures

määritelmä

samaan asiointikokonaisuuteen kuuluvien, eri viranomaisten vastuulla olevien [lupahakemuksen](#) käsittelyvaiheiden toteuttaminen samanaikaisesti [lupamenettelyissä](#), joista annetaan omat [lupapäätöksensä](#)

huomautus

Lupamenettelyjen yhteensovittamisessa [yhteensovittava viranomainen](#) koordinoi käsittelyvaiheiden yhtäaikaista toteuttamista.

Lupamenettelyjen yhteensovittamista käytetään vain silloin, kun on kyse eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain ([823/2025](#)) mukaisista lupamenettelyistä. Lupamenettelyjen yhteensovittaminen toteutetaan luvan hakijan pyynnöstä tai suostumuksella.

Lupamenettelyjen yhteensovittamisessa on kyse samaan [hankkeeseen](#) tai projektiin tarvittavista [luvista](#), jotka kuuluvat Lupa- ja valvontaviraston ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston vastuulle.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toiminta](#)

79

lupahakemusten yhteiskäsittely

ei: lupamenettelyjen yhteiskäsittely; lupamenettelyjen yhdentäminen

sv gemensam behandling av tillståndsansökningar

en joint consideration of permit applications

määritelmä

samaan asiointikokonaisuuteen kuuluvien, yhden viranomaisen vastuulla olevien, eri lakien mukaisten [lupahakemusten](#) käsittely yhdessä [lupamenettelyssä](#), jossa on tarkoitus antaa yhteinen [lupapäätös](#)

huomautus

Lupahakemusten yhteiskäsittelystä säädetään eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetussa laissa ([823/2025](#)), ympäristönsuojelulaissa ([527/2014](#)), vesilaissa ([587/2011](#)), maa-aineslaissa ([555/1981](#)) ja luonnonsuojelulaissa ([9/2023](#)).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toiminta](#)

80

yhteyspisteviranomainen

sv kontaktpunktsmyndighet

en contact point authority

määritelmä

viranomainen, joka huolehtii [sähköisen yhteyspisteen](#) kautta annettavasta menettelyllisestä neuvonnasta [lupamenettelyihin](#) ja muihin hallinnollisiin [menettelyihin](#) liittyen

huomautus

Yhteyspisteviranomainen toimii menettelyihin liittyen hakijan suuntaan ainoana yhteyspisteenä.

Yhteyspisteviranomaisen tehtäviin kuuluu esimerkiksi aikataulusuunnitelman laatiminen, [hakemusten](#) täydelliseksi toteaminen ja viranomaisten tekemien [päätösten](#) tiedoksiantaminen.

Lisäksi yhteyspisteviranomaisen tehtäviin kuuluu menettelyiden EU-säännöksissä asetettujen määräaikaisten [seuranta](#) ja noudattamisen valvonta.

Lupa- ja valvontavirasto toimii yhteyspisteviranomaisena.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

81

<ympäristöhallinto>

sähköinen yhteyspiste

sv elektronisk kontaktpunkt

en electronic contact point

määritelmä

sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voi hoitaa tiettyjen [lupamenettelyiden](#) ja muiden hallinnollisten [menettelyiden](#) asiointia

huomautus

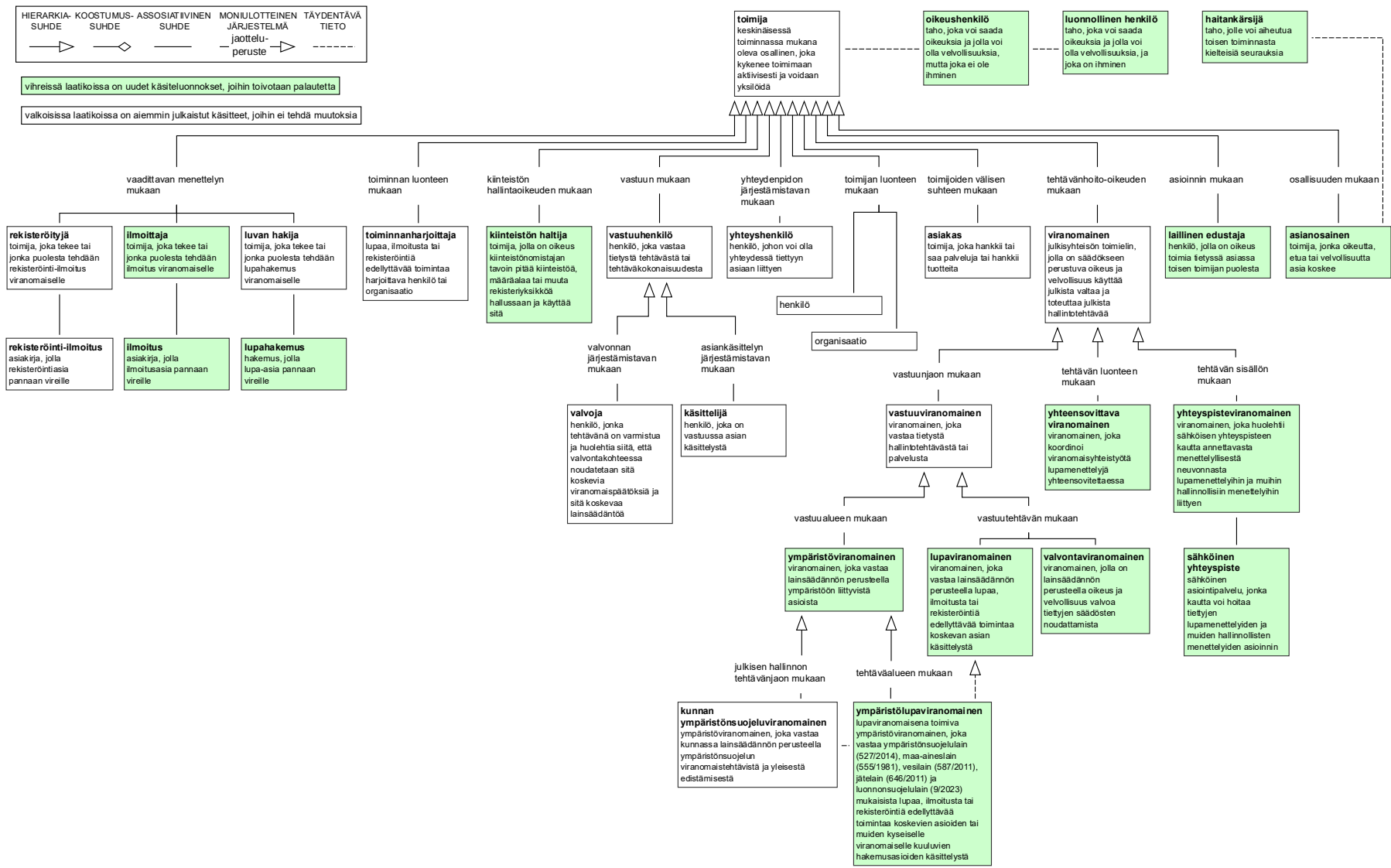
Sähköisen yhteyspisteen kautta luvan hakija voi toimittaa asiaankuuluvat asiakirjat viranomaiselle ja saada asiaansa liittyvää neuvontaa.

[Yhteyspisteviranomaisen](#) sähköisenä yhteyspisteenä toimii Luvat ja valvonta -palvelu.

Yhteyspisteviranomainen käyttää sähköistä yhteyspistettä tehtävissään.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

Käsittejärjestelmäkaavio 7. Toimijat.

2.2 Asiankäsittely

82

vireillepano

sv inlämning; anhängiggörande; ingivning; inleda ett ärende *verb*

en filing; lodging

määritelmä

toiminta, jolla asia saatetaan viranomaisen käsiteltäväksi

huomautus

Asia pannaan vireille siten, että asiaan liittyvä asiakirja tai suullista vireillepanoa varten tarvittavat tiedot toimitetaan asiasta vastaavalle viranomaiselle.

Viranomainen voi panna asian vireille omasta aloitteestaan, mutta asian voi panna vireille myös [asianosainen](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

83

vireilletulo

sv inledande av ärende; ta upp till behandling *verb*; börja handlägga *verb*

en become pending *verb*

määritelmä

tapautuma, jossa asiakirja tai asiakirjojen muodostama kokonaisuus saapuu viranomaisen käsiteltäväksi tai viranomainen kirjaa suullisesti esitetyn asian

huomautus

Vireilletulo edellyttää [vireillepanoa](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

84

hakemus

sv ansökan

en application

määritelmä

asiakirja tai asiakirjojen muodostama kokonaisuus, jolla pyydetään tai vaaditaan etuutta, oikeutta tai toimenpidettä

huomautus

Hakemuksen pitää sisältää asiankäsittelyn aloittamiseksi tarvittavat tiedot.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

85

lupahakemus

sv tillståndsansökan; ansökan om tillstånd

en permit application

määritelmä

[hakemus](#), jolla lupa-asia pannaan vireille

huomautus

[Ympäristölupaviranomaisilta](#) voi hakea lupahakemuksella esimerkiksi [ympäristölupaa](#), [vesitalouslupaa](#) ja [maa-aineslupaa](#).

Lupahakemus voi koskea uutta toimintaa, toiminnan muutosta tai [lupamääräyksen](#) muuttamista.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Toimijat](#) ja [Menettelyt](#)

86

asian käsittelyn tila

sv status i ärendebehandlingen

en matter processing status

määritelmä

määritetty tila, joka kertoo missä vaiheessa jonkin asian käsittely on

huomautus

Asian käsittelyn tila esimerkiksi *hakemuksella* voi olla "täydentäminen" tai "kuuleminen".

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

87

mittaus

sv mätning

en measurement

määritelmä

toimenpide, jossa selvitetään tietyn suureen arvo määrittämällä se jonkin välineen avulla

huomautus

Mitattava suure voi olla esimerkiksi lämpötila, tietyn aineen pitoisuus tai äänenvoimakkuus.

Mittauksia käytetään esimerkiksi ympäristön tilan, päästön suuruuden ja toiminnan vaikutusten selvittämiseen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

88

mallinnus; mallintaminen

sv modellering

en modelling; modeling /US/

määritelmä

toiminta, jossa pyritään teoreettisen mallin avulla jäljittelemään ja kuvaamaan tietyssä tilassa tai tietyllä alueella esiintyvää ilmiötä

huomautus

Mallinnusta voidaan hyödyntää esimerkiksi tietylle alueelle suunnitellun lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävän toiminnan sekä sen päästöjen ja ympäristövaikutusten kuvaamisessa.

Alueiden mallinnuksessa huomioidaan maaston ja muun ympäristön ominaisuudet.

Mallinnuksen pohjana voidaan käyttää *mittauksia*.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

89

tutkimus

sv undersökning

en study

määritelmä

järjestelmällinen ja suunnitelmallinen toiminta, jonka tavoitteena on lisätä tietoa tietyistä alueista tai ilmiöistä

huomautus

Tutkimuksia käytetään esimerkiksi lisäämään tietoa alueen luonnon tilasta sekä lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävän toiminnan ympäristövaikutusten selvittämiseen.

Tutkimus voi perustua esimerkiksi *mittaukseen* tai *mallinnukseen*.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

90

<ympäristöhallinto>

täydennyspyyntö

sv begäran om komplettering; begäran om tilläggsuppgifter

en request for supplementary information; request for further information

määritelmä

[vireilletulon](#) jälkeinen pyyntö, jossa viranomainen edellyttää lisätietoja asiankäsittelyn jatkamiseksi

huomautus

Lisätietoja edellytetään hakijalta tai muulta toimijalta esimerkiksi [ennakkovalvonnan](#) tai [jälkivalvonnan](#) toimenpiteenä.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Asiankäsittely](#) ja [Valvontatoimenpiteet](#)

91

<julkinen hallinto>

selvityspyyntö

sv begäran om utredning

en request for evidence

määritelmä

pyyntö, jossa viranomainen edellyttää [selvitystä](#) tietyistä asiasta

huomautus

Viranomaisen tekemän selvityspyynnön tulee olla tarkasti yksilöity. Selvitystä edellytetään hakijalta tai muulta toimijalta esimerkiksi [ennakkovalvonnan](#) tai [jälkivalvonnan](#) toimenpiteenä.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Asiankäsittely](#) ja [Valvontatoimenpiteet](#)

92

<julkinen hallinto>

selvitys

sv utredning

en report; evidence

määritelmä

asiakirja tai asiakirjojen muodostama kokonaisuus, jossa viranomaiselle toimitetaan tosiseikkoja ja niiden olemassaoloa tukevia todisteita tiettyyn asiaan liittyen

huomautus

Selvityksiä laaditaan esimerkiksi lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävää toimintaa koskevien ympäristövaikutusten selvittämiseksi.

Toiminnanharjoittaja toimittaa selvityksen asiaa käsittelevälle viranomaiselle [hakemuksen](#) tai [selityksen](#) yhteydessä tai annetun [päättöksen](#) mukaisesti. Muut toimijat voivat toimittaa selvityksiä esimerkiksi [lausunnon](#) yhteydessä.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Asiankäsittely](#) ja [Valvontatoimenpiteet](#)

93

maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys

sv statusrapport om mark och grundvatten
en baseline report on soil and groundwater

määritelmä

selvitys, jossa määritetään **direktiivilaitoksen** alueen ja tarvittaessa sen vaikutusalueen maaperän ja **pohjaveden** senhetkinen tila merkityksellisten vaarallisten aineiden osalta

huomautus

Maaperän ja pohjaveden perustilaselvityksessä tarkastellaan laitosalueen toimintahistoriaa, päästölähteitä, ympäristöolosuhteita sekä maaperän ja pohjaveden kemiallista tilaa.

Uusien direktiivilaitosten maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys tehdään ennen toiminnan aloittamista, jotta direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä maaperän ja pohjaveden tilaa voidaan verrata lähtötilanteeseen.

Olemassa olevien laitosten osalta maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys laaditaan luvan tai **toiminnan olennaisen muuttamisen** yhteydessä tai silloin kuin **lupaa** tarkistetaan ensimmäisen kerran **BAT-päätelmien** julkaisun jälkeen.

Tämä käsite ei ole sama kuin valtioneuvoston asetuksessa kaatopaikoista (331/2013) tarkoitettu perustilaselvitys.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

94

luontoselvitys

sv naturutredning
en ecological survey

määritelmä

selvitys, jossa määritetään tietyn alueen luontotyytit, lajisto, luonnon olosuhteet ja luonnonarvot

huomautus

Luontoselvitykseen kuuluu olemassa olevien tietojen kokoaminen, maastotyöt, arvottaminen ja suositusten antaminen sekä tulosten raportointi.

Luontoselvitys tarvitaan aina, kun suunnitellaan luontoa muuttavaa toimintaa. Selvityksen tärkein tehtävä on luonnonarvojen tunnistaminen ja kuvailu sillä alueella, jolle suunniteltu toiminta ja toiminnan vaikutukset kohdistuvat. Luontoselvityksen tulokset tulee ottaa huomioon **hankkeen** tai suunnitelman jatkovalmistelussa. Luontoselvitys on myös luontovaikutusten arvioinnin pohja.

Hankkeen tai suunnitelman tarpeiden ja mittakaavan mukaisesti luontoselvitys voi olla joko yleispiirteinen tai yksityiskohtainen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

95

kuuleminen

sv hörande
en hearing

määritelmä

toiminta, jonka tarkoituksena on varata mahdollisuus vaatimuksen tai näkemyksen esittämiseen viranomaisen käsiteltävänä olevasta asiasta

huomautus

Kuuleminen voidaan käynnistää esimerkiksi **lausuntopyynnöllä**, **julkisella kuulutuksella** ja kohdennetulla **tiedoksiannolla**.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

96

tiedoksianto

sv delgivning

en service

määritelmä

käsiteltävää asiaa koskeva tiedon antaminen, joka perustuu viranomaisen lakisääteiseen velvollisuuteen

huomautus

Tiedoksianto voidaan julkaista viranomaisen verkkosivustolla yleisessä tietoverkossa (yleistiedoksianto tai *julkinen kuulutus*) tai toimittaa yksilöidylle vastaanottajalle (kohdennettu tiedoksianto).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

97

julkinen kuulutus

sv offentlig kungörelse

en public notice

määritelmä

tiedoksiantotapa, jossa viranomainen ilmoittaa käsiteltävästä asiasta ja julkaisee siihen liittyvän tietoaineiston

huomautus

Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Siitä, milloin tiedoksiantotapana tulee käyttää julkista kuulutusta, on yleensä säädetty lailla.

Julkista kuulutusta voidaan hyödyntää esimerkiksi ilmoitettaessa *kuulemisen* tai *muutoksenhaun* käynnistymisestä tai *päätöksen* antamisesta. Hallintolain mukaan kuulutus ja siihen liittyvät tietoaineisto on pidettävä nähtävillä vähintään 14 vuorokautta.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

98

<lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävä toiminta>

lausuntopyyntö

sv begäran om utlåtande

en request for opinion

määritelmä

pyyntö, jonka viranomainen esittää vireillä olevaan asiaan liittyvien näkemysten saamiseksi

huomautus

Yleensä lausuntopyynnöllä hankitaan asiantuntijoiden näkemyksiä. Asiantuntijat voivat olla viranomaisia tai muita toimijoita.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

99

<lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävä toiminta>

lausunto

sv utlåtande *n*

en opinion (1)

määritelmä

asiakirja tai asiakirjojen muodostama kokonaisuus, jolla *lausuntopyynnön* saanut toimija esittää näkemyksensä vireillä olevasta asiasta

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

100

<julkinen hallinto>

muistutus

sv anmärkning (1)

en objection

määritelmä

[asianosaisen](#) esittämä kannanotto

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

101

<julkinen hallinto>

mielipide

sv åsikt

en opinion (2)

määritelmä

muun kuin [asianosaisen](#) esittämä kannanotto

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

102

<julkinen hallinto>

selityspyyntö

mieluummin kuin: vastinepyyntö

sv begäran om förklaring

en request for explanation

määritelmä

pyyntö, jonka viranomainen esittää [asianosaiselle](#) näkemyksen saamiseksi vireillä olevaan asiaan liittyvistä [lausunnoista](#), [muistutuksista](#) ja [mielipiteistä](#) tai vastapuolen [hakemuksesta](#)

huomautus

Selityspyyntö esitetään yleensä hakijalle, mutta joissakin asioissa selityspyyntö voidaan esittää myös muille asianosaisille.

Vrt. [selitys](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

103

<julkinen hallinto>

selitys

mieluummin kuin: vastine

sv förklaring

en explanation

määritelmä

asiakirja tai asiakirjojen muodostama kokonaisuus, jolla [selityspyyntö](#) saanut [asianosainen](#) voi halutessaan esittää näkemyksensä vireillä olevaan asiaan liittyvistä [lausunnoista](#), [muistutuksista](#) ja [mielipiteistä](#) tai vastapuolen [hakemuksesta](#)

huomautus

Vastapuolen hakemuksella voidaan tarkoittaa esimerkiksi aloitetta ympäristölupa- tai [ilmoituspäätöksen](#) muuttamiseksi tai vesilain (587/2011) mukaista hakemusta hallintopakon vireillepanemiseksi.

Selitys voi sisältää asianosaisen näkemyksen (vaatimus tai suostumus) lisäksi myös asiaan liittyvää [selvitystä](#). Selitys voi lisäksi sisältää vastavaatimuksen asiassa aiemmin tehtyyn vaatimukseen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

104

<ympäristönsuojelu>

päätös

sv beslut *n*

en decision (1)

määritelmä

viranomaisen asiankäsittelyn tulos, joka muodostuu yhdestä tai useammasta [ratkaisusta](#) ja ratkaisuihin mahdollisesti sisältyvistä [määräyksistä](#)

huomautus

Päätös voi sisältää useita ratkaisuja, jotka voivat perustua eri lakeihin (esim. ympäristöluparatkaisu ja vesitalousluparatkaisu). Päätökseen sisältyvillä ratkaisuilla voi olla eri voimassaoloaika (määräaikainen tai toistaiseksi voimassaoleva).

Päätöksen sisältämiä ratkaisuja voidaan muuttaa uusissa päätöksissä tehtävillä ratkaisuilla. Uusien päätösten myötä osa ratkaisuista voi muuttua, ja osa jäädä voimaan aikaisemmassa päätöksessä tehdyn ratkaisun mukaisina.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

105

<ympäristönsuojelu>

ratkaisu

sv avgörande *n*

en decision (2)

määritelmä

tietyn lain tai lainkohdan mukaisen viranomaisen asian käsittelyn tulos

huomautus

Ratkaisut annetaan [päättöksellä](#). Päätös voi sisältää useita ratkaisuja, jotka voivat perustua eri lakeihin (esim. ympäristöluparatkaisu, vesitalousluparatkaisu ja täytäntöönpanoratkaisu). Päätökseen sisältyvillä ratkaisuilla voi olla eri voimassaoloaika (määräaikainen tai toistaiseksi voimassaoleva).

Päätöksen sisältämiä ratkaisuja voidaan muuttaa uusissa päätöksissä tehtävillä ratkaisuilla. Uusien päätösten myötä osa ratkaisuista voi muuttua, ja osa jäädä voimaan aikaisemmassa päätöksessä tehdyn ratkaisun mukaisina.

Ratkaisuun sisältyy yleensä [määräyksiä](#).

Termejä päätös ja ratkaisu käytetään usein puhekielessä synonyymeinä.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

106

määräys

sv villkor *n*; bestämmelse

en regulation; condition

määritelmä

[ratkaisuun](#) sisältyvä velvoittava ja sitova ohje tehdä tai olla tekemättä jotakin

huomautus

Määräyksiä voidaan antaa erilaisissa ratkaisuissa. Lupa-asioissa annetaan [lupamääräyksiä](#).

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Asiankäsittely](#) ja [Menettelyt](#)

107

<ympäristönsuojelu>

päätösasiakirja

sv beslutshandling

en decision document

määritelmä

asiakirja, johon on kirjattu käsiteltävä päätösasia sekä sitä koskevat [ratkaisut](#) ja [määräykset](#) perusteluineen

huomautus

Päätösasiakirja koostuu [kertoelmaosasta](#) ja [ratkaisuosasta](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

108

kertoelmaosa

sv recit
en recital section

määritelmä

[päättösasiakirjan](#) osa, jossa on kuvattu käsiteltävä päätösasia

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

109

ratkaisuosaa

sv beslutsdel
en decision section

määritelmä

[päättösasiakirjan](#) osa, jossa tuodaan ilmi [ratkaisu](#) ja [määräykset](#) perusteluineen

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

110

lupamääräys

sv tillståndsvillkor *n*; tillståndsbestämmelse
en permit regulation; permit condition

määritelmä

lupa-asiassa tehtyyn [ratkaisuun](#) sisältyvä [määräys](#)

huomautus

Lupamääräys voi koskea esimerkiksi päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista, maaperän ja [pohjaveden](#) pilaantumisen ehkäisemistä tai jätteen käsittelyä.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

111

lupapäätös

sv tillståndsbeslut *n*
en permit decision

määritelmä

viranomaisen lupa-asiasta antama [päättös](#)

huomautus

Myönteinen lupapäätös ([lupa](#)) antaa oikeuden tiettyyn luvanvaraiseen toimintaan. Lupapäätös voi olla myös osittainen tai kielteinen.

Ympäristöön liittyviä lupapäätöksiä ovat esimerkiksi ympäristölupapäätös ([ympäristölupa](#)), vesitalouslupapäätös ([vesitalouslupa](#)) ja maa-aineslupapäätös ([maa-aineslupa](#)).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

112

<julkinen hallinto>

poikkeamispäätös

sv undantagsbeslut *n*
en deviation decision

määritelmä

[päättös](#), jolla viranomainen voi lakiin perustuen erityisestä syystä myöntää oikeuden poiketa tietystä säännöksestä, [määräyksestä](#), kiellosta tai muusta rajoituksesta

huomautus

Poikkeamispäätöksiä voidaan tehdä esimerkiksi luonnonsuojelulain ([9/2023](#)) rauhoitusmääräyksistä, ympäristönsuojelumääräyksistä ja talousjätevesien käsittelyvaatimuksista.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

113

muutoksenhaku

sv ändringssökande *n*; sökande *n* av ändring

en request for a review; request for review

määritelmä

toiminta, jolla pyritään saamaan muutos tehtyyn [päätökseen](#)

huomautus

Lainsäädännössä on säädetty kunkin päätöksen muutoksenhakuoikeudesta.

Muutoksenhakukeinoja ovat esimerkiksi [oikaisuvaatimus](#) tai [valitus](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

114

valitus

sv besvär *n*

en appeal

määritelmä

asiakirja tai asiakirjojen muodostama kokonaisuus, jolla pyydetään tuomioistuimelta muutosta viranomaisen [päätökseen](#) tai tuomioistuimen ratkaisuun

huomautus

Päätöksessä yksilöidään, onko se valituskelpoinen.

Valitus lykkää päätöksen lainvoimaiseksi tuloa valitusasian käsittelyn ajaksi.

Lainsäädännössä on säädetty, kenellä on valitusoikeus [asianosaisen](#) lisäksi.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

115

<julkinen hallinto>

oikaisuvaatimus; oikaisupyyntö

sv begäran om omprövning; omprövningsbegäran

en request for an administrative review; request for administrative review

määritelmä

asiakirja tai asiakirjojen muodostama kokonaisuus, jolla [asianosainen](#) pyytää asiasta vastaavalta viranomaiselta muutosta tai korjausta tämän tekemään [päätökseen](#)

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

116

vakuus

sv säkerhet

en financial guarantee; security

määritelmä

tae, joka edellytetään tiettyjen velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi

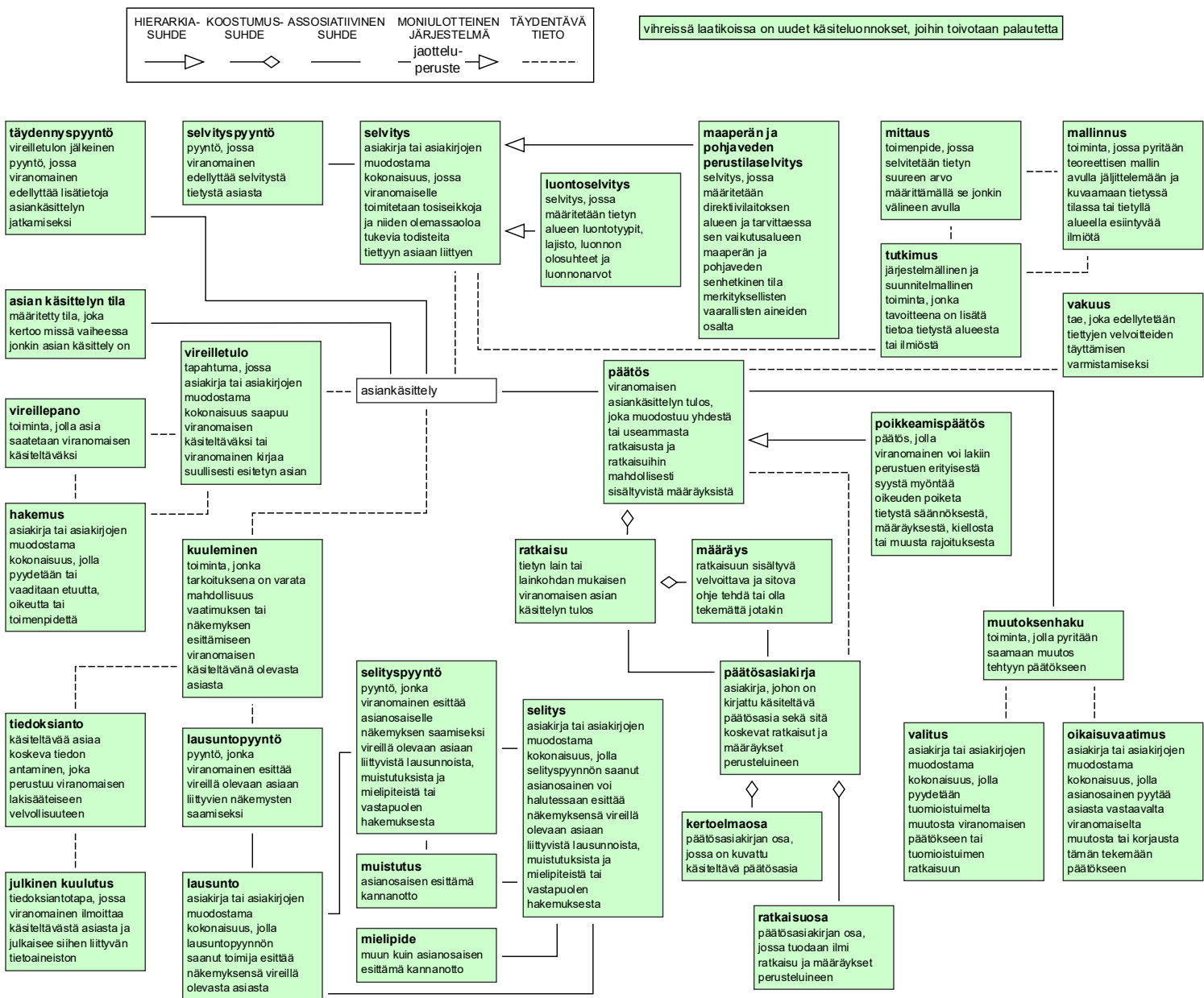
huomautus

Vakuudella pyritään varmistamaan, että toiminnanharjoittajan lain ja luvanmukaiset ympäristövelvoitteet voidaan vakuuden turvin järjestää, jos toiminnanharjoittaja laiminlyö velvollisuutensa tai ei pysty niitä maksukyvyttömyyden vuoksi täyttämään.

Vakuuksia ovat esimerkiksi takaus, vakuutus tai pantattu talletus.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Asiankäsittely](#)

Käsittejärjestelmäkaavio 8. Asiankäsittely.

2.3 Lupa-, ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyt

117

<viranomaistoiminta>

menettely

sv förfarande *n*

en procedure

määritelmä

toimintatapa, jota viranomainen noudattaa asian käsittelyssä

huomautus

Usein menettely perustuu lainsäädäntöön.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

118

rekisteröintimenettely

sv registreringsförfarande *n*

en registration procedure

määritelmä

[menettely](#), jota viranomainen noudattaa rekisteröintiasian käsittelyssä

huomautus

Rekisteröintimenettelyssä viranomainen rekisteröi toiminnan rekisteröinti-ilmoituksen perusteella. Rekisteröinnin tulos on viranomaisen ilmoitus tai päätös rekisteröinnistä.

Esimerkiksi ympäristönsuojelulaissa ([527/2014](#)) ja jätelaissa ([646/2011](#)) säädetään tietyistä rekisteröintimenettelyistä.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

119

<ilmoitusta edellyttävä toiminta>

ilmoitusmenettely

sv anmälningsförfarande *n*

en notification procedure

määritelmä

[menettely](#), jota viranomainen noudattaa ilmoitusasian käsittelyssä

huomautus

Ympäristönsuojelulaissa ([527/2014](#)) ilmoitusmenettelyjä ovat muun muassa [yleinen ilmoitusmenettely](#) ja [kertaluonteista toimintaa koskeva ilmoitusmenettely](#). Vesilaissa ([587/2011](#)) ilmoitusmenettelyjä ovat muun muassa [ruoppauksesta](#) ja ojituksesta ilmoittaminen. Vesilain mukaisista [ilmoituksista](#) ei tehdä [pääöstä ilmoitusasiassa](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

120

yleinen ilmoitusmenettely

sv allmänt anmälningsförfarande *n*

en general notification procedure

määritelmä

[ilmoitusmenettely](#), joka koskee ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)) mukaisia tiettyjä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia toimintoja

huomautus

Yleisessä ilmoitusmenettelyssä [ilmoitus](#) ratkaistaan [ilmoituspäätöksellä](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

121

kertaluonteista toimintaa koskeva ilmoitusmenettely; kertaluonteinen ilmoitusmenettely

sv anmälningförfarande *n* i fråga om verksamhet av engångsnatur

en notification procedure concerning non-recurring activities

määritelmä

ilmoitusmenettely, joka koskee ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisia tiettyjä ympäristöhaittaa aiheuttavia kertaluonteisia toimintoja

huomautus

Tällaisia kertaluonteisia toimintoja ovat muun muassa melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta, **koeluonteinen toiminta** ja **poikkeukselliset tilanteet**.

Käsitejärjestelmäkaavio: **Menettelyt**

122

lupamenettely

sv tillståndsförfarande *n*

en permitting procedure

määritelmä

menettely, jota **lupaviranomainen** noudattaa lupa-asian käsittelyssä

huomautus

Lupamenettelyssä **lupahakemus** ratkaistaan **lupapäätöksellä**. Lupamenettely voi koskea sekä uutta **lupaa** että olemassa olevan luvan muuttamista.

Vrt. **lupahakemusten yhteiskäsittely** ja **lupamenettelyjen yhteensovittaminen**.

Käsitejärjestelmäkaaviot: **Menettelyt** ja **Toiminta**

123

etusijamenettely

sv företrädesförfarande *n*

en priority processing

määritelmä

menettely, jossa tietynlaisten **lupahakemusten** käsittelylle on myönnetty etusija suhteessa muiden **hakemusten** käsittelyyn

huomautus

Toiminnanharjoittaja voi tiettyihin säädöksiin perustuen pyytää etusijamenettelyn soveltamista vesitalous- tai ympäristölupahakemuksensa käsittelyssä. Esimerkiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain (823/2025) mukaan sellaisille **vihreän siirtymän hankkeille**, joiden toiminnassa on otettu huomioon **ei merkittävää haittaa -periaate**, voidaan hakemuksesta antaa etusija lupahakemusten käsittelyssä vuoden 2030 loppuun saakka.

Käsitejärjestelmäkaavio: **Menettelyt**

124

<viranomaistoiminta>

lupa

sv tillstånd *n*

en permit; licence

määritelmä

lupaviranomaisen myöntämä oikeus tiettyyn luvanvaraiseen toimintaan velvoitteineen

huomautus

Lupa voi koskea uutta toimintaa tai **hanketta** ja olemassa olevan toiminnan tai hankkeen muuttamista.

Lupa tulee voimaan, kun **lupapäätös** saa lainvoiman.

Ks. myös **lupahakemus**.

Käsitejärjestelmäkaaviot: **Luvat** ja **Menettelyt**

125

ympäristölupa

sv miljötillstånd *n*

en environmental permit; environmental licence

määritelmä

[ympäristölupaviranomaisen](#) myöntämä [lupa](#), joka tarvitaan ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavalle toiminnalle

huomautus

Ympäristönsuojelulailla (527/2014) edellytetään tietyiltä toiminnoilta ympäristölupaa.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Luvat](#) ja [Toiminnan muuttaminen tai ympäristöluvan muuttaminen tai tarkistaminen](#)

126

vesitalouslupa; vesilupa

sv vattentillstånd *n*; vattenhushållningstillstånd *n* /FI/

en water permit

määritelmä

[ympäristölupaviranomaisen](#) myöntämä [lupa](#), joka tarvitaan tietyille [vesistöä](#), vesiympäristöä tai pohjavesioloja muuttaville [hankkeille](#)

huomautus

Vesilain (587/2011) mukaan vesitalouslupa tarvitaan, jos hanke voi muuttaa vesistöä, vesiympäristöä tai pohjavesiolosuhteita ja muutos aiheuttaa tulvan tai kuivuuden, vaaraa terveydelle, vahinkoa vesiluonnolle, vesien tilan huononemista tai haittaa vesien käytölle. Lupa voidaan myös tarvita, jos muutos aiheuttaa edunmenetystä toiselle, eikä edunhaltija ole antanut suostumustaan. Lisäksi tietyillä merkittäväksi katsotuilla hankkeilla, kuten vesilaitoksilla ja yli 500 m³:n [ruoppauksilla](#), on oltava lupa seurauksista riippumatta.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Luvat](#)

127

maa-aineslupa

sv marktåktstillstånd *n*

en land extraction permit

määritelmä

[ympäristölupaviranomaisen](#) myöntämä [lupa](#), joka tarvitaan maa-ainesten ottamiseen

huomautus

Maa-aineslailla (555/1981) edellytetään tietyiltä toiminnoilta maa-aineslupaa.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Luvat](#)

128

luonnonsuojelulain mukainen poikkeamislupa; luonnonsuojelun poikkeuslupa

sv undantagslov *n* enligt naturvårdslagen

en derogation permit under the Nature Conservation Act

määritelmä

[ympäristölupaviranomaisen](#) myöntämä [lupa](#), joka tarvitaan rauhoitettujen lajien rauhoitussäännösten tai suojeltujen lajien tai luontotyyppien suojelusäännösten noudattamatta jättämiseen taikka luonnonsuojelun alueen rahoitussäännöksistä poikkeamiseen

huomautus

Luonnonsuojelulain (9/2023) mukaisella poikkeamisluvalla voidaan esimerkiksi sallia rauhoitettujen eläinten häirintä, vahingoittaminen ja hallussapito, rauhoitettujen kasvilajien vahingoittaminen, siirtäminen ja hallussapito sekä luonnonsuojelun alueella liikkuminen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Luvat](#)

129

yhteiskäsittelylupa

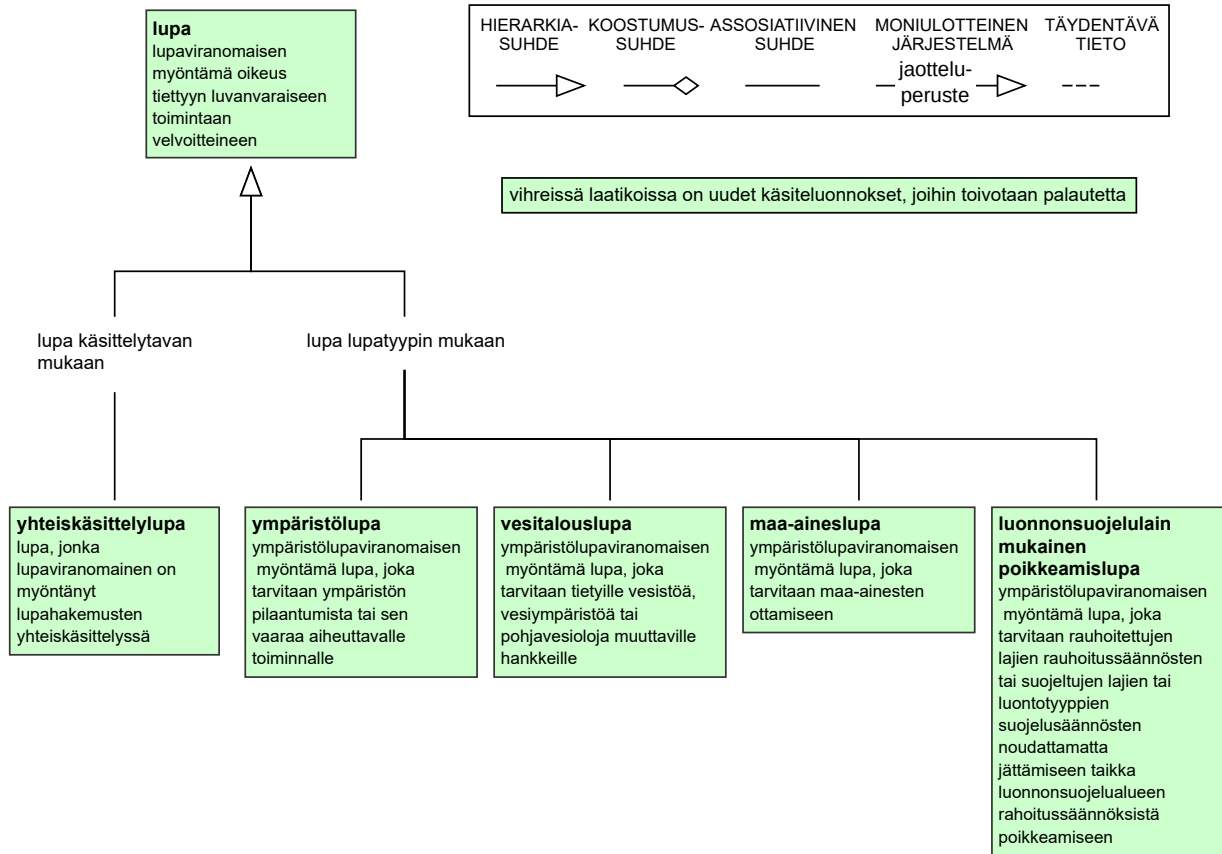
sv gemensamt tillstånd n

en joint permit

määritelmä

lupa, jonka *lupaviranomainen* on myöntänyt *lupahakemusten yhteiskäsittelyssä*

Käsitejärjestelmäkaavio: [Luvat](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 9. Luvat.

130

asiankäsittelyperuste

sv grund för ärendebehandling

en ground for matter processing

määritelmä

peruste, jonka nojalla viranomainen käsittelee asiaa

huomautus

Asiankäsittelyperusteella voidaan tarkoittaa perustetta, jolla asia on tullut vireille (esimerkiksi tietty lain pykälä) tai viranomaisen perustetta käyttää asiankäsittelyssä tiettyä *menettelyä* (esimerkiksi *lupamenettely*, *ilmoitusmenettely* tai *rekisteröintimenettely*).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

131

luvanvaraisuusperuste

sv grund för tillståndsplikt

en ground for permit requirement

määritelmä

asiankäsittelyperuste, jonka nojalla tietty toiminta tai *hanke* edellyttää *lupamenettelyä*

huomautus

Luvanvaraisuusperuste voi liittyä esimerkiksi toiminnan tai hankkeen luonteeseen, laajuuteen, vaikutuksiin tai sijaintiin.

Ks. myös luvanvarainen toiminta.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

132

ilmoituksen käsittelyperuste; ilmoituksenvaraisuusperuste <yleinen ilmoitusmenettely>

sv grund för anmälningsplikt

en ground for notification requirement

määritelmä

asiankäsittelyperuste, jonka nojalla tietty toiminta edellyttää *ilmoitusmenettelyä*

huomautus

Ilmoituksen käsittelyperuste voi liittyä esimerkiksi toiminnan luonteeseen, laajuuteen, vaikutuksiin tai sijaintiin.

Ks. myös *ilmoitusta edellyttävä toiminta*.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

133

<viranomaistoiminta>

rekisteröintiperuste

sv grund för registreringsgrund

en ground for registration requirement

määritelmä

asiankäsittelyperuste, jonka nojalla tietty toiminta edellyttää *rekisteröintimenettelyä*

huomautus

Rekisteröintiperuste voi liittyä esimerkiksi toiminnan luonteeseen, laajuuteen, vaikutuksiin tai sijaintiin.

Ks. myös rekisteröitävä toiminta.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

134

luvan myöntämisen edellytykset *pl*

sv förutsättningar *pl* för beviljande av tillstånd

en conditions *pl* for granting a permit

määritelmä

perusteet, joiden nojalla *lupaviranomainen* voi tehdä myönteisen *lupapäätöksen*

huomautus

Luvan myöntämisen edellytyksistä on säädetty esimerkiksi ympäristönsuojelulaissa (527/2014), vesilaissa (587/2011) ja maa-aineslaissa (555/1981).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

135

toiminnan sallivan ilmoituspäätöksen edellytykset *pl*

sv förutsättningar *pl* för anmälningsbeslut som tillåter verksamheten

en conditions *pl* for a notification decision allowing the activities

määritelmä

perusteet, joiden nojalla viranomainen voi [yleisessä ilmoitusmenettelyssä](#) tehdä myönteisen [ilmoituspäätöksen](#)

huomautus

Toiminnan sallivan ilmoituspäätöksen edellytyksistä on säädetty ympäristönsuojelulaissa ([527/2014](#)).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

136

rekisteröinnin edellytykset *pl*

sv förutsättningar *pl* för registrering

en conditions *pl* for registration

määritelmä

perusteet, joiden nojalla viranomainen voi tehdä rekisteröinnin tai myönteisen päätöksen rekisteröinnistä

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

137

ilmoitusta edellyttävä toiminta

sv verksamhet som kräver anmälan; anmälningspliktig verksamhet (2)

en activity requiring notification; activity subject to notification (2); notifiable activity

määritelmä

toiminta, joka edellyttää viranomaiselle tehtävää [ilmoitusta](#)

huomautus

Velvollisuus toimittaa ilmoitus perustuu säädökseen tai hallinnolliseen [määräykseen](#), ja siihen vaikuttavat toiminnan sisällön lisäksi esimerkiksi toiminnan laajuus ja sijainti.

Ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)) mukaan [ympäristöviranomaisille](#) tulee tehdä ilmoitus esimerkiksi ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta ([ilmoituksenvarainen toiminta](#)), jota koskee [yleinen ilmoitusmenettely](#). Ilmoitus pitää tehdä myös tietyistä kertaluonteisista toiminnoista, joita koskee [kertaluonteista toimintaa koskeva ilmoitusmenettely](#).

Vesilain ([587/2011](#)) ilmoitusvelvollisuus koskee esimerkiksi [ruoppauksia](#) ja niittoja sekä muita kuin vähäisiä ojituksia.

Muualla kuin ympäristönsuojelulaissa tästä käsitteestä voidaan käyttää myös termiä ilmoituksenvarainen toiminta.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Toiminta](#) ja [Valvonnan toteuttaminen](#)

138

<ympäristönsuojelulaki>

ilmoituksenvarainen toiminta

sv anmälningspliktig verksamhet (1)

en activity subject to notification (1)

määritelmä

[ilmoitusta edellyttävä toiminta](#), joka voi ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)) mukaan aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa ja jota tulee valvoa säännöllisesti [määräaikaistarkastuksin](#)

huomautus

Ilmoituksenvaraista toimintaa koskevien [ilmoitusten](#) käsittelyssä viranomainen noudattaa [yleistä ilmoitusmenettelyä](#) ja ratkaisee ilmoituksen [ilmoituspäätöksellä](#).

Muualla kuin ympäristönsuojelulaissa termiä ilmoituksenvarainen toiminta voidaan käyttää käsitteen ilmoitusta edellyttävä toiminta merkityksessä.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Toiminta](#) ja [Valvonnan toteuttaminen](#)

139

<ilmoitusta edellyttävä toiminta>

ilmoitus

sv anmälan

en notification

määritelmä

asiakirja, jolla ilmoitusasia pannaan vireille

huomautus

Ilmoituksia on monenlaisia. Ympäristönsuojelulain (527/2014) perusteella tehtäviä ilmoituksia ovat [ennakkovalvontaan](#) liittyvän [yleisen ilmoitusmenettelyn](#) mukainen ilmoitus ja esimerkiksi melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tehtävä ilmoitus. [Jälkivalvontaa](#) on esimerkiksi [poikkeuksellisesta tilanteesta](#) tehtävä ilmoitus.

Yleensä ympäristönsuojelulain mukaisen [ilmoitusta edellyttävän toiminnan](#) voi käynnistää tietyn määräajan kuluttua ilmoituksen tekemisen jälkeen, vaikka viranomainen ei ole vielä antanut asiassa [pääöstä](#). Päätöksellään viranomainen voi kieltää toiminnan jatkamisen. Kaikista ilmoitusasioista ei tehdä päätöstä (esim. eräiden jätteiden hyödyntäminen maanrakentamisessa tai vesilain (587/2011) mukaiset ilmoitusasiat).

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Toimijat](#) ja [Menettelyt](#)

140

päätös ilmoitusasiassa; ilmoituksen johdosta annettava päätös

sv beslut *n* i ett anmälningsärende

en decision in a notification matter

määritelmä

viranomaisen [ilmoitusmenettelyssä ilmoituksesta](#) antama [päätös](#)

huomautus

Viranomaisen on annettava esimerkiksi ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisista ilmoituksista päätös, joka voi sisältää erilaisia [määräyksiä](#). Yleensä [ilmoitusta edellyttävän toiminnan](#) voi käynnistää tietyn määräajan kuluttua ilmoituksen tekemisen jälkeen, vaikka viranomainen ei ole vielä antanut asiassa päätöstä. Päätöksellään viranomainen voi kieltää toiminnan jatkamisen. Kaikista ilmoitusasioista ei tehdä päätöstä (esim. eräiden jätteiden hyödyntäminen maanrakentamisessa tai vesilain mukaiset ilmoitusasiat).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

141

ilmoituspäätös

sv anmälningsbeslut *n*; beslut *n* om anmälan

en notification decision

määritelmä

viranomaisen ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisessa [yleisessä ilmoitusmenettelyssä ilmoituksesta](#) antama [päätös](#)

huomautus

Viranomaisen on annettava ympäristönsuojelulain yleisen ilmoitusmenettelyn mukaisista ilmoituksista päätös, joka voi sisältää [määräyksiä](#). [Ilmoituksenvaraista toimintaa](#) tulee harjoittaa ilmoituspäätöksen mukaisesti.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

142

määräys ilmoitusasiassa

sv villkor *n* i ett anmälningsärende; bestämmelse i ett anmälningsärende

en notification regulation; notification condition

määritelmä

ilmoitusasiassa tehtyyn [ratkaisuun](#) sisältyvä [määräys](#)

huomautus

Ilmoitusasiassa annettu määräys voi koskea esimerkiksi päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista, maaperän ja [pohjaveden](#) pilaantumisen ehkäisemistä, jätteen käsittelyä, tiedottamista, [tarkkailua](#) tai ympäristövaikutusten rajoittamista.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Menettelyt](#)

143

<ilmoitusta edellyttävän toiminnan harjoittaminen>

ilmoittaja

sv anmälare

en notifier

määritelmä

toimija, joka tekee tai jonka puolesta tehdään *ilmoitus* viranomaiselle

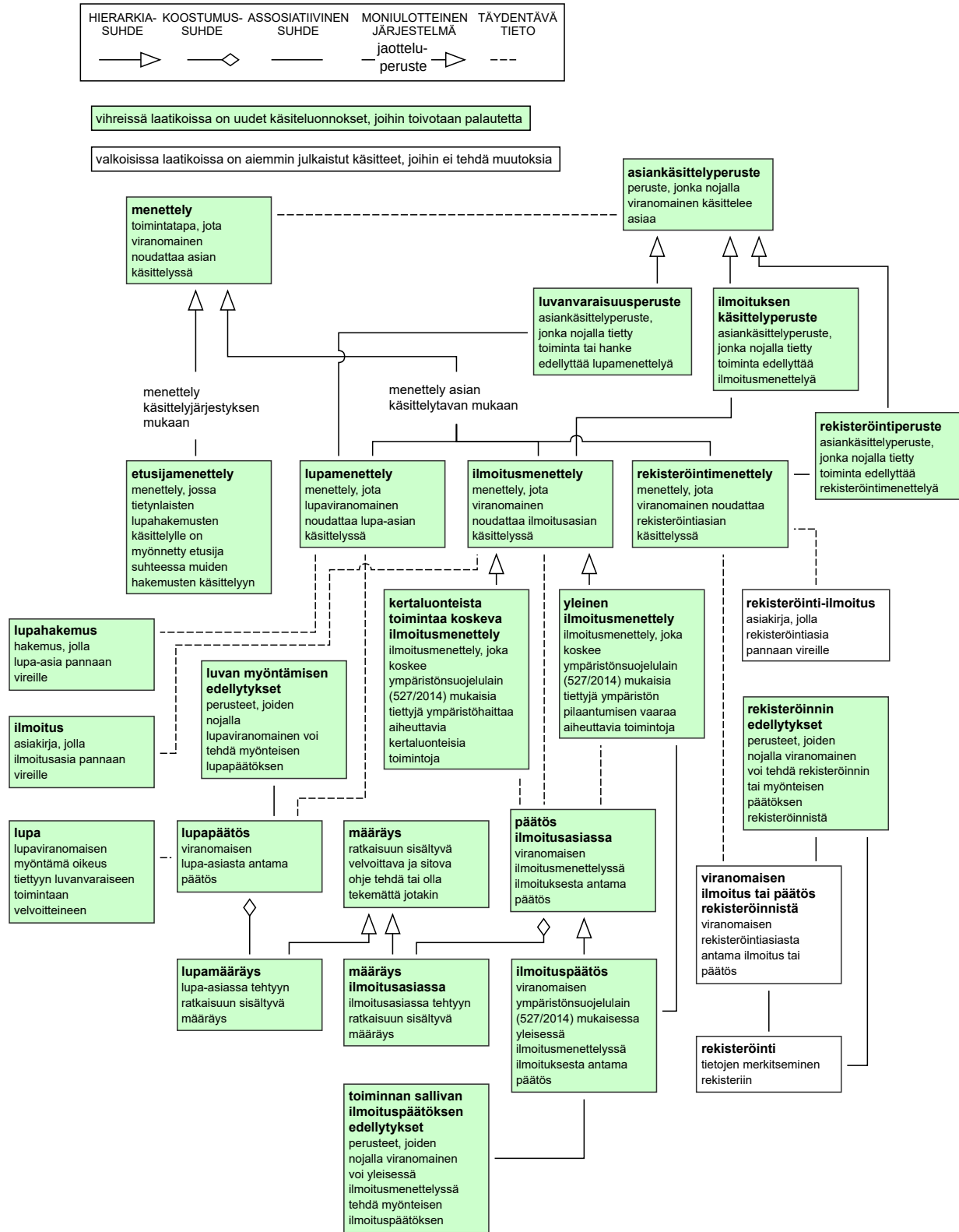
huomautus

Ilmoittaja vastaa *ilmoitusta edellyttävästä toiminnasta* käytännössä. Ilmoittajalla on tosiasialliset mahdollisuudet vaikuttaa siihen, miten toimintaa toteutetaan.

Ilmoittaja voi olla *oikeushenkilö* tai *luonnollinen henkilö*.

Ilmoittaja voi valtuuttaa edustajan tekemään ilmoituksen puolestaan.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toimijat](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 10. Menettelyt.

2.4 Toimintaan liittyvät tiedot

144

<ympäristönsuojelulaki>

toimiala

sv näringsgren; bransch

en line of business; branch of activity; industry

määritelmä

ala, jolla lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävää toimintaa harjoitetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) liitteen 1 mukaan jaoteltuna

huomautus

Toimipaikassa harjoitettavan ympäristönsuojelulain mukaisen lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävän toiminnan toimiala ei välttämättä ole sama kuin kyseisen toimipaikan toimiala Tilastokeskuksen *Toimialaluokituksessa TOL*. Toimipaikalla voi olla useamman toimialan toimintaa.

Vrt. myös *Euroopan unionin tilastollinen toimialaluokitus* ja *NACE-koodi*.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toiminta](#)

145

<lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävä toiminta>

toiminnan sijaintipaikka; toimintapaikka

sv verksamhetsställe *n*

en place of activity

määritelmä

fyysinen paikka tai rajattu alue, jossa toiminnanharjoittaja harjoittaa lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävää toimintaansa

huomautus

Toiminnan sijaintipaikka voi olla esimerkiksi tuotantolaitos kokonaisuudessaan, ja tuotantolaitoksen eri toiminnoilla voi olla omat sijaintipaikkansa.

Toiminnan sijaintipaikka voi koostua yhdestä tai useammasta alueesta, joiden ei tarvitse muodostaa fyysisesti yhtenäistä aluetta. Toiminnan sijaintipaikan voi esittää tarpeen mukaan eri tarkkuustasolla (esim. kiinteistö tai muu alue, rakennus, rakennuksen osa tai rakennelma).

Toiminnan sijaintipaikka -käsitteen sisältöön viitattaessa saatetaan eri säädöksissä käyttää eri nimityksiä, ja toiminnan sijaintipaikkaan liitettävät tiedot saattavat vaihdella. Termiä toiminnan sijoituspaikka käytetään toimintaa suunniteltaessa. Tästä käsitteestä ei suositella käytettäväksi termiä toiminta-alue ympäristönsuojelulakiin (527/2014) liittyvissä yhteyksissä.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Toiminta](#) ja [Valvonnan toteuttaminen](#)

146

<jätelainsäädäntö>

toiminta-alue

sv verksamhetsområde *n*

en operating area

määritelmä

laaja maantieteellinen, ei toiminnanharjoittajan hallinnassa oleva alue, jolla toiminnanharjoittaja harjoittaa lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävää toimintaa tai toimintakokonaisuutta

huomautus

Esimerkiksi jätteen kuljetuksella on toiminta-alue.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toiminta](#)

147

koeluonteinen toiminta

sv verksamhet av försöksnatur

en activity undertaken on an experimental basis

määritelmä

kertaluonteinen, lyhytaikainen [ilmoitusta edellyttävä toiminta](#), jonka tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa tai menetelmää sen vaikutusten tai soveltuvuuden selvittämiseksi

huomautus

Koeluonteisen toiminnan tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitospäivä- tai ammattimaisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi. Koeluonteinen toiminta edellyttää pidempään jatkuessaan [ympäristölupaa](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toiminta](#)

148

<lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävä toiminta>

ennakkovalvonta

sv förhandstillsyn

en advance supervision

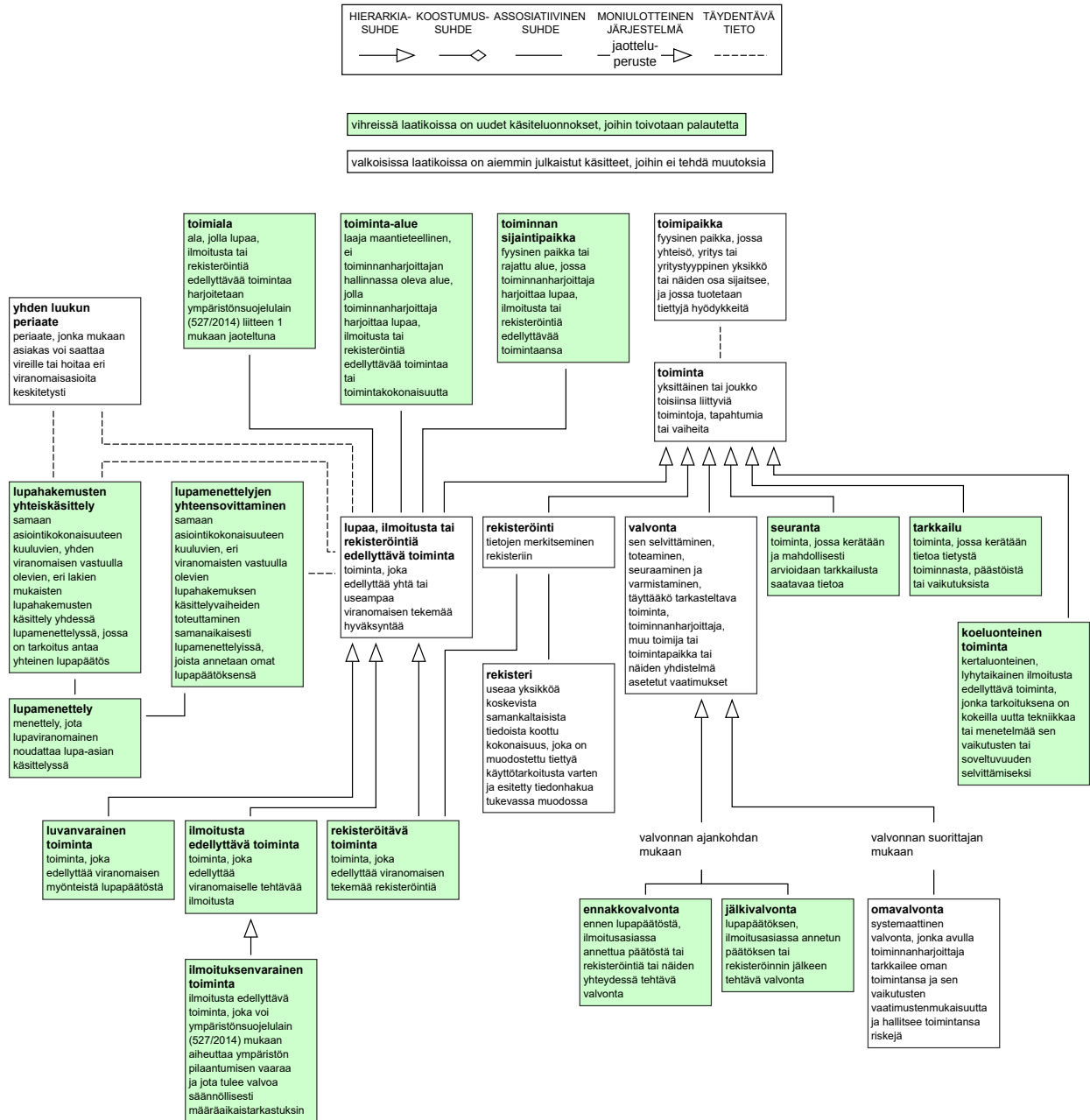
määritelmä

ennen [lupapäätöstä](#), [ilmoitusasiassa annettua päätöstä](#) tai rekisteröintiä tai näiden yhteydessä tehtävä valvonta

huomautus

Ennakkovalvontaa ovat esimerkiksi [ympäristöviranomaisten](#) toteuttamat [lupa-](#), [ilmoitus-](#) ja [rekisteröintimenettelyt](#), joilla toiminnanharjoittaja toimittaa tarvittavat tiedot ao. viranomaiselle, viranomaisen ja toiminnanharjoittajan välinen tiedonvaihto sekä viranomaisen tarkastukset, [ratkaisut](#) ja muut toimet asiassa.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Toiminta](#) ja [Valvonnan toteuttaminen](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 11. Toiminta.

149

eläinyksikkö

sv djurenhet

en livestock unit

määritelmä

yksikkö, joka helpottaa kotieläinten eri eläinlajien ja ikäryhmien vertailua

huomautus

Eläinyksiköiden laskenta perustuu EU-lainsäädännössä ja kansallisissa säädöksissä annettuihin [eläinyksikkökertoiin](#). Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisten eläinyksiköiden perusteella määräytyy, onko eläinsuoja luvanvarainen tai ilmoituksenvarainen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Hankkeet ja laitokset](#)

150

eläinyksikkökerroin

sv djurenhetskoefficient

en livestock unit coefficient

määritelmä

kerroin, jonka avulla eri eläinlajien ja ikäryhmien yksilöiden lukumäärä muunnetaan [eläinyksiköiksi](#)

huomautus

Eläinyksikkökertoimet perustuvat eri eläinlajien laskennallisiin ympäristövaikutuksiin, erityisesti typen ja fosforin erittymiseen.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisten eläinyksiköiden perusteella määräytyy, onko eläinsuoja luvanvarainen tai ilmoituksenvarainen.

Eri käyttötarkoituksiin on erilaisia eläinyksikkökertoimia.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Hankkeet ja laitokset](#)

151

direktiivilaitos

mieluummin kuin: IED-laitos

sv direktivanläggning; IED-anläggning

en installation covered by the Industrial Emissions Directive; IED installation

määritelmä

laitos, joka kuuluu teollisuuden ja karjankasvatuksen päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin [2010/75/EU](#) soveltamisalaan

huomautus

Direktiivilaitoksia koskee muista laitoksista poiketen muun muassa velvollisuus laatia [maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys](#) ja [parhaan käyttökelpoisen tekniikan selvitys](#).

Direktiivilaitoksia ovat esimerkiksi teollisuuslaitokset, joissa valmistetaan paperia tai kartonkia, suuret jätteenpolttolaitokset sekä suuret eläinsuojat.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Hankkeet ja laitokset](#)

152

E-PRTR-laitos

sv E-PRTR-anläggning

en E-PRTR installation; installation covered by the E-PRTR Regulation

määritelmä

laitos, joka kuuluu epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta ja neuvoston direktiivien 91/689/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen [\(EY\) 166/2006](#) soveltamisalaan

huomautus

E-PRTR-laitosten on raportoitava päästönsä ilmaan, veteen ja maaperään, jätteiden ja epäpuhtauksia sisältävien [jätevesien](#) siirtonsa laitoksen ulkopuolelle sekä tuotantotietonsa. Tiedot julkaistaan Euroopan unionin teollisuuspäästöportaalissa.

E-PRTR-laitoksiin kuuluu esimerkiksi teollisuuslaitoksia, suuria eläinsuojia ja kaivoksia.

[IEPR-laitokset](#) korvaavat E-PRTR-laitokset vuonna 2028.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Hankkeet ja laitokset](#)

153

IEPR-laitos

sv IEPR-anläggning

en IEPR installation; installation covered by the IEPR Regulation

määritelmä

laitos, joka kuuluu teollisuuslaitosten ympäristötietojen ilmoittamisesta, teollisuuspäästöportaalin perustamisesta ja asetuksen (EY) 166/2006 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1244 soveltamisalaan

huomautus

IEPR-laitosten on raportoitava päästönsä ilmaan, veteen ja maaperään, jätteiden ja epäpuhtauksia sisältävien [jätevesien](#) siirtonsa laitoksen ulkopuolelle sekä resurssien käyttöään ja tuotantoon koskevat keskeiset tiedot. Tiedot julkaistaan Euroopan unionin teollisuuspäästöportaaliin.

IEPR-laitoksiin kuuluu esimerkiksi teollisuuslaitoksia, suuria eläinsuojia ja kaivoksia.

IEPR-laitokset korvaavat [E-PRTR-laitokset](#) vuonna 2028.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Hankkeet ja laitokset](#)

154

hanke

sv projekt *n*

en project

määritelmä

työkokonaisuus, johon kuuluu yksi tai useampi projekti

huomautus

Projektilla tarkoitetaan kertaluonteista, tavoitteellista työkokonaisuutta, jonka kesto ja johon käytettävät resurssit on suunniteltu ennalta.

Hankkeen projektit voivat edellyttää useita erilaisia [lupa-](#), [ilmoitus-](#) ja [rekisteröintimenettelyjä](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Hankkeet ja laitokset](#)

155

vihreä siirtymä

sv grön omställning; grön övergång

en green transition

määritelmä

taloudellinen ja teollinen muutos kohti ympäristön kannalta kestävää taloutta ja kasvua, joka ei perustu [luonnonvarojen](#) ylikulutukseen eikä fossiilisiin polttoaineisiin

huomautus

Vihreään siirtymään kuuluu esimerkiksi uusiutuvan energian käytön lisääminen, kiertotalouden edistäminen, luonnon monimuotoisuuden suojelu sekä vähäpäästöinen liikenne ja rakentaminen. Vihreään siirtymään liittyy keskeisesti myös [ei merkittävää haittaa -periaate](#).

Termiä puhdas siirtymä käytetään ajoittain vihreän siirtymän synonyyminä, mutta tavallisesti puhtaalla siirtymällä viitataan energiasektorin muutokseen, jossa siirrytään fossiilisiin polttoaineisiin perustuvien energialähteiden käytöstä uusiutuviin energialähteisiin.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Hankkeet ja laitokset](#)

156

vihreän siirtymän hanke

sv projekt *n* för grön omställning; projekt *n* inom den gröna omställningen

en green transition project

määritelmä

[hanke](#), jonka tavoitteena on edistää [vihreää siirtymää](#)

huomautus

Vihreän siirtymän hanke voi liittyä esimerkiksi uusiutuvan energian tuotantoon, energiatehokkuuden parantamiseen, vähäpäästöiseen liikenteeseen tai kiertotalouteen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Hankkeet ja laitokset](#)

157

ei merkittävää haittaa -periaate; DNSH-periaate

sv principen om att inte orsaka betydande skada; principen orsaka inte betydande skada; DNSH-principen

en 'do no significant harm' principle; DNSH principle

määritelmä

periaate, jonka mukaan toimenpide, [hanke](#) tai investointi ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa ympäristötavoitteille, joista on säädetty kestävä sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa ([EU](#)) [2020/852](#)

huomautus

[Etusijamenettelyssä](#) käsiteltävään toimintaan pitää soveltaa ei merkittävää haittaa -periaatetta.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Hankkeet ja laitokset](#)

158

ei enää jätettä; EEJ

sv inte längre avfall

en End-of-Waste; EoW

määritelmä

aineen tai esineen luokittelun tila, jossa se on hyödyntämisen seurauksena lakannut olemasta jätettä ja sitä voidaan käyttää muuna materiaalina tai raaka-aineena

huomautus

Eri säädöksissä on määritetty ei enää jätettä -kriteerit muun muassa rauta-, teräs- ja alumiiniromulle, lasimurskalle, kupariromulle, betonimurskeelle ja uusiomuoviraaka-aineelle. Ne lakkaavat olemasta jätettä, jos ne täyttävät materiaaleittain annetuissa säädöksissä säädetty edellytykset. Myös muiden jätteiden jätteeksi luokittelu voi päättyä, jos viranomainen on [päättöksessään](#) niin ratkaissut. Jätelaissa ([646/2011](#)) on säädetty edellytyksistä, joiden täytyessä aine tai esine ei ole enää jätettä.

159

kapasiteetti

sv kapacitet

en capacity

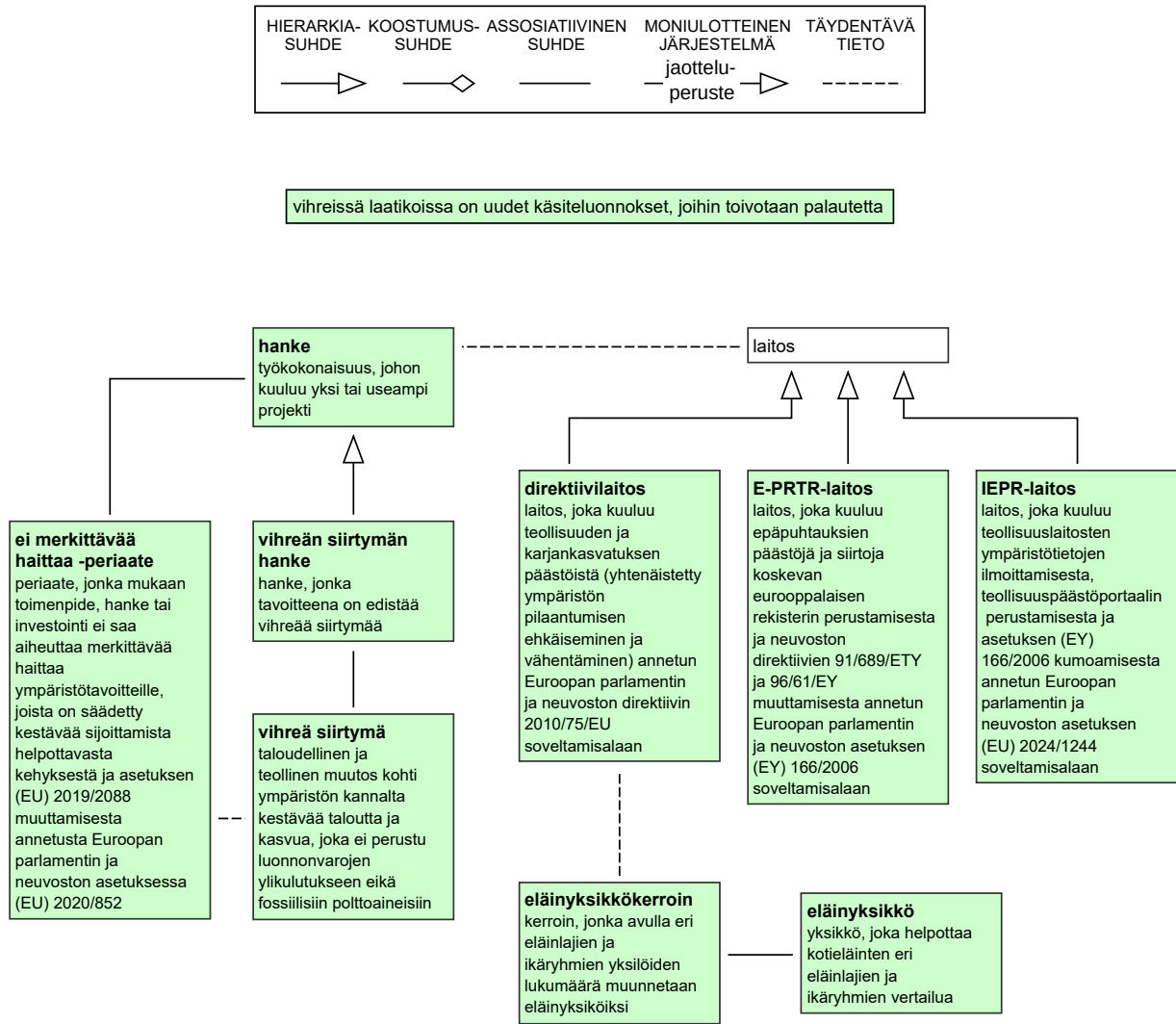
määritelmä

resurssin enimmäissuorituskyky tietyissä olosuhteissa tietyn ajan kuluessa

huomautus

Kapasiteetti voi tarkoittaa esimerkiksi varastointikapasiteettia (tilan riittävyys), käsittelykapasiteettia (materiaalien läpimeno) tai tuotantokapasiteettia (tuotteiden valmistusmäärä tietyssä ajassa).

Ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)) sekä vesilain ([587/2011](#)) mukaisissa [lupa-](#), [ilmoitus-](#) ja [rekisteröintimenettelyissä](#) kapasiteetti määrittää usein menettelynvaraisuuden sekä viranomaisen toimivaltaisuuden.

Käsitejärjestelmäkaavio 12. Hankkeet ja laitokset.

3 Jälkivalvonta

3.1 Seuranta ja tarkkailu

160

<ympäristönsuojelu>

seuranta

sv uppföljning

en monitoring (1)

määritelmä

toiminta, jossa kerätään ja mahdollisesti arvioidaan [tarkkailusta](#) saatavaa tietoa

huomautus

Seuranta voi kohdistua esimerkiksi laitoksen toimintaan tai laitoksen ympäristön tilaan.

Termejä seuranta ja tarkkailu käytetään toisinaan synonyymeinä.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Toiminta](#) ja [Tarkkailu](#)

161

<ympäristönsuojelu>

tarkkailu

sv kontroll; monitorering

en monitoring (2); control

määritelmä

toiminta, jossa kerätään tietoa tietyistä toiminnasta, päästöistä tai vaikutuksista

huomautus

Tarkkailusta saatua tietoa voidaan hyödyntää [seurannassa](#). Näissä toiminnoissa on yhteisiä piirteitä, mutta tarkkailu on luonteeltaan välittömämpää toimintaa, kun taas seuranta on pitkäjänteisempää. Termejä seuranta ja tarkkailu käytetään toisinaan synonyymeinä.

Toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa tekemään tarkkailua ennen toiminnan aloittamista, toiminnan aikana ja toiminnan lopettamisen jälkeen.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Toiminta](#) ja [Tarkkailu](#)

162

käyttötarkkailu; toiminnan tarkkailu

sv kontroll av verksamheten; driftskontroll

en monitoring of operations

määritelmä

[tarkkailu](#), joka kohdistuu toimintaan

huomautus

Käyttötarkkailun kohteena ovat esimerkiksi prosessien päivittäiseen tarkkailuun liittyvät olennaiset toimenpiteet, menetelmät ja laitteet sekä puhdistuslaitteiden toimivuus.

Käyttötarkkailusta voidaan määrätä säädöksissä tai muun muassa ympäristönsuojelulain (527/2014) ja vesilain (587/2011) mukaisissa [päästöissä](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Tarkkailu](#)

163

päästötarkkailu; päästöjen tarkkailu

sv utsläppskontroll; kontroll av utsläpp

en monitoring of emissions; emission monitoring

määritelmä

[tarkkailu](#), joka kohdistuu toiminnan päästöihin

huomautus

Päästötarkkailulla seurataan ensisijaisesti ympäristöön päätyviä päästöjä ja päästöraja-arvojen saavuttamista.

Päästötarkkailusta voidaan määrätä säädöksissä tai muun muassa ympäristönsuojelulain (527/2014) ja vesilain (587/2011) mukaisissa [päästöissä](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Tarkkailu](#)

164

kuormitustarkkailu

sv belastningskontroll

en monitoring of pollutant load

määritelmä

päästötarkkailu vaihe, jossa kuormitus lasketaan tai arvioidaan päästöjen perusteella

huomautus

Kuormitustarkkailun kohteena voivat olla muun muassa maaperä, *ilmanlaatu*, *pohjavesi*, *vesistö* tai merivesi.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Tarkkailu](#)

165

vaikutustarkkailu; vaikutusten tarkkailu; ympäristövaikutusten tarkkailu

sv kontroll av påverkan; kontroll av miljöpåverkan

en monitoring of impacts; monitoring of environmental impacts; monitoring of impact; monitoring of environmental impact

määritelmä

tarkkailu, joka kohdistuu toiminnan tai päästöjen mahdollisiin ympäristövaikutuksiin

huomautus

Vaikutustarkkailussa voidaan seurata esimerkiksi toiminnan tai päästöjen vaikutuksia ympäristön tilaan, kuten *pohja*- tai *pintaveden* tilaan, *ilmanlaatuun* tai ääniympäristön laatuun.

Vaikutustarkkailusta voidaan määrätä säädöksissä tai muun muassa ympäristönsuojelulain (527/2014) ja vesilain (587/2011) mukaisissa *päätöksissä*.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Tarkkailu](#)

166

velvoitetarkkailu

sv obligatorisk kontroll

en obligation-based monitoring

määritelmä

tarkkailu, jota toiminnanharjoittaja toteuttaa *päätöksen* tai säädöksen velvoittamana

Käsitejärjestelmäkaavio: [Tarkkailu](#)

167

yhteistarkkailu

sv samordnad recipientkontroll; samkontroll

en joint monitoring

määritelmä

tarkkailu, jota useat toiminnanharjoittajat toteuttavat yhdessä

huomautus

Ympäristölupaviranomainen voi määrätä yhteistarkkailusta muun muassa ympäristönsuojelulain (527/2014) ja vesilain (587/2011) mukaisissa *päätöksissä*.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Tarkkailu](#)

168

seuranta- ja tarkkailusuunnitelma; tarkkailusuunnitelma

sv uppföljnings- och kontrollplan; plan för uppföljning och kontroll; kontrollplan

en monitoring and control plan

määritelmä

toiminnanharjoittajan tekemä suunnitelma *seurannan* tai *tarkkailun* toteuttamiseksi

huomautus

Suunnitelmassa kuvattu seuranta ja tarkkailu voi kohdistua laajuudeltaan esimerkiksi koko laitoksen toimintaan ja ympäristövaikutuksiin, tiettyyn toimintaan tai tiettyihin päästöihin (kuten meluun).

Seuranta- ja tarkkailusuunnitelmassa voidaan esittää muun muassa ne keinot, paikat ja ajankohdat, joilla esimerkiksi päästöjä tai toiminnan vaikutuksia seurataan.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Tarkkailu](#)

169

hyväksytty seuranta- ja tarkkailusuunnitelma; hyväksytty tarkkailusuunnitelma

mieluummin kuin: tarkkailuohjelma

sv godkänd uppföljnings- och kontrollplan; godkänd plan för uppföljning och kontroll; godkänd kontrollplan

en approved monitoring and control plan

määritelmä

[seuranta- ja tarkkailusuunnitelma](#) tai tällaisten suunnitelmien kokonaisuus, jonka [ympäristölupaviranomainen](#), [valvontaviranomainen](#) tai kalatalousviranomainen on hyväksynyt ja jota toiminnanharjoittajan tulee noudattaa

Käsitejärjestelmäkaavio: [Tarkkailu](#)

170

jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelma

sv plan för uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen

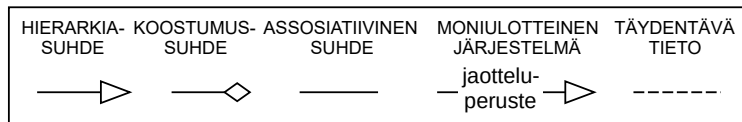
en waste treatment monitoring and control plan; plan for the monitoring and control of waste treatment

määritelmä

ympäristöluvanvaraisen jätteen käsittelytoiminnan toiminnanharjoittajan tekemä suunnitelma, joka sisältää säädöksissä vaaditut tiedot jätteen käsittelytoiminnasta sekä jätteen käsittelyn [seurannasta](#) ja [tarkkailusta](#)

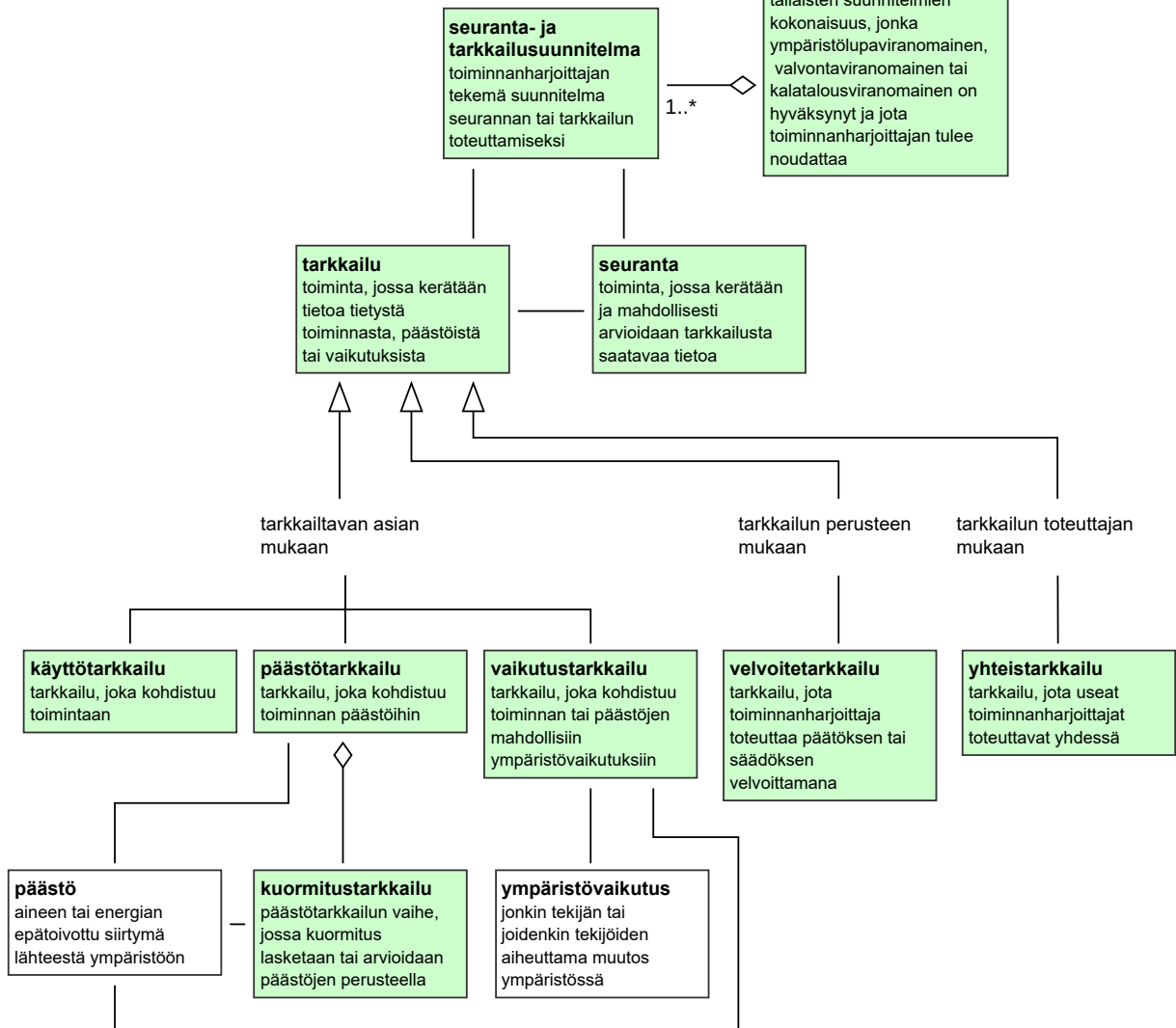
huomautus

Jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmasta säädetään ympäristönsuojelulaissa ([527/2014](#)) ja jätelaissa ([646/2011](#)).

vihreissä laatikoissa on uudet käsitteiluonnokset, joihin toivotaan palautetta

valkoisissa laatikoissa on aiemmin julkaistut käsitteet, joihin ei tehdä muutoksia

Käsitejärjestelmäkaavio 13. Tarkkailu.

3.2 Valvonnan toteuttaminen

171

<lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintiä edellyttävä toiminta>

jälkivalvonta

sv efterhandstillsyn

en post supervision

määritelmä

[lupapäätöksen](#), [ilmoitusasiassa annetun päätöksen](#) tai rekisteröinnin jälkeen tehtävä valvonta

huomautus

Jälkivalvontaa on esimerkiksi päästöjen ja ympäristövaikutusten [seuranta](#), tarkastukset ja [määräaikaissraporttien tarkastaminen](#) sekä tarvittaessa [hallinnollisten pakkokeinojen](#) käyttö.

Jälkivalvontaa on myös toiminnan päättymisen jälkeistä tilannetta koskevien velvoitteiden valvonta. Jälkivalvonta voi olla myös yleisen edun valvontaa tai muuta säädösten valvontaa.

Tätä käsitettä lähes vastaavaan käsitteeseen viitataan termillä ympäristötarkastus teollisuuden ja karjankasvatuksen päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä [2010/75/EU](#).

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Toiminta](#) ja [Valvonnan toteuttaminen](#)

172

laillisuusvalvonta

sv laglighetsövervakning

en oversight of legality

määritelmä

[valvontaviranomaisen](#) tai yleistä etua valvovan viranomaisen järjestämä valvonta, jonka tavoitteena on varmistaa säädösten tai [päästösten](#) mukainen toiminta ja tarvittaessa käyttää tilanteessa tarvittavia valvontatoimia

huomautus

Laillisuusvalvonnan peruskeinoja lainvastaiseen toimintaan puuttumiseksi ovat muun muassa [selvityspyyntö](#), tarkastus, [kehotus](#), [hallinnolliset pakkokeinot](#) sellaisenaan tai [uhkasakolla](#), [teettämishallalla](#) tai [keskeyttämishallalla](#) tehostettuna sekä [tutkintapyyntö](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvonnan toteuttaminen](#)

173

<ympäristönsuojelu>

valvontasuunnitelma

sv tillsynsplan

en supervision plan

määritelmä

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alueelleen laatima suunnitelma säännöllisestä valvonnasta

huomautus

Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen sekä [valvontakohteiden ympäristöriskien arvioinnin](#) perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvonnan toteuttaminen](#)

174

<ympäristönsuojelu>

valvontaohjelma

sv tillsynsprogram *n*

en supervision programme

määritelmä

ohjelma, jonka Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen laatii tietylle ajanjaksolle luvanvaraisten, [ilmoituksenvaraisten](#) tai rekisteröitävien toimintojen säännöllisen valvonnan toteuttamiseksi

huomautus

Valvontaohjelmassa konkretisoidaan [valvontasuunnitelma](#). Siinä esitetään tiedot [valvontakohteista](#) ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvonnan toteuttaminen](#)

175

ympäristöriskien arviointi

sv bedömning av miljörisker; miljöriskbedömning

en environmental risk assessment; environmental risk audit

määritelmä

toiminta, jossa tunnistetaan tarkasteltavan kohteen [ympäristöriskit](#), arvioidaan ympäristöriskien merkitys ja niiden toteutumisen todennäköisyys ja mahdolliset vaikutukset

huomautus

[Ympäristöviranomaisen](#) tekee ympäristöriskien arviointia [ennakko-](#) ja [jälkivalvonnassa](#). Ennakkovalvonnassa ympäristöriskien arviointia tehdään muun muassa [ympäristövaikutusten arvioinnissa](#) ja [ympäristölupien](#) käsittelyssä. Jälkivalvonnassa ympäristöriskien arviointia tehdään muun muassa [valvontaohjelman](#) valmistelun ja [määräaikaistarkastusten](#) yhteydessä.

Myös toiminnanharjoittajat tekevät itse ympäristöriskien arviointia muun muassa varautumisen suunnittelussa sekä [ympäristöjärjestelmän](#) suunnittelussa ja toteutuksessa.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvonnan toteuttaminen](#)

176

<ympäristönsuojelulaki>

valvontakohte

sv tillsynsobjekt *n*

en object of supervision

määritelmä

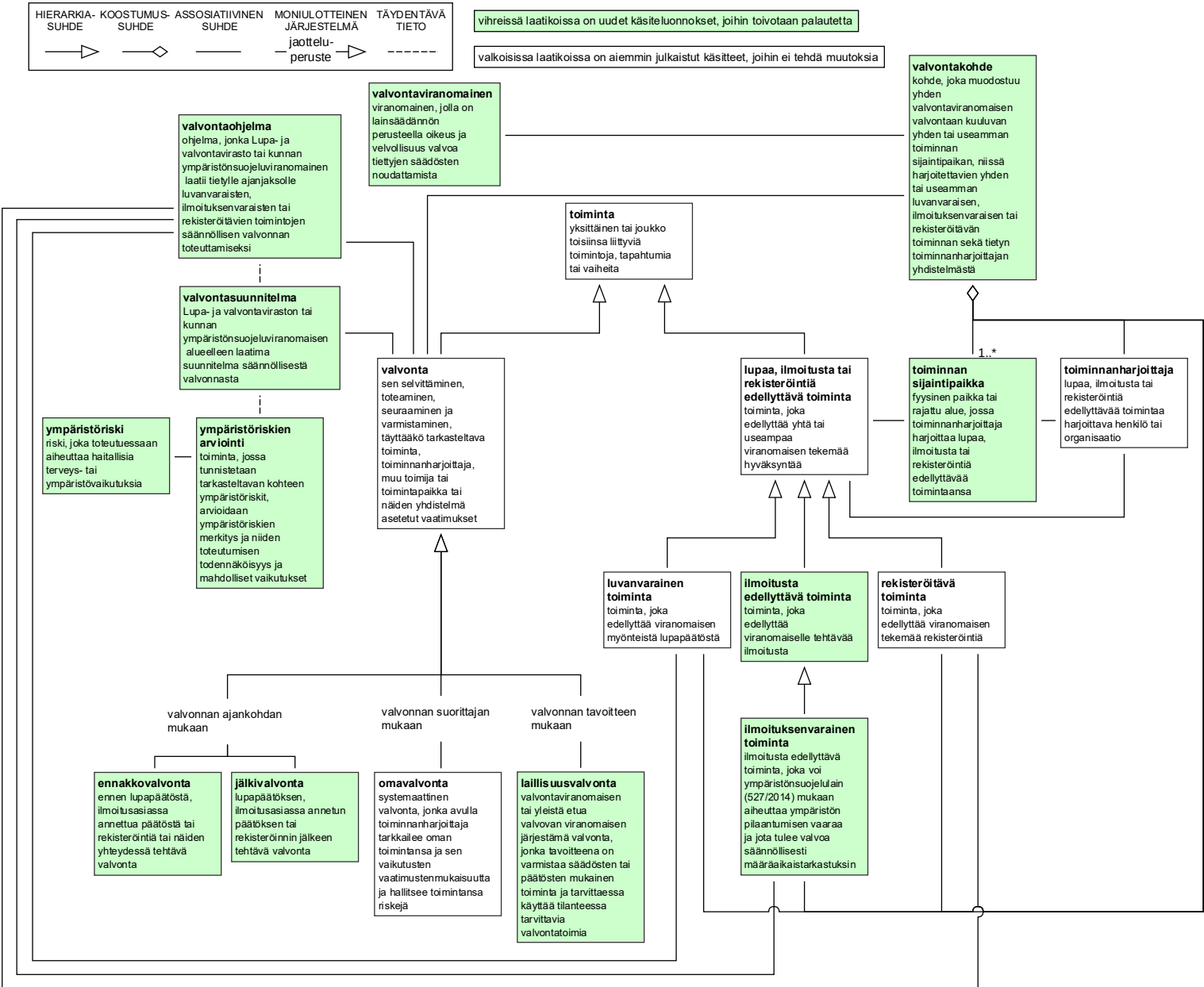
kohde, joka muodostuu yhden [valvontaviranomaisen](#) valvontaan kuuluvan yhden tai useamman [toiminnan sijaintipaikan](#), niissä harjoitettavien yhden tai useamman luvanvaraisen, [ilmoituksenvaraisen](#) tai rekisteröitävän toiminnan sekä tietyn toiminnanharjoittajan yhdistelmästä

huomautus

Valvontakohteeseen voi kuulua useita toiminnan sijaintipaikkoja, jos niissä harjoitettavalla toiminnalla on kiinteä tekninen ja toiminnallinen yhteys. Tekninen ja toiminnallinen yhteys ratkaistaan tapauskohtaisesti.

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraista, ilmoituksenvaraista ([yleinen ilmoitusmenettely](#)) ja rekisteröitävää toimintaa säännöllisesti muun muassa [määräaikaistarkastuksin](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvonnan toteuttaminen](#)

Käsittejärjestelmäkaavio 14. Valvonnan toteuttaminen.

3.3 Valvontatoimenpiteet

177

valvontatoimenpide

sv tillsynsåtgärd

en supervision measure

määritelmä

toimenpide, jolla viranomainen toteuttaa valvontatoimia ja lakisääteisiä velvoitteita

huomautus

Ympäristövalvonnassa valvontatoimenpiteitä ovat esimerkiksi [täydennyspyyntö](#), [selvityspyyntö](#), [hallinnolliset pakkokeinot](#), [määräaikaistarkastukset](#) ja [määräaikaisraporttien tarkastaminen](#) sekä tarkastukset onnettomuus-, haitta- tai rikkomustilanteessa.

Valvontatoimenpiteistä voidaan periä maksu ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)), jätelain ([646/2011](#)), maa-aineslain ([555/1981](#)), merenkulun ympäristönsuojelulain ([1672/2009](#)) tai valtion maksuperustelain ([150/1992](#)) perusteella.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

178

tarkastuskertomus

sv inspektionsrapport

en inspection report

määritelmä

valvontaraportti, josta käy ilmi tarkastuksen kulku ja tarkastajan tekemät keskeiset havainnot

huomautus

Ympäristövalvonnassa tarkastuskertomus voidaan jättää laatimatta, jos tarkastuksella tehdyt havainnot voivat sisältyä myös esimerkiksi [kehotukseen](#).

Tarkastuskertomuksia nimitään käytännössä eri tavoin, kuten muistioksi tai pöytäkirjaksi.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

179

määräaikaistarkastus

sv periodisk inspektion

en periodic inspection

määritelmä

luvanvaraiseen, [ilmoituksenvaraiseen](#) tai rekisteröitävään toimintaan kohdistuva tarkastus, jonka valtion [valvontaviranomainen](#) tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toteuttaa [valvontaohjelman](#) mukaisesti määräajoin

huomautus

Määräaikaistarkastuksessa tarkastetaan toiminnan kuvaus ja velvoitteiden toteutuminen sekä muu valvonta-aineisto. Varsinainen laitos- tai kohdekäynti tehdään samanaikaisesti tai se voidaan toteuttaa toisena ajankohtana. Perustellusti laitos- tai kohdekäynti voidaan jättää toteuttamatta.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

180

<ympäristönsuojelu>

poikkeuksellinen tilanne

sv exceptionell situation

en exceptional circumstance

määritelmä

tilanne, josta aiheutuu tai voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia [jätehuollossa](#)

huomautus

Poikkeuksellinen tilanne voi olla onnettomuus, ennakoimaton tuotantohäiriö tai muu niihin rinnastettava yllättävä, toiminnasta riippumaton ja poikkeuksellisesta syystä aiheutuva tilanne taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta aiheutuva tilanne.

Poikkeuksellisessa tilanteessa toiminnanharjoittajan tulee ympäristönsuojelulain (527/2014) 120 tai 123 §:n mukaan tehdä [ilmoitus](#) joko Lupa- ja valvontavirastolle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Ilmoituksen lisäksi luvanvaraisessa, [ilmoituksenvaraisessa](#) ja rekisteröitävässä toiminnassa toiminnanharjoittajan on ympäristönsuojelulain (527/2014) 123 §:n mukaan toimitettava asianomaiselle viranomaiselle suunnitelma, jonka mukaisesti toiminnan päästöjä ja jätteitä sekä niistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista voidaan rajoittaa poikkeuksellisen tilanteen aikana.

Viranomaisen on tehtävä poikkeuksellisesta tilanteesta [päättös](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

181

häiriötilanne

sv störningssituation; störning

en incident; malfunction

määritelmä

tilanne, jossa ilmenee häiriö suhteessa tavanomaiseen tai oletettuun tilaan tai toimintaan

huomautus

Häiriötilanteen voi aiheuttaa esimerkiksi laitoksessa puhdistuslaitteeseen tai toimintaan tullut häiriö.

Häiriötilanne voi aiheuttaa tai sitä voidaan pitää myös [poikkeuksellisena tilanteena](#).

Esimerkiksi luvanvaraisessa toiminnassa voidaan edellyttää, että toiminnanharjoittaja tekee häiriötilanteesta [häiriötilanneilmoituksen](#) toimintaa koskevien [määräysten](#) mukaisesti.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

182

yleisöilmoitus

sv anmälan från medborgare

en citizen report; public report

määritelmä

yksittäisen kansalaisen [valvontaviranomaiselle](#) tekemä ilmoitus havaitsemastaan ympäristön pilaantumisesta tai sen vaarasta

huomautus

Yleisöilmoitus voi liittyä esimerkiksi meluun.

Kansalaisen näkökulmasta voidaan käyttää myös haittailmoitus-termiä.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

183

häiriöilmoitus

sv anmälan om störning

en incident notification; incident report

määritelmä

toiminnanharjoittajan [valvontaviranomaiselle](#) tekemä [ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta](#) tai [häiriötilanteesta](#)

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

184

määräaikaisraporttien tarkastaminen

sv granskning av periodiska rapporter
en inspection of periodic reports

määritelmä

[valvontatoimenpide](#), jolla [valvontaviranomainen](#) tarkastaa toiminnanharjoittajan [määräaikaisraportoinnissa](#) toimittamat tiedot

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

185

määräaikaisraportointi

sv periodisk rapportering
en periodic reporting

määritelmä

toiminta, jolla toiminnanharjoittaja toimittaa [ympäristölupapäätöksessä](#) määrättyt tiedot [valvontaviranomaiselle](#) määrättynä ajankohtana

huomautus

Määräaikaisraportointi voidaan määrätä tehtäväksi joko kuukausittain, muutaman kuukauden välein tai vuosittain.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

186

suunnitelman, täydennyksen tai selvityksen tarkastaminen

sv granskning av en plan, en komplettering eller en utredning
en inspection of a plan, supplement or report

määritelmä

[valvontatoimenpide](#), jolla [valvontaviranomainen](#) tarkastaa toiminnanharjoittajan toimittaman suunnitelman, täydennyksen tai [selvityksen](#)

huomautus

Valvontaviranomainen antaa tarkastamastaan suunnitelmasta tai selvityksestä tilanteen mukaan joko [lausunnon](#) tai toteaa sen olevan kunnossa esimerkiksi tekemällä kirjauksen [tarkastuskertomukseen](#) tai lähettämällä toiminnanharjoittajalle valvontakirjeen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

187

suunnitelman, täydennyksen tai selvityksen hyväksyminen

sv godkännande av en plan, en komplettering eller en utredning
en approval of a plan, supplement or report

määritelmä

[valvontatoimenpide](#), jolla [valvontaviranomainen](#) tai [lupaviranomainen](#) hyväksyy toiminnanharjoittajan hyväksyttäväksi toimittaman suunnitelman, täydennyksen tai [selvityksen](#) ja tekee siitä [päätöksen](#)

huomautus

Päätös voidaan tehdä ilman valitusoikeutta tai se voi olla valituskelpoinen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

188

valvontaseuraamus

sv tillsynspåföljd
en supervisory sanction

määritelmä

[valvontatoimenpide](#), joka seuraa siitä, ettei tarkasteltava kohde vastaa sille asetettuja vaatimuksia

huomautus

Valvontaseuraamuksia ovat muun muassa [huomautus](#) ja [kehotus](#), [hallinnolliset pakkokeinot](#) ja [tutkintapyyntö](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

189

huomautus

sv anmärkning (2)

en reminder

määritelmä

[valvontaseuraamus](#), jossa [valvontaviranomainen](#) huomauttaa toimijalle tämän toiminnassa ilmenevistä lainvastaisuuksista, virheellisistä menettelyistä tai huonoista käytänteistä

huomautus

Huomautus voidaan antaa kirjallisesti, kuten kirjata [tarkastuskertomukseen](#) tai toimittaa sähköpostitse, tai se voidaan antaa suullisesti.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

190

kehotus

sv uppmaning

en request

määritelmä

[valvontaseuraamus](#), jossa [valvontaviranomainen](#) kehottaa toimijaa noudattamaan säädöksiä tai [määräyksiä](#)

huomautus

Kehotuksesta ei tehdä [päättöä](#) eikä siitä ole valitusoikeutta.

Usein kehotuksessa todetaan, että mikäli kehotusta ei noudateta, valvontaviranomainen siirtyy käyttämään [hallinnollisia pakkokeinoja](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

191

hallinnollinen pakkokeino

sv administrativt tvångsmedel *n*

en administrative enforcement measure; administrative coercive measure

määritelmä

säännösten noudattamatta jättämisen [valvontaseuraamus](#), jonka [valvontaviranomainen](#) kohdistaa toimijaan säädösten ja [määräysten](#) noudattamisen varmistamiseksi

huomautus

Hallinnolliset pakkokeinot otetaan käyttöön silloin, kun toimija ei korjaa tilannetta omaehtoisesti tai [kehotuksesta](#).

Ympäristövalvonnan käytettävissä olevia hallinnollisia pakkokeinoja ovat [hallintopakkomääräys](#), [kielto](#) ja [toiminnan välitön keskeyttäminen](#).

Hallintopakkomääräystä tai kieltoa tehostetaan tarvittaessa [uhkasakolla](#), [teettämisuhalla](#) tai [keskeyttämisuhalla](#). Tehoste valitaan tapauskohtaisesti

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

192

hallintopakkomääräys

sv administrativt tvångsföreläggande *n* (termförslag); < föreläggande *n*

en administrative enforcement order; < order

määritelmä

[hallinnollinen pakkokeino](#), jossa [valvontaviranomainen](#) antaa toimijalle tämän tekemän rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi [määräyksen](#) noudattaa säädöksiä tai aiemmin annettuja määräyksiä

huomautus

Valvontaviranomainen voi esimerkiksi määrätä toimijan palauttamaan ympäristö ennalleen, poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta tai riittävissä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aihetta epäillä toiminnasta aiheutuvan ympäristönsuojelulain (527/2014) vastaista ympäristön pilaantumista.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

193

kielto

sv förbud *n*

en prohibition

määritelmä

hallinnollinen pakkokeino, jossa *valvontaviranomainen* asettaa toimijalle velvoitteen olla jatkamatta tai toistamatta säädöksen tai *määräyksen* vastaista menettelyä

huomautus

Valvontaviranomainen voi esimerkiksi kieltää toiminnanharjoittajaa jatkamasta tai toistamasta menettelyä, joka rikkoo ympäristönsuojelulakia (527/2014) tai sen nojalla annettua säädöstä tai määräystä.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

194

<ympäristönsuojelulaki>

toiminnan välitön keskeyttäminen

sv omedelbart avbrytande *n* av verksamheten

en immediate suspension of operations

määritelmä

hallinnollinen pakkokeino, jossa *valvontaviranomainen* keskeyttää luvanvaraisen tai *ilmoituksenvaraisen toiminnan* välittömästi siltä osin kuin se on välttämätöntä terveyden ja ympäristön suojelemiseksi

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

195

uhkasakko

sv vite *n*

en conditional fine

määritelmä

hallinnollisen pakkokeinon tehoste, jolla *valvontaviranomainen* määrää toimijan noudattamaan päävelvoitetta sakon uhallalla

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

196

teettämisuhka

sv hot *n* om tvångsutförande

en conditional enforcement of performance; notice of enforced performance

määritelmä

hallinnollisen pakkokeinon tehoste, jolla *valvontaviranomainen* määrää toimijan noudattamaan päävelvoitetta uhallalla, että tekemättä jätetty työ tehdään toimijan kustannuksella

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

197

keskeyttämisuhka

sv hot *n* om avbrytande

en conditional enforcement of suspension; notice of enforced suspension

määritelmä

hallinnollisen pakkokeinon tehoste, jolla *valvontaviranomainen* määrää toimijan noudattamaan päävelvoitetta uhallalla, että työnteko tai muu toiminta keskeytetään tai että laitteen tai muun esineen käyttö estetään

Käsitejärjestelmäkaavio: [Valvontatoimenpiteet](#)

198

<valvonta>

tutkintapyyntö

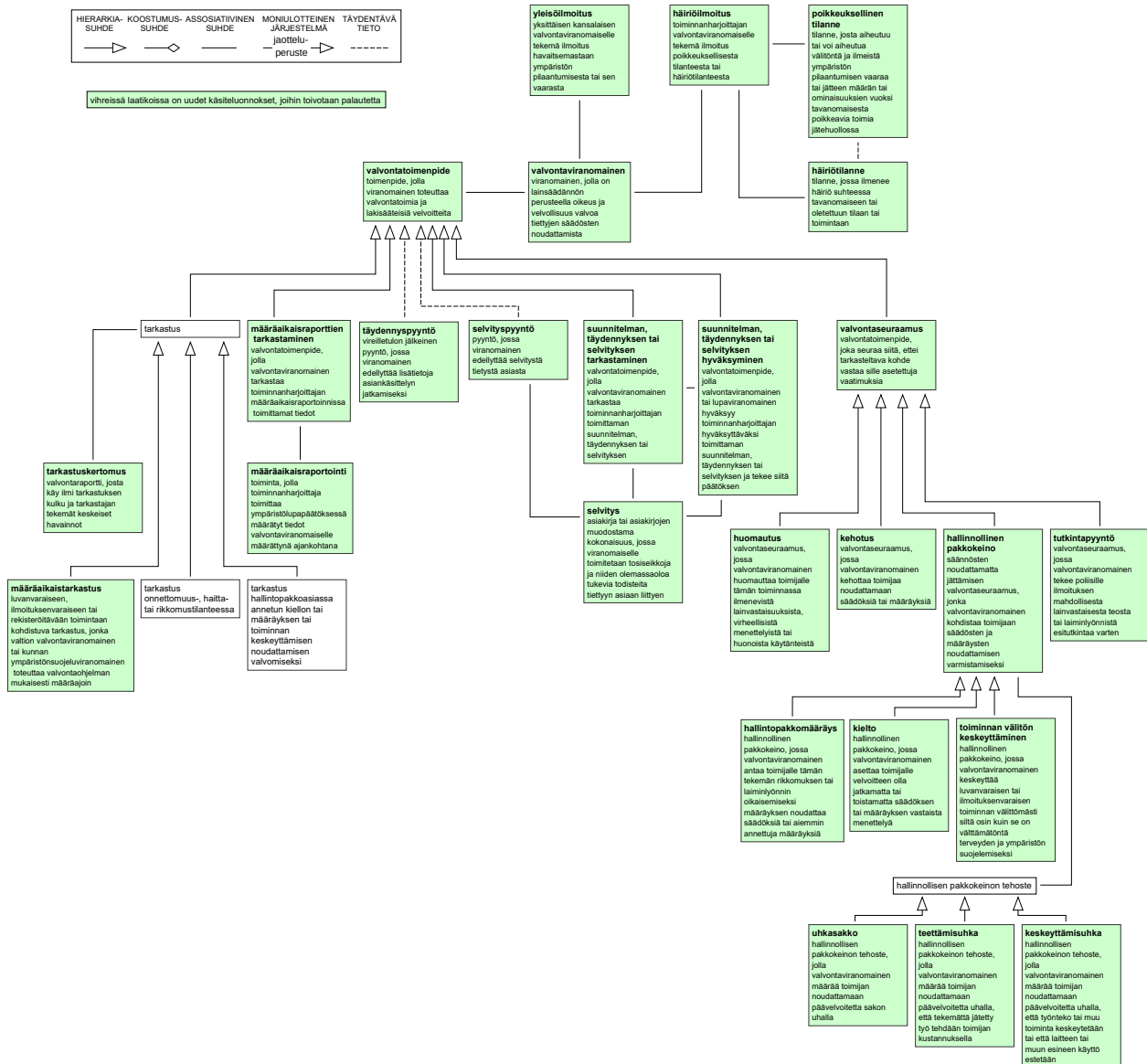
sv polisanmälan

en report of an offence

määritelmä

valvontaseuraamus, jossa **valvontaviranomainen** tekee poliisille ilmoituksen mahdollisesta lainvastaisesta teosta tai laiminlyönnistä esitutkintaa varten

Käsitejärjestelmäkaavio: **Valvontatoimenpiteet**

Käsitejärjestelmäkaavio 15. Valvontatoimenpiteet.

3.4 Toiminnan muuttaminen tai ympäristöluvan muuttaminen tai tarkistaminen

199

toiminnan olennainen muuttaminen

sv väsentlig ändring av verksamhet
en substantial change in an activity

määritelmä

luvanvaraisen tai *ilmoituksenvaraisen toiminnan* muuttaminen siten, että muutos lisää toiminnan päästöjä tai niiden ympäristövaikutuksia tai *ympäristöriskejä*

huomautus

Luvanvaraisen toiminnan olennainen muuttaminen edellyttää *ympäristöluvan* muuttamista. Ilmoituksenvaraisen toiminnan olennainen muuttaminen edellyttää uutta *ilmoitusta* tai *lupahakemusta*.

Laitoksen muuttuminen *direktiivilaitokseksi* on aina toiminnan olennaista muuttamista.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toiminnan muuttaminen tai ympäristöluvan muuttaminen tai tarkistaminen](#)

200

ympäristöluvan muutostarpeen arviointi

sv bedömning av behovet av ändring av miljötillståndet
en assessment of the need for amending the environmental permit

määritelmä

sen arviointi, tuleeko jo myönnettyä *ympäristölupaa* muuttaa

huomautus

Valvontaviranomainen ratkaisee ympäristöluvan muutostarpeen joko *päätöksellä* tai *lausunnolla* sen mukaan, velvoitetaanko toiminnanharjoittaja hakemaan muutosta ympäristölupaansa vai ei. Jos kyseessä on *haitankärsijän* vireille panema asia, *lupaviranomainen* arvioi muutostarvetta asiaa käsitellessään.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toiminnan muuttaminen tai ympäristöluvan muuttaminen tai tarkistaminen](#)

201

ympäristöluvan tarkistamistarpeen arviointi

sv bedömning av behovet att ompröva miljötillståndet
en assessment of the need for review of the environmental permit

määritelmä

sen arviointi, tuleeko toiminnanharjoittajan hakea sille jo myönnetyn *ympäristöluvan* tarkistamista

Käsitejärjestelmäkaavio: [Toiminnan muuttaminen tai ympäristöluvan muuttaminen tai tarkistaminen](#)

202

ympäristöluvan tarkistamistarpeen arviointi uusien parasta käyttökelpoista tekniikkaa

koskevien päätelmien vuoksi;

ympäristöluvan tarkistamistarpeen arviointi uusien parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa

koskevien päätelmien vuoksi;

ympäristöluvan tarkistamistarpeen arviointi uusien BAT-päätelmien vuoksi

sv bedömning om miljötillståndet ska ses över på grund av nya slutsatser om bästa tillgängliga teknik; bedömning om miljötillståndet ska ses över på grund av nya BAT-slutsatser
en assessment of the need for a review of the environmental permit that new conclusions on best available techniques necessitate; assessment of the need for a review of the environmental permit that new BAT conclusions necessitate

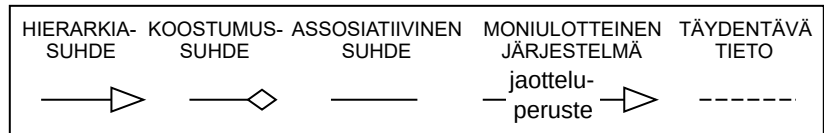
määritelmä

ympäristöluvan tarkistamistarpeen arviointi, jonka syynä ovat pääasiallisen toiminnan mukaiset uudet *parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevat päätelmät*

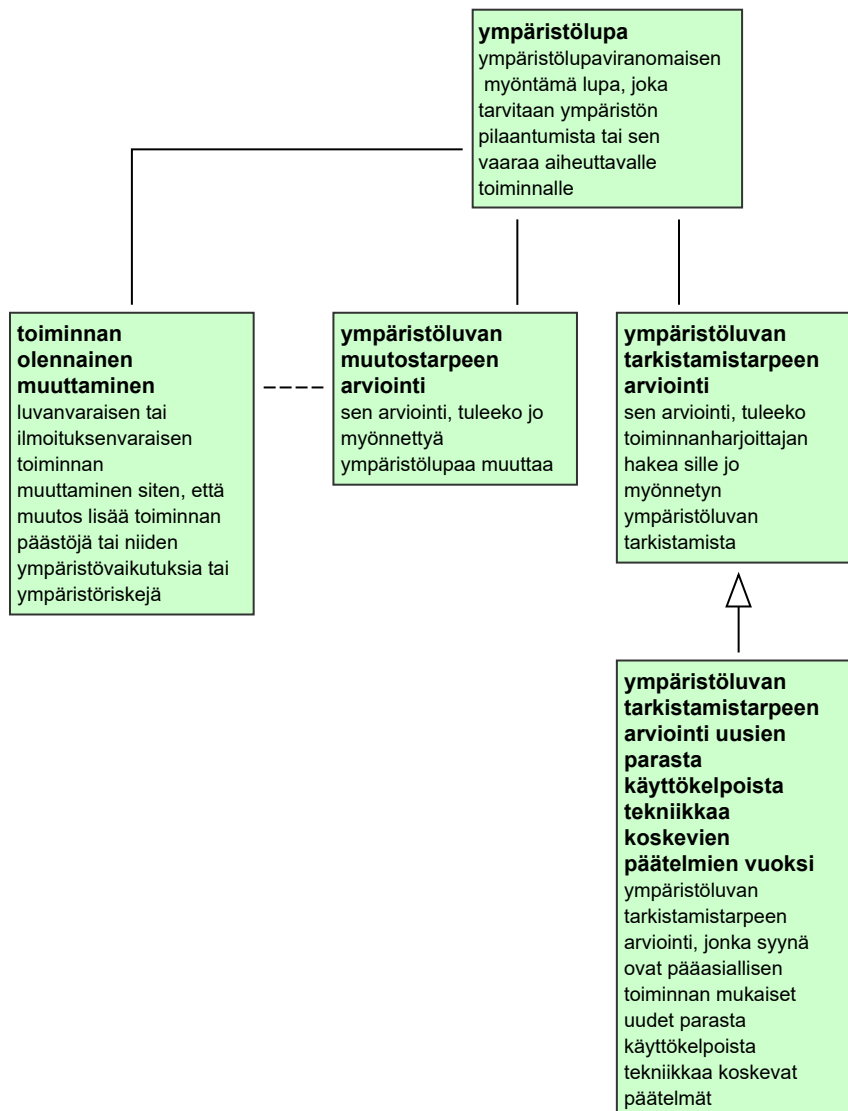
huomautus

Toiminnanharjoittaja tekee Lupa- ja valvontavirastolle tämän arvioinnin tueksi *selvityksen ympäristöluvan* tarkistamisen tarpeesta. Selvitykseen perustuen Lupa- ja valvontavirasto joko määrää toiminnanharjoittajan jättämään tarkistamista koskevan *hakemuksen lupaviranomaiselle* tai antaa *lausunnon* siitä, että ympäristölupaa ei ole tarpeen tarkistaa.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Toiminnan muuttaminen tai ympäristöluvan muuttaminen tai tarkistaminen](#) ja [Parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan liittyviä käsitteitä](#)

vihreissä laatikoissa on uudet käsitelunnot, joihin toivotaan palautetta

Käsitejärjestelmäkaavio 16. Toiminnan muuttaminen tai ympäristöluvan muuttaminen tai tarkistaminen.

3.5 Parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan liittyviä käsitteitä

203

paras käyttökelpoinen tekniikka; paras käytettävissä oleva tekniikka; BAT

sv bästa tillgängliga teknik; BAT

en best available techniques *pl*; BAT

määritelmä

tuotanto- ja puhdistusmenetelmät sekä toiminnan suunnittelu-, rakentamis-, ylläpito-, käyttö- ja lopettamistavat, joissa sovelletaan mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä sekä teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia ratkaisuja ja joita käytetään toiminnan aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen tai vähentämiseen sekä ilmastomuutoksen torjuntaan

huomautus

Tekniikka on teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoista silloin, kun se on saatavissa käyttöön yleisesti ja sitä voidaan soveltaa asianomaisella toiminnan alalla kohtuullisin kustannuksin.

Parasta käyttökelpoista tekniikkaa käytetään ympäristölupamääräysten perustana.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan liittyviä käsitteitä](#)

204

parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskeva vertailuasiakirja;

parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa koskeva vertailuasiakirja; BAT-vertailuasiakirja; BREF

sv referensdokument *n* för bästa tillgängliga teknik; BAT-referensdokument *n*; BREF

en reference document for best available techniques; BAT Reference Document; BREF

määritelmä

Euroopan komission julkaisema asiakirja, jossa esitetään vaatimukset [parhaan käyttökelpoisen tekniikan](#) soveltamisesta joko tietyllä teollisuuden toimialalla tai yhteisesti eri toimialoilla

Käsitejärjestelmäkaavio: [Parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan liittyviä käsitteitä](#)

205

parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevat päätelmät *pl*;

parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa koskevat päätelmät *pl*; BAT-päätelmät *pl*

sv slutsatser *pl* om bästa tillgängliga teknik; BAT-slutsatser *pl*

en conclusions *pl* on best available techniques; BAT conclusions *pl*; BATC

määritelmä

Euroopan komission päätös, joka sisältää [parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevan vertailuasiakirjan](#) osana olevat päätelmät [parhaista käyttökelpoisista tekniikoista](#)

huomautus

Näihin päätelmiin kuuluu parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden kuvaus ja tiedot niiden sovellettavuuden arvioimiseksi, kuhunkin tekniikkaan liittyvät päästötasot, [tarkkailu](#) ja kulutustasot sekä tarvittaessa laitoksen kunnostustoimet.

Parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevat päätelmät tulee ottaa huomioon [direktiivilaitosten](#) ympäristölupaharkinnassa ja [ympäristölupien](#) päästöraja-arvojen tulee perustua päätelmiin.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan liittyviä käsitteitä](#)

206

**poikkeus parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevien päätelmien vaatimuksista;
poikkeus parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa koskevien päätelmien vaatimuksista;
BAT-poikkeus**

mieluummin kuin: poikkeama parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevien päätelmien vaatimuksista; BAT-poikkeama
sv dispens från kraven i slutsatser om bästa tillgängliga teknik; dispens från BAT-slutsatser;
BAT-dispens
en derogation from the requirements of the conclusions on best available techniques;
BAT derogation

määritelmä

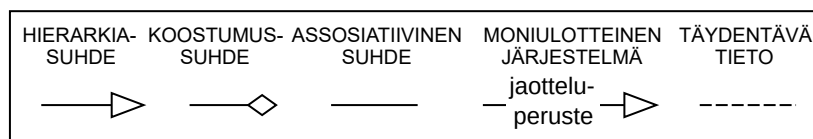
lupaviranomaisen toiminnalle määräämät vaatimukset, jotka ovat lievemmat kuin *parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevien päätelmien* mukaiset vaatimukset

huomautus

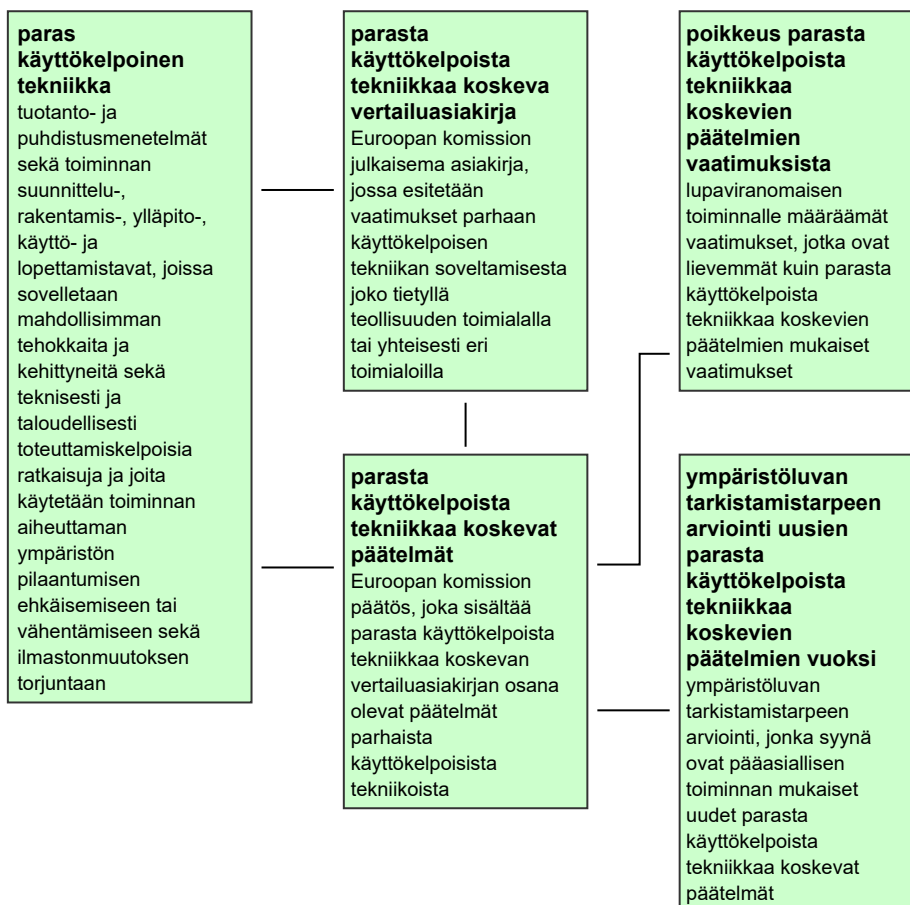
Tämä poikkeus voidaan määrätä toiminnanharjoittajan aloitteesta.

Kyseessä on yleensä lievennys päästöraja-arvoihin.

Käsitejärjestelmäkaavio: *Parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan liittyviä käsitteitä*

vihreissä laatikoissa on uudet käsitteluonnokset, joihin toivotaan palautetta

Käsitejärjestelmäkaavio 17. Parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan liittyviä käsitteitä.

3.6 Yleisiä velvollisuuksia

207

selvilläolovelvollisuus

sv skyldighet att vara konsekvensmedveten

en knowledge requirement; obligation to be aware; duty to know

määritelmä

toiminnanharjoittajalle säädetty velvollisuus olla selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, [ympäristöriskeistä](#) ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista

Käsitejärjestelmäkaavio: [Yleisiä velvollisuuksia](#)

208

ennaltavarautumissuunnitelma; varautumissuunnitelma

sv beredskapsplan

en preparedness plan

määritelmä

riskinarviointiin perustuva suunnitelma, jonka toiminnanharjoittaja laatii [poikkeuksellisten tilanteiden](#) ehkäisemiseksi ja niiden terveydelle ja ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi

huomautus

Ennaltavarautumissuunnitelman laatimisvelvollisuus on sellaisilla toiminnanharjoittajilla, joiden [ympäristöluvan](#) myöntää Lupa- ja valvontavirasto.

Ennaltavarautumissuunnitelma voi sisältyä laajempaan suunnitelmaan, joka sisältää eri säädösten varautumisvelvoitteita.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Yleisiä velvollisuuksia](#)

209

ympäristöjärjestelmä; ympäristöasioiden hallintajärjestelmä; ympäristöjohtamisjärjestelmä

sv miljöledningssystem

en environmental management system; EMS

määritelmä

organisaation johtamisjärjestelmä, jonka avulla tunnistetaan toiminnan, tuotteiden ja palvelujen välilliset ja välittömät ympäristövaikutukset ja toimitaan suunnitelmallisesti erilaisten päästöjen ja jätteiden sekä energian ja [luonnonvarojen](#) kulutuksen vähentämiseksi

huomautus

Suomessa yleisin ympäristöjärjestelmä perustuu kansainväliseen ISO 14001 -ympäristöjärjestelmästandardiin. Euroopan unionin ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmä (EMAS, eco-management and audit scheme) vastaa ISO-standardin mukaista järjestelmää, mutta laajentaa sitä muun muassa velvoitteella tehdä [ympäristöselonteko](#) avoimuuden lisäämiseksi.

EMAS-järjestelmästä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa ([EY](#) [1221/2009](#) (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1221/2009 organisaatioiden vapaaehtoisesta osallistumisesta yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS-järjestelmä) ja asetuksen (EY) N:o 761/2001 ja komission päätösten 2001/681/EY ja 2006/193/EY kumoamisesta).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Yleisiä velvollisuuksia](#)

210

ympäristöjärjestelmän auditointi

sv revision av miljöledningssystem

en environmental management system audit; EMS audit; environmental management system assessment

määritelmä

järjestelmällinen ja riippumaton tarkastelu, jossa selvitetään täyttääkö organisaation

[ympäristöjärjestelmä](#) sille asetetut vaatimukset ja toimitaanko organisaatiossa ympäristöjärjestelmän mukaisesti

huomautus

Ympäristöjärjestelmän auditointeja toteutetaan sisäisenä tai ulkoisena auditointina. Sisäisen auditoinnin toteuttaa organisaatio itse ja ulkoisen auditoinnin toteuttaa organisaation tilaama auditointitaho.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Yleisiä velvollisuuksia](#)

211

ympäristöauditoija

sv miljörevisor

en environmental auditor

määritelmä

toimija, joka on pätevä tekemään [ympäristöjärjestelmän auditointeja](#)

huomautus

Suomessa pätevien ympäristöauditoijien pitää olla FINAS-akkreditointipalvelun akkreditoimia.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Yleisiä velvollisuuksia](#)

212

<ympäristöjärjestelmä>

auditointiraportti

sv miljörevisionsrapport; revisionsrapport

en environmental audit report; audit report

määritelmä

[ympäristöauditoijan](#) laatima kirjallinen raportti suorittamansa [ympäristöjärjestelmän auditoinnin](#) havainnoista ja tuloksista

huomautus

Auditointiraportti voi olla julkinen tai vain yrityksen sisäiseen käyttöön tarkoitettu.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Yleisiä velvollisuuksia](#)

213

ympäristötodentaja

sv miljökontrollant

en environmental verifier

määritelmä

organisaation ulkopuolinen akkreditoitu tai toimiluvan saanut [ympäristöauditoija](#), joka arvioi täyttävätkö organisaation [ympäristöjärjestelmä](#) ja [ympäristöselonteko](#) EMASin mukaista ympäristöjärjestelmää koskevat vaatimukset

huomautus

Ympäristötodentajista säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) [1221/2009](#) (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) 1221/2009 organisaatioiden vapaaehtoisesta osallistumisesta yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS-järjestelmä) ja asetuksen (EY) N:o 761/2001 ja komission päätösten 2001/681/EY ja 2006/193/EY kumoamisesta).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Yleisiä velvollisuuksia](#)

214

ympäristöselonteko; EMAS-selonteko

sv miljööredovisning

en environmental statement

määritelmä

julkinen raportti, jonka EMASin mukaista [ympäristöjärjestelmää](#) toteuttava organisaatio antaa määräajoin ympäristöjärjestelmänsä toteutuksesta ja ympäristöasioiden toteutumisesta

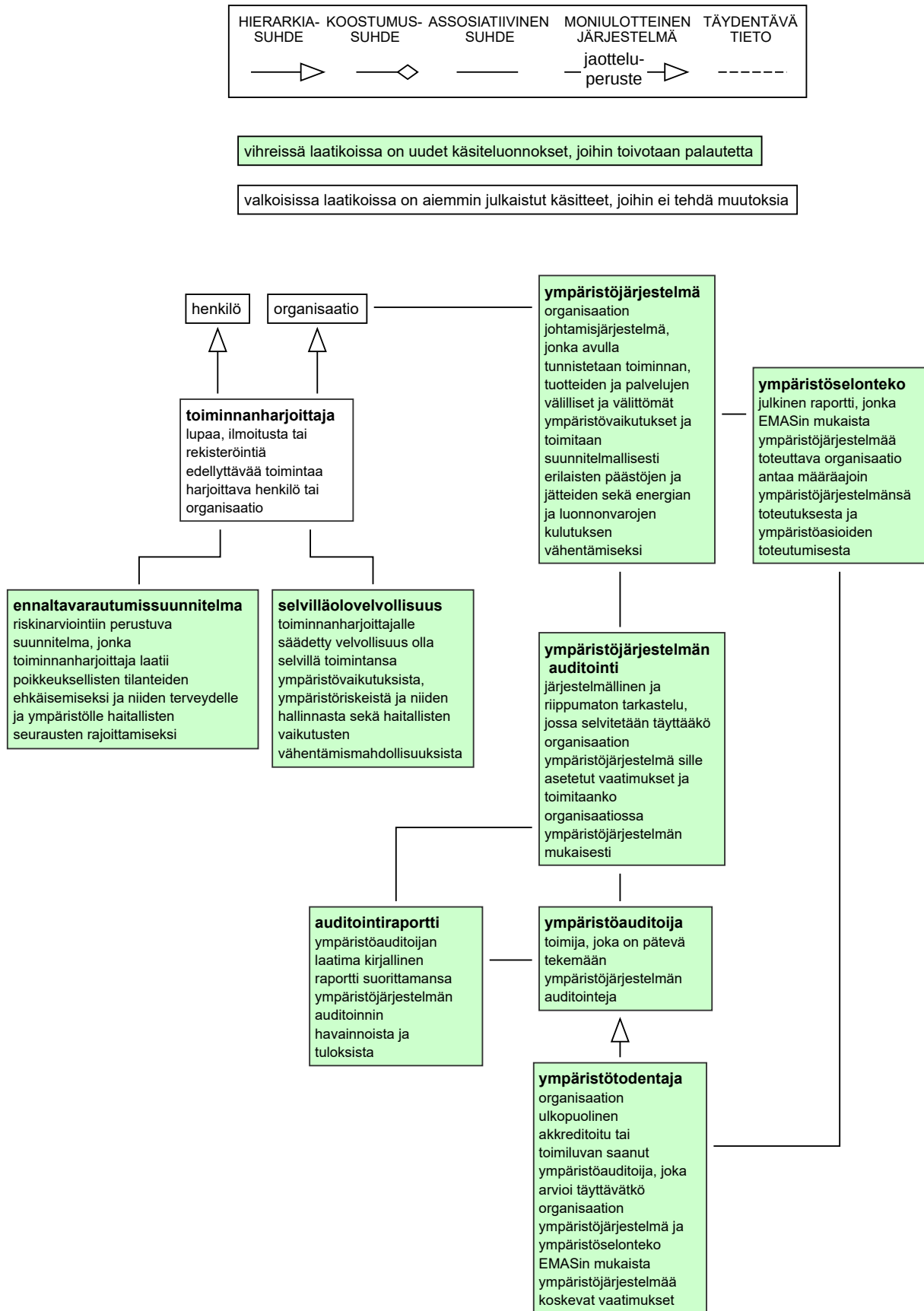
huomautus

Ympäristöselonteko tulee laatia jokaisesta järjestelmään osallistuvasta organisaation toimipaikasta.

Ulkopuolinen [ympäristötodentaja](#) varmistaa, täyttääkö ympäristöselonteko EMASin mukaista ympäristöjärjestelmää koskevat vaatimukset.

Ympäristöselonteosta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa ([EY](#) [1221/2009](#) (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1221/2009 organisaatioiden vapaaehtoisesta osallistumisesta yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS-järjestelmä) ja asetuksen (EY) N:o 761/2001 ja komission päätösten 2001/681/EY ja 2006/193/EY kumoamisesta).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Yleisiä velvollisuuksia](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 18. Yleisiä velvollisuuksia.

3.7 Sekalaista

215

Natura-arviointi

sv Natura-bedömning

en Natura assessment

määritelmä

sen arviointi, heikentääkö [hankkeen](#) tai suunnitelman toteuttaminen merkittävästi Natura 2000 -verkostoon sisältyvän alueen luonnonarvoja

huomautus

Natura-arvioinnin tekemisestä huolehtii hankkeen tai suunnitelman toteuttaja. [Luvan](#) myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että arviointi tehdään. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista [lausunto](#) siltä, jonka hallinnassa Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue on. Lisäksi on pyydettävä lausunto Lupa- ja valvontavirastolta, jos se ei itse ole luvan myöntävä tai suunnitelman hyväksyvä viranomainen.

Natura-arvioinnista säädetään luonnonsuojelulaissa ([9/2023](#)).

216

teollisuusjätevesisopimus

sv avtal *n* om industriellt avloppsvatten

en industrial wastewater agreement

määritelmä

asumajätevesistä poikkeavaa [jätevettä](#) tuottavan toiminnanharjoittajan ja vesihuoltolaitoksen välinen sopimus, jossa määritetään ehdot jätevesien johtamiselle vesihuoltolaitoksen viemäriin

huomautus

Teollisuusjätevesisopimus tulee tehdä silloin, kun teollisuusjätevesi on määrältään tai laadultaan sellaista, että sillä saattaa olla vaikutuksia vesihuoltolaitoksen työntekijöiden työturvallisuuteen, viemäriverkon kuntoon, jätevedenpuhdistusprosessiin tai lietteen laatuun. Sopimus tehdään myös silloin, jos teollisuusjätevesissä esiintyy sellaisia aineita, joilla saattaa olla vaikutusta vastaanottavan [vesistön](#) tai merialueen tilaan.

Teollisuusjätevesisopimus tehdään yleensä sellaisen toiminnanharjoittajan kanssa, jonka toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)) mukaista [ympäristölupaa](#), [ilmoitusta](#) tai rekisteröintiä. Teollisuusjätevesisopimus voi kuitenkin olla tarpeen solmia myös muun toiminnanharjoittajan kanssa. Teollisuusjätevesisopimuksen tarpeellisuuden ratkaisee vesihuoltolaitos tapauskohtaisesti.

217

Euroopan unionin tilastollinen toimialaluokitus; NACE

mieluummin kuin: Euroopan yhteisön toimialaluokitus (vanhentunut)

ei: Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus (vanhentunut)

sv statistisk näringsgrensindelning i Europeiska unionen; Nace

inte: statistisk näringsgrensindelning i Europeiska gemenskapen (föråldrad)

en statistical classification of economic activities in the European Union; NACE classification; NACE

not: statistical classification of economic activities in the European Community (obsolete)

määritelmä

Euroopan unionin luokitus, joka jaottelee taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt toimialaluokkiin

huomautus

Tätä luokitusta käytetään kaikkialla Euroopan unionissa tilastojen vertailukelpoisuuden varmistamiseksi.

218

NACE-koodi

sv Nace-kod

hellre än: NACE-kod

en NACE code

määritelmä

[Euroopan unionin tilastollisen toimialaluokituksen](#) mukainen koodi

huomautus

NACE-koodi koostuu koodiarvosta ja sitä vastaavasta selitteestä.

219

Toimialaluokitus TOL

sv Näringsgrensindelningen TOL

en Standard Industrial Classification TOL

määritelmä

Suomen kansallinen luokitus, joka jaottelee yksiköt toimialaluokkiin niiden pääasiallisen taloudellisen toiminnan mukaan

huomautus

Toimialaluokitus TOL on johdettu [Euroopan unionin tilastollisesta toimialaluokituksesta](#) (NACE). TOLissa on mukana lisäksi kansallinen numerotaso.

220

kemikaaliluettelo

sv kemikalieförteckning; kemikalielista

en list of chemicals; chemical list

määritelmä

kauppanimikkeittäinen luettelo toimipaikalla käytettävistä ja varastoitavista kemikaaleista

huomautus

Kemikaaliluetteloita ylläpidetään Tukesin tarjoamassa verkkopalvelussa (KemiDigi).

221

KemiDigi-toimipaikka

sv KemiDigi-verksamhetsställe *n*

en KemiDigi place of business

määritelmä

KemiDigi-verkkopalvelussa määritetty toimipaikka

huomautus

KemiDigi-toimipaikka voi määräytyä kemikaaliturvallisuuslain tai ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)) perusteella.

Ympäristönsuojelulaissa vaadittavaa kemikaaliluettelointia ja raportointia edellytetään valvontakohdekohtaisesti, mikä vastaa usein KemiDigi-toimipaikkaa. KemiDigi-toimipaikka ja [valvontakohde](#) eivät kuitenkaan ole aina yhtenevät.

Samalla toiminnanharjoittajalla voi olla useita KemiDigi-toimipaikkoja.

Englanninkielinen hakemisto / English index

Numbers in the index refer to the term record numbers.

'do no significant harm' principle	157	coordination of permitting procedures	78
activity requiring notification	137	dam	37
activity subject to notification (1)	138	decision (1)	104
activity subject to notification (2)	137	decision (2)	105
activity undertaken on an experimental basis	147	decision document	107
administrative coercive measure	191	decision in a notification matter	140
administrative enforcement measure	191	decision on the application of	
administrative enforcement order	192	environmental impact assessment procedure	66
advance supervision	148	decision section	109
agent	72	derogation from the requirements of the	
air quality	55	conclusions on best available techniques	206
appeal	114	derogation permit under the	
application	84	Nature Conservation Act	128
approval of a plan, supplement or report	187	designated site	57
approved monitoring and control plan	169	developer	59
assessment of the need for review of		deviation decision	112
the environmental permit	201	diffuse pollution	8
assessment of the need for a review of		diffuse source input	8
the environmental permit that new		discharge point	45
BAT conclusions necessitate	202	ditch	36
assessment of the need for a review of		DNSH principle	157
the environmental permit that new		drainage area	23
conclusions on best available techniques		drainage basin	23
necessitate	202	dredging	30
assessment of the need for amending the		dust emission	49
environmental permit	200	duty to know	207
audit report	212	E-PRTR installation	152
background concentration	46	ecological survey	94
baseline report on soil and groundwater	93	electronic contact point	81
BAT	203	emission monitoring	163
BAT conclusions	205	EMS	209
BAT derogation	206	EMS audit	210
BAT Reference Document	204	End-of-Waste	158
BATC	205	environmental audit report	212
become pending	83	environmental auditor	211
best available techniques	203	environmental authority	75
branch of activity	144	environmental damage (1)	4
BREF	204	environmental damage (2)	5
capacity	159	environmental impact assessment procedure	63
catchment	23	environmental impact assessment programme	64
catchment area	23	environmental impact assessment report	65
catchment basin	23	environmental licence	125
chemical list	220	environmental load	6
citizen report	182	environmental load per unit	7
classified groundwater area	20	environmental management system	209
competent authority	60	environmental management system assessment	210
conclusions on best available techniques	205	environmental management system audit	210
condition	106	environmental permit	125
conditional enforcement of performance	196	environmental permit authority	76
conditional enforcement of suspension	197	environmental risk	3
conditional fine	195	environmental risk assessment	175
conditions for a notification decision		environmental risk audit	175
allowing the activities	135	environmental statement	214
conditions for granting a permit	134	environmental verifier	213
conditions for registration	136	environmentally harmful substance	1
constructing under a water system	35	environmentally hazardous substance	2
contact point authority	80	EoW	158
contaminated area	41	eutrophication	29
control	161	evidence	92
coordinating authority	77	exceptional circumstance	180

Numbers in the index refer to the term record numbers.

explanation	103	monitoring of pollutant load	164
filing	82	NACE	217
financial guarantee	116	NACE classification	217
fisheries region	43	NACE code	218
flood area identified in		Natura assessment	215
a preliminary flood risk assessment	42	natural person	68
general notification procedure	120	natural resources	52
green transition	155	noise emission	47
green transition project	156	non-hazardous waste	14
ground for matter processing	130	nonpoint pollution	8
ground for notification requirement	132	nonpoint source input	8
ground for permit requirement	131	nonpoint source pollution	8
ground for registration requirement	133	notice of enforced performance	196
groundwater	17	notice of enforced suspension	197
groundwater area	19	notifiable activity	137
groundwater class	28	notification	139
hazardous waste	13	notification condition	142
hearing	95	notification decision	141
IED installation	151	notification procedure	119
IEPR installation	153	notification procedure concerning non-recurring	
immediate suspension of operations	194	activities	121
incident	181	notification regulation	142
incident notification	183	notifier	143
incident report	183	nutrient pollution	10
industrial wastewater agreement	216	nutrient salt pollution	10
industry	144	object of supervision	176
inspection of a plan, supplement or report	186	object susceptible to disturbance	44
inspection of periodic reports	184	objection	100
inspection report	178	obligation to be aware	207
installation covered by the E-PRTR Regulation	152	obligation-based monitoring	166
installation covered by the IEPR Regulation	153	odour emission	48
installation covered by the Industrial Emissions		operating area	146
Directive	151	opinion (1)	99
intake structure	32	opinion (2)	101
intake works	32	order	192
joint consideration of permit applications	79	outlet	45
joint monitoring	167	oversight of legality	172
joint permit	129	oxygen demand	38
KemiDigi place of business	221	participation	62
knowledge requirement	207	participation in the environmental impact	
land extraction permit	127	assessment	62
legal entity	67	party concerned	71
legal person	67	party suffering harm	69
licence	124	party sustaining damage	69
light pollution	50	perched groundwater	18
line of business	144	periodic inspection	179
list of chemicals	220	periodic reporting	185
livestock unit	149	permit	124
livestock unit coefficient	150	permit application	85
lodging	82	permit authority	74
malfunction	181	permit condition	110
matter processing status	86	permit decision	111
measurement	87	permit regulation	110
modeling	88	permitting procedure	122
modelling	88	place of activity	145
monitoring (1)	160	plan for the monitoring and control of waste	
monitoring (2)	161	treatment	170
monitoring and control plan	168	point of discharge	45
monitoring of emissions	163	point of observation	54
monitoring of environmental impact	165	point source pollution	9
monitoring of environmental impacts	165	post supervision	171
monitoring of impact	165	preparedness plan	208
monitoring of impacts	165	priority processing	123
monitoring of operations	162	procedure	117

prohibition	193	Standard Industrial Classification TOL	219
project	154	statistical classification of economic activities	
project to which the environmental impact		in the European Community; see statistical	
assessment procedure is applied	58	classification of economic activities in the	
property holder	70	European Union.....	217
protected area	57	statistical classification of economic activities	
protected object	57	in the European Union	217
protected site	57	status of water body	26
public notice	97	stormwater	39
public report	182	study	89
real estate holder	70	substantial change in an activity	199
real property holder	70	supervision measure	177
reasoned conclusion	61	supervision plan	173
recital section	108	supervision programme	174
reference document for best available techniques	204	supervisory authority	73
registration procedure	118	supervisory sanction	188
regulation	106	surface water	16
reminder	189	surface water classification	27
report	92	surface waters	21
report of an offence	198	vegetation	53
representative	72	vibration damage	51
request	190	waste management	11
request for a review	113	waste treatment monitoring and control plan	170
request for administrative review	115	waste water	40
request for an administrative review	115	waste water treatment	34
request for evidence	91	wastewater	40
request for explanation	102	wastewater treatment	34
request for further information	90	water bodies	21
request for opinion	98	water body for water abstraction	22
request for review	113	water body for water extraction	22
request for supplementary information	90	water flow regulation	25
security	116	water level regulation	25
sediment	31	water permit	126
separation	12	water quality	56
separation of wastes	12	water regulation	25
service	96	water system area	24
small water body	15	water treatment	33
sorting	12	waterbodies	21
sorting of wastes	12	watershed	23
specific load	7	withdrawal structure	32

Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register

Numren i registret anger termpostnumren.

administrativt tvångsföreläggande	192	bulleremission	47
administrativt tvångsmedel	191	bullerutsläpp	47
allmänt anmälningsförfarande	120	bästa tillgängliga teknik	203
anhängiggörande	82	börja handlägga	83
anmälan	139	dagvatten	39
anmälan från medborgare	182	damm	37
anmälan om störning	183	dammutsläpp	49
anmälare	143	delgivning	96
anmälningsbeslut	141	deltagande	62
anmälningsförfarande	119	deltagande i förfarandet vid	
anmälningsförfarande i fråga om		miljökonsekvensbedömning	62
verksamhet av engångsnatur	121	den som orsakas olägenhet	69
anmälningspliktig verksamhet (1)	138	diffus belastning	8
anmälningspliktig verksamhet (2)	137	dike	36
anmärkning (1)	100	direktivanläggning	151
anmärkning (2)	189	dispens från BAT-slutsatser	206
ansökan	84	dispens från kraven i slutsatser om	
ansökan om tillstånd	85	bästa tillgängliga teknik	206
avfallshantering	11	djurenhet	149
avfallssortering	12	djurenhetskoefficient	150
avgörande	105	DNSH-principen	157
avledande av avloppsvatten	34	driftskontroll	162
avloppsvatten	40	E-PRTR-anläggning	152
avrinningsområde	23	efterhandstillsyn	171
avtal om industriellt avloppsvatten	216	elektronisk kontaktpunkt	81
bakgrundskoncentration	46	ensild som orsakas olägenhet	69
BAT	203	eutrofiering	29
BAT-dispens	206	exceptionell situation	180
BAT-referensdokument	204	farligt avfall	13
BAT-slutsatser	205	fastighetsinnehavare	70
bedömning av behovet att ompröva miljötillståndet	201	fiskeriområde	43
bedömning av behovet av ändring av miljötillståndet	200	fysisk person	68
bedömning av miljörisker	175	förbud	193
bedömning om miljötillståndet ska ses över		föreläggande	192
på grund av nya BAT-slutsatser	202	företrädesförfarande	123
bedömning om miljötillståndet ska ses över		förfarande	117
på grund av nya slutsatser om bästa		förfarandet vid miljökonsekvensbedömning	63
tillgängliga teknik	202	förhandstillsyn	148
begäran om förklaring	102	förklaring	103
begäran om komplettering	90	förorenat område	41
begäran om omprövning	115	företsättningar för anmälningsbeslut	
begäran om tilläggsuppgifter	90	som tillåter verksamheten	135
begäran om utlåtande	98	företsättningar för beviljande av tillstånd	134
begäran om utredning	91	företsättningar för registrering	136
behandling av avloppsvatten	34	gemensamt behandling av tillståndsansökningar	79
belastningskontroll	164	gemensamt tillstånd	129
beredskapsplan	208	godkänd kontrollplan	169
beslut	104	godkänd plan för uppföljning och kontroll	169
beslut i ett anmälningsärende	140	godkänd uppföljnings- och kontrollplan	169
beslut om anmälan	141	godkännande av en plan, en komplettering	
beslut om tillämpning av förfarandet vid		eller en utredning	187
miljökonsekvensbedömning	66	granskning av en plan, en komplettering	
beslutsdel	109	eller en utredning	186
beslutshandling	107	granskning av periodiska rapporter	184
bestämmelse	106	grund för anmälningsplikt	132
bestämmelse i ett anmälningsärende	142	grund för registreringsgrund	133
besvär	114	grund för tillståndsplikt	131
bransch	144	grund för ärendebehandling	130
BREF	204	grundvatten	17
		grundvattenklass	28

grundvattenområde	19	Natura-bedömning	215
grön omställning	155	naturlig person; se fysisk person.....	68
grön övergång	155	naturreсурser	52
hot om avbrytande	197	naturtillgångar	52
hot om tvångsutförande	196	naturutredning	94
hängande grundvatten	18	näringsbelastning	10
hörande	95	näringsgren	144
icke-farligt avfall	14	Näringsgrensindelningen TOL	219
IED-anläggning	151	närsaltsbelastning	10
IEPR-anläggning	153	objekt som kan störas	44
ingivning	82	obligatorisk kontroll	166
inleda ett ärende	82	observationsplats	54
inledande av ärende	83	offentlig kungörelse	97
inlämning	82	ombud	72
innehavare av en fastighet	70	omedelbart avbrytande av verksamheten	194
inspektionsrapport	178	omprövningsbegäran	115
inte längre avfall	158	område med översvämningsrisk	42
juridisk person	67	part	71
kapacitet	159	periodisk inspektion	179
KemiDigi-verksamhetsställe	221	periodisk rapportering	185
kemikalieförteckning	220	plan för uppföljning och kontroll	168
kemikalielista	220	plan för uppföljning och kontroll av	
klassificerat grundvattenområde	20	avfallsbehandlingen	170
klassificering av ytvattenstatus	27	polisanmälan	198
kontaktmyndighet	60	principen om att inte orsaka betydande skada	157
kontaktpunktsmyndighet	80	principen orsaka inte betydande skada	157
kontroll	161	program för miljökonsekvensbedömning	64
kontroll av miljöpåverkan	165	projekt	154
kontroll av påverkan	165	projekt för grön omställning	156
kontroll av utsläpp	163	projekt inom den gröna omställningen	156
kontroll av verksamheten	162	projekt som anfattas av	
kontrollplan	168	miljökonsekvensbedömning	58
laglig företrädare	72	projektansvarig	59
laglighetsövervakning	172	punktbelastning	9
ljusförorening	50	recit	108
luftkvalitet	55	referensdokument för bästa tillgängliga teknik	204
luktemission	48	registreringsförfarande	118
markinnehavare	70	revision av miljöledningssystem	210
marktäktstillstånd	127	revisionsrapport	212
miljöbelastning	6	sakägare	71
miljöbelastning per enhet	7	samkontroll	167
miljöfarligt ämne	2	samordnad recipientkontroll	167
miljökonsekvensbeskrivning	65	samordnande myndighet	77
miljökontrollant	213	samordning av tillståndsförfaranden	78
miljöledningssystem	209	sediment	31
miljömyndighet	75	sjöar och vattendrag	21
miljöredovisning	214	skyddsobjekt	57
miljörevisionsrapport	212	skyldighet att vara konsekvensmedveten	207
miljörevisor	211	slutsatser om bästa tillgängliga teknik	205
miljörisk	3	småvatten	15
miljöriskbedömning	175	sopsortering	12
miljöskada (1)	4	sortering	12
miljöskada (2)	5	specifik belastning	7
miljöskadligt ämne	1	sprid belastning	8
miljötillstånd	125	statistisk näringsgrensindelning i Europeiska	
miljötillståndsmyndighet	76	gemenskapen; se statistisk	
modellering	88	näringsgrensindelning i Europeiska unionen...	217
monitorering	161	statistisk näringsgrensindelning i Europeiska	
motiverad slutsats	61	unionen	217
muddring	30	status av vattendrag	26
mätning	87	status i ärendehandlingen	86
Nace	217	statusrapport om mark och grundvatten	93
Nace-kod	218	störning	181
NACE-kod; se Nace-kod.....	218	störningssituation	181

syreförbrukning	38	vattenbehandling	33
säkerhet	116	vattendrag	21
sökande av ändring	113	vattendrag som används för vattenanskaffning	22
ta upp till behandling	83	vattendragets tillstånd	26
tillrinningsområde	23	vattendrags status	26
tillstånd	124	vattendragsområde	24
tillståndsansökan	85	vattenhushållningstillstånd	126
tillståndsbeslut	111	vattenintag	32
tillståndsbestämmelse	110	vattenintagsanläggning	32
tillstånds-förfarande	122	vattenkvalitet	56
tillståndsmyndighet	74	vattenreglering	25
tillståndsvillkor	110	vattensystem	21
tillsynsmyndighet	73	vattentillstånd	126
tillsynsobjekt	176	vegetation	53
tillsynsplan	173	verksamhet av försöksnatur	147
tillsynsprogram	174	verksamhet som kräver anmälan	137
tillsynspåföljd	188	verksamhetsområde	146
tillsynsåtgärd	177	verksamhetsställe	145
undantagsbeslut	112	vibrationshinder	51
undantagslov enligt naturvårdslagen	128	villkor	106
underskridning av vattendrag	35	villkor i ett anmälningsärende	142
undersökning	89	vite	195
uppföljnings- och kontrollplan	168	väsentlig ändring av verksamhet	199
uppföljning	160	växtlighet	53
uppmaning	190	ytvatten	16
utlåtande	99	åsiikt	101
utredning	92	ändringssökande	113
utsläppskontroll	163	övergödning	29
utsläppspunkt	45		

Suomenkielinen hakemisto

Hakemiston numerot viittaavat termitietuenumeroihin.

asiamies	72	ilmoituksenvarainen toiminta	138
asian käsittelyn tila	86	ilmoituksenvaraisuusperuste	132
asiankäsittelyperuste	130	ilmoitus	139
asianosainen	71	ilmoitusmenettely	119
auditointiraportti	212	ilmoituspäätös	141
BAT	203	ilmoitusta edellyttävä toiminta	137
BAT-poikkeama; ks. poikkeus parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevien päätelmien vaatimuksista.....	206	julkinen kuulutus	97
BAT-poikkeus	206	jälkivalvonta	171
BAT-päätelmät	205	jätehuolto	11
BAT-vertailuasiakirja	204	jäteveden käsittely	34
BREF	204	jätevedenkäsittely	34
direktiivilaitos	151	jätevesi	40
DNSH-periaate	157	jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelma	170
E-PRTR-laitos	152	jätteiden lajittelu	12
EEJ	158	kalatalousalue	43
ei enää jätettä	158	kapasiteetti	159
ei merkittävää haittaa -periaate	157	kasvillisuus	53
eläinyksikkö	149	kehotus	190
eläinyksikkökerroin	150	KemiDigi-toimipaikka	221
EMAS-selonteko	214	kemikaaliluettelo	220
ennakkovalvonta	148	kertaluonteinen ilmoitusmenettely	121
ennaltavaraautumissuunnitelma	208	kertaluonteista toimintaa koskeva ilmoitusmenettely	121
etusijamenettely	123	kertoelmaosa	108
Euroopan unionin tilastollinen toimialaluokitus	217	keskeyttämisuhka	197
Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus; ks. Euroopan unionin tilastollinen toimialaluokitus.....	217	kielto	193
Euroopan yhteisön toimialaluokitus; ks. Euroopan unionin tilastollinen toimialaluokitus.....	217	kiinteistön haltija	70
haitankärsijä	69	koeluonteinen toiminta	147
haittailmoitus; ks. yleisöilmoitus.....	182	kuormitustarkkailu	164
hajakuormitus	8	kuuleminen	95
hajupäästö	48	käyttötarkkailu	162
hakemus	84	laillinen edustaja	72
hallinnollinen pakkokeino	191	laillisuusvalvonta	172
hallintopakkomääräys	192	lausunto	99
hanke	154	lausuntopyyntö	98
hanke, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä	58	luokiteltu pohjavesialue	20
hankkeesta vastaava	59	luonnollinen henkilö	68
hapenkulutus	38	luonnonsuojelulain mukainen poikkeamislupa	128
havaintopaikka	54	luonnonsuojelun poikkeuslupa	128
havaintopiste	54	luonnonvarat	52
hulevesi	39	luontoselvitys	94
huomautus	189	lupa	124
hyväksytty seuranta- ja tarkkailusuunnitelma	169	lupahakemus	85
hyväksytty tarkkailusuunnitelma	169	lupahakemusten yhteiskäsittely	79
häiriintyvä kohde	44	lupamenettely	122
häiriöilmoitus	183	lupamenettelyjen yhdentäminen; ks. lupahakemusten yhteiskäsittely.....	79
häiriölle altis kohde	44	lupamenettelyjen yhteensovittaminen	78
häiriötilanne	181	lupamenettelyjen yhteiskäsittely; ks. lupahakemusten yhteiskäsittely.....	79
IED-laitos; ks. direktiivilaitos.....	151	lupamääräys	110
IEPR-laitos	153	lupapäätös	111
ilmanlaatu	55	lupaviranomainen	74
ilmoittaja	143	luvan myöntämisen edellytykset	134
ilmoituksen johdosta annettava päätös	140	luvanvaraisuusperuste	131
ilmoituksen käsittelyperuste	132	maa-aineslupa	127
		maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys	93
		mallinnus	88
		mallintaminen	88

Hakemiston numerot viittaavat termitietuenumeroihin.

meluemissio	47	päästötarkkailu	163
melupäästö	47	päätös	104
menettely	117	päätös ilmoitusasiassa	140
mielipide	101	päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta	66
mittaus	87	päätösasiakirja	107
muistutus	100	pölypäästö	49
muutoksenhaku	113	ratkaisu	105
määräaikaisraportointi	185	ratkaisuosaa	109
määräaikaisraporttien tarkastaminen	184	ravinnekuormitus	10
määräaikaistarkastus	179	rehevöityminen	29
määräys	106	rekisteröinnin edellytykset	136
määräys ilmoitusasiassa	142	rekisteröintimenettely	118
NACE	217	rekisteröintiperuste	133
NACE-koodi	218	ruoppaus	30
NACE-luokitus; ks. Euroopan unionin tilastollinen toimialaluokitus.....	217	sedimentti	31
NACE-toimialaluokitus; ks. Euroopan unionin tilastollinen toimialaluokitus.....	217	selitys	103
Natura-arviointi	215	selityspyyntö	102
oikaisupyyntö	115	selvilläolovelvollisuus	207
oikaisuvaatimus	115	selvitys	92
oikeushenkilö	67	selvityspyyntö	91
oja	36	seuranta	160
ominaiskuormitus	7	seuranta- ja tarkkailusuunnitelma	168
orsivesi	18	suojeltu kohde	57
osallistuminen	62	suojelukohde	57
osallistuminen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn	62	suunnitelman, täydennyksen tai selvityksen hyväksyminen	187
paras käytettävissä oleva tekniikka	203	suunnitelman, täydennyksen tai selvityksen tarkastaminen	186
paras käyttökelpoinen tekniikka	203	sähköinen yhteyspiste	81
parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa koskeva vertailuasiakirja	204	tarkastuskertomus	178
parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa koskevat päätelmät	205	tarkkailu	161
parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskeva vertailuasiakirja	204	tarkkailuohjelma; ks. hyväksytty seuranta- ja tarkkailusuunnitelma.....	169
parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevat päätelmät	205	tarkkailusuunnitelma	168
pato	37	taustapitoisuus	46
perusteltu päätelmä	61	tavanomainen jäte	14
pienvesi	15	teettämishuhta	196
pilaantuneet maat; ks. pilaantunut alue.....	41	teollisuusjätevesisopimus	216
pilaantunut alue	41	tiedoksianto	96
pilaantunut maa-alue	41	toimiala	144
PIMA; ks. pilaantunut alue.....	41	Toimialaluokitus TOL	219
pintavesi	16	toiminnan olennainen muuttaminen	199
pintavesien tilaluokitus	27	toiminnan sallivan ilmoituspäätöksen edellytykset	135
pistekuormitus	9	toiminnan sijaintipaikka	145
pohjavesi	17	toiminnan sijoituspaikka; ks. toiminnan sijaintipaikka.....	145
pohjavesialue	19	toiminnan tarkkailu	162
pohjavesiluokka	28	toiminnan välitön keskeyttäminen	194
poikkeama parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevien päätelmien vaatimuksista; ks. poikkeus parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevien päätelmien vaatimuksista.....	206	toiminta-alue	146
poikkeamispäätös	112	toimintapaikka	145
poikkeuksellinen tilanne	180	tulvariskialue	42
poikkeus parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa koskevien päätelmien vaatimuksista	206	tutkimus	89
poikkeus parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevien päätelmien vaatimuksista	206	tutkintapyyntö	198
puhdas siirtymä; ks. vihreä siirtymä.....	155	tärinähaitta	51
purkupiste	45	täydennyspyyntö	90
päästöjen tarkkailu	163	uhkasakko	195
		vaarallinen jäte	13
		vaaraton jäte	14
		vaikutustarkkailu	165
		vaikutusten tarkkailu	165
		vakuus	116
		valitus	114

valosaaste	50	yleinen ilmoitusmenettely	120
valuma-alue	23	yleisöilmoitus	182
valvontakohde	176	ympäristöasioiden hallintajärjestelmä	209
valvontaohjelma	174	ympäristöauditoija	211
valvontaseuraamus	188	ympäristöjohtamisjärjestelmä	209
valvontasuunnitelma	173	ympäristöjärjestelmä	209
valvontatoimenpide	177	ympäristöjärjestelmän auditointi	210
valvontaviranomainen	73	ympäristökuormitus	6
varautumissuunnitelma	208	ympäristölle haitallinen aine	1
vastine; ks. selitys.....	103	ympäristölle vaarallinen aine	2
vastinepyyntö; ks. selityspyyntö.....	102	ympäristölupa	125
veden käsittely	33	ympäristölupaviranomainen	76
veden laatu	56	ympäristöluvan muutostarpeen arviointi	200
vedenhankintavesistö	22	ympäristöluvan tarkistamistarpeen arviointi	201
vedenkäsittely	33	ympäristöluvan tarkistamistarpeen arviointi uusien BAT-päätelmien vuoksi	202
vedenlaatu	56	ympäristöluvan tarkistamistarpeen arviointi uusien parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa koskevien päätelmien vuoksi	202
vedenotto	32	ympäristöluvan tarkistamistarpeen arviointi uusien parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevien päätelmien vuoksi	202
velvoitetarkkailu	166	ympäristöriski	3
vesilupa	126	ympäristöriskien arviointi	175
vesistö	21	ympäristöselonteko	214
vesistöalue	24	ympäristötodentaja	213
vesistön alitus	35	ympäristövahinko (1)	4
vesistön säännöstely	25	ympäristövahinko (2)	5
vesistön tila	26	ympäristövaikutusten arviointimenettely	63
vesitalouslupa	126	ympäristövaikutusten arviointiohjelma	64
vihreä siirtymä	155	ympäristövaikutusten arviointiselostus	65
vihreän siirtymän hanke	156	ympäristövaikutusten tarkkailu	165
vireillepano	82	ympäristöviranomainen	75
vireilletulo	83	YVA	63
yhteensovittava viranomainen	77		
yhteiskäsittelylupa	129		
yhteistarkkailu	167		
yhteyspisteviranomainen	80		
yhteysviranomainen	60		